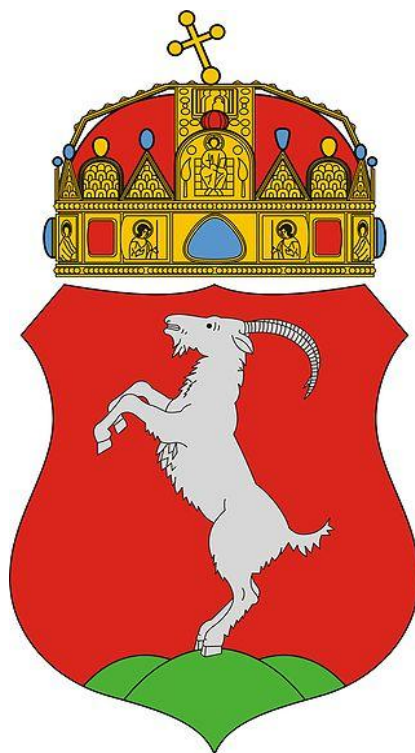

Helyi Esélyegyenlőségi Program

Kecskemét Megyei Jogú Város Önkormányzata

2017-2019

Készítette:

Kecskemét Megyei Jogú Város Polgármesteri Hivatala Társadalompolitikai Osztály
(*Csonka Imre, Libor Zoltán, Dr. Veress Nikoletta, Benéné Puskás Tünde, Puskás Anita, Szalai Rózsa, Somodi Gábor*)

Tartalomjegyzék

Tartalomjegyzék.....	2
Bevezető	5
1. A település bemutatása.....	6
1.1. Demográfiai jellemzők	6
1.2. Gazdasági jellemzők.....	8
2. Kecskemét Megyei Jogú Város Önkormányzatának értékei, küldetése.....	11
3. A Helyi Esélyegyenlőségi Program céljai.....	12
3.1. A Helyi Esélyegyenlőségi Program átfogó célja	12
3.2. A Helyi Esélyegyenlőségi Program helyzetelemző részének célja	12
3.3. A Helyi Esélyegyenlőségi Program Intézkedési Tervének célja.....	12
4. A Helyi Esélyegyenlőségi Program helyzetelemzése	13
4.1. A jogszabályi háttér bemutatása	13
4.2. Az esélyegyenlőségi célcsoportokat érintő helyi szabályozás rövid bemutatása:	13
4.2.1. Mélyszegények, romák	13
4.2.2. Gyermekek.....	14
4.2.3. Nők	14
4.2.4. Idősek.....	14
4.2.5. Fogytékos személyek	15
5. A stratégiai környezet bemutatása.....	16
5.1. Kapcsolódás helyi stratégiai és települési önkormányzati dokumentumokkal, koncepciókkal, programokkal	16
6. A mélyszegénységben élők és a romák helyzete, esélyegyenlősége	19
6.1. Jövedelmi és vagyoni helyzet	19
6.2. Foglalkoztatottság, munkaerő-piaci integráció.....	22
6.3. Pénzbeli és természetbeni szociális ellátások, aktív korúak ellátása, munkanélküliséghez kapcsolódó támogatások	26
6.4. Lakhatás, lakáshoz jutás, lakhatási szegregáció	27
6.5. Telepek, szegregátumok helyzete	29
6.5.1. A szegregációs folyamatok alakulása Kecskeméten	29
6.5.2. Szegregált területek meghatározása a 2014-2020-as tervezési időszakra	29
6.5.2. Az Anti-szegregációs Program prioritásai.....	32
6.6. Egészségügyi és szociális szolgáltatásokhoz való hozzáférés.....	32
6.6.1. Egészségügyi szolgáltatások.....	32
6.6.2. Szociális alapszolgáltatások	33
6.6.3. Szakosított ellátások	34
6.7. Közösségi viszonyok, helyi közélet bemutatása.....	35
6.8. A roma nemzetiségi önkormányzat célcsoportokkal kapcsolatos esélyegyenlőségi tevékenysége, partnersége a települési önkormányzattal	36
6.9. Következtetések: a problémák beazonosítása, fejlesztési lehetőségek meghatározása .	37

7. A gyermekek helyzete, esélyegyenlősége, gyermekszegénység.....	38
7.1. A gyermekek helyzetének általános jellemzői	38
7.1.1. Jövedelmi helyzet	39
7.1.2. Veszélyeztetett és védelembe vett gyermekek	40
7.2. Szegregált, telepszerű lakókörnyezetben élő gyermekek, helyzete, esélyegyenlősége.	40
7.3. A hátrányos, halmozottan hátrányos helyzetű, valamint fogyatékosággal élő gyermekek szolgáltatásokhoz való hozzáférése	41
7.3.1. Gyermekjóléti alapellátás	42
7.3.2. Gyermekvédelmi szakellátás	45
7.3.3. Egészségfejlesztési, szabadidős, szünidős programok	46
7.3.4. Gyermekétkeztetés.....	46
7.4. A kiemelt figyelmet igénylő gyermekek/tanulók, valamint a fogyatékosággal élő gyerekek közoktatási lehetőségei és esélyegyenlősége	48
7.5. Következtetések: a problémák beazonosítása, fejlesztési lehetőségek meghatározása .	51
8. A nők helyzete, esélyegyenlősége.....	52
8.1. A nők gazdasági szerepe és esélyegyenlősége	52
8.2. A munkaerő-piaci és családi feladatok összeegyeztethetőségét segítő szolgáltatások..	55
8.3. Családtervezés, anya- és gyermekgondozás területe	57
8.4. A nőket érő erőszak, családon belüli erőszak	60
8.5. Krízishelyzetben igénybe vehető szolgáltatások	63
8.6. A nők szerepe a helyi közéletben	64
8.7. A nőket helyi szinten fokozottan érintő társadalmi problémák és felszámolásukra irányuló kezdeményezések	64
8.8. Következtetések: a problémák beazonosítása, fejlesztési lehetőségek meghatározása .	66
9. Az idősek helyzete, esélyegyenlősége.....	67
9.1. Az időskorú népesség főbb jellemzői	67
9.2. Idősek munkaerő-piaci helyzete	73
9.3. A közszolgáltatásokhoz, közösségi közlekedéshez, információhoz és a közösségi élet gyakorlásához való hozzáférés	75
9.3.1. Közművelődéshez való hozzáférés.....	76
9.3.2. A közösségi élet gyakorlásához való hozzáférés.....	78
9.3.3. Az információhoz való hozzáférés	78
9.4. Az időseket, az életkorral járó sajátos igények kielégítését célzó programok a településen	78
9.5. Következtetések: a problémák beazonosítása, fejlesztési lehetőségek meghatározása .	80
10. A fogyatékkal élők helyzete, esélyegyenlősége	81
10.1. A településen fogyatékkal élő személyek főbb jellemzői, sajátos problémái	81
10.1.1. Fogyatékkal élők foglalkoztatottsága	81
10.1.2. Megváltozott munkaképességű személyek foglalkozási rehabilitációja	83
10.2. Fogyatékkal élő személyek pénzbeli és természetbeni ellátása, kedvezményei.....	83
10.3. A közszolgáltatásokhoz, közösségi közlekedéshez, információhoz és a közösségi élet gyakorlásához való hozzáférés lehetőségei, akadálymentesítés.....	85
10.3.1. Közszolgáltatásokhoz való hozzáférés	85
10.3.2. Önálló életvitel	86
10.3.3. Akadálymentesítés.....	87
10.4. Következtetések: a problémák beazonosítása, fejlesztési lehetőségek meghatározása	87

11. Helyi partnerség, civil szervezetek társadalmi felelősségvállalása	88
11.1 Az önkormányzati és civil szektor partnersége, társadalmi innováció.....	88
11.2. Civil és egyházi szervezetek célcsoportokkal kapcsolatos esélyegyenlőségi tevékenysége.....	90
12. A Helyi Esélyegyenlőségi Program célcsoportjait érintő legfontosabb.....	95
önkormányzati fejlesztési projektek.....	95
13. A Helyi Esélyegyenlőségi Program Intézkedési Terve	98
13.1. A felülvizsgált Helyi Esélyegyenlőségi Program Intézkedési Tervének összegző táblázata.....	99

Bevezető

Kecskemét Megyei Jogú Város Önkormányzata Kecskemét Megyei Jogú Város Közgyűlése és szervei döntésein keresztül fejezi ki elkötelezettségét az esélyegyenlőség területén, hiszen a jogszabályokban meghatározott, ilyen irányú kötelező feladatok ellátásán túl az önkormányzat a nem önkormányzati fenntartású intézményekkel, társhivatalokkal, civil szervezetekkel, egyházakkal közösen (gyakorta azok anyagi támogatása mellett) törekszik érvényre juttatni az esélyegyenlőség eszméjét a társadalmi élet minden területén.

Kecskemét Megyei Jogú Város Önkormányzata az esélyegyenlőséggel kapcsolatos tevékenysége során mindent megtesz annak érdekében, hogy az egyes programok, projektek és intézkedések kidolgozásában az érdekelt célcsoportok és civil szervezetek is aktív szerepet játszanak, elősegítve ezzel a város lakosságának ilyen irányú szemléletváltását is.

Az esélyegyenlőség eszméjének egyre mélyebb és szélesebb körű társadalmi tudatosulása érdekében Kecskemét Megyei Jogú Város Önkormányzata összhangban az egyenlő bánásmódról és az esélyegyenlőség előmozdításáról szóló 2003. évi CXXV. törvény, a helyi esélyegyenlőségi programok elkészítésének szabályairól és az esélyegyenlőségi mentorokról szóló 321/2011. (XII.27.) Korm. rendelet és a helyi esélyegyenlőségi program elkészítésének részletes szabályairól szóló 2/2012. (VI.5.) EMMI rendelet rendelkezéseivel, Helyi Esélyegyenlőségi Programban rögzíti az esélyegyenlőség érdekében szükséges feladatokat.

Az önkormányzat vállalja, hogy az elkészült és elfogadott Helyi Esélyegyenlőségi Programmal összehangolja a település más dokumentumait, valamint az önkormányzat fenntartásában lévő intézmények működtetését. Vállalja továbbá, hogy a Helyi Esélyegyenlőségi Program elkészítése során bevonja partneri kapcsolatrendszerét, különös tekintettel a köznevelés állami és nem állami intézményfenntartóira.

1. A település bemutatása

1.1. Demográfiai jellemzők

Kecskemét Bács-Kiskun megye székhelye a Duna-Tisza közti Homokhátság közepén, közel azonos távolságban Budapest és Szeged között, a Kelet - Nyugat, illetve az Észak - Dél irányú főközlekedési utak kereszteződésében helyezkedik el, lakosainak száma meghaladja a 110.000 főt. A megyeszékhely gazdasági szerepe és munkaerő felszívó ereje jelentős, szerepkörének megfelelő teljes közigazgatási, köznevelési, szociális, egészségügyi, kulturális, sport intézményi ellátottsággal rendelkezik.

A város összterülete 321 km², melyből a belterület 32 km², míg a külterület 257 km². A település szerkezetét tekintve található a nagyvárost jellemző lakótelepek, bevásárló központok, áruházláncok, de megtalálhatók a kertvárosi részek és a csatolt településrészek is. A város sajátossága a rendkívül nagy területű és helyenként sűrűn beépített külterület is.

A *Helyi Vizuál Regiszter* adatai szerint a város lakónépessége az utóbbi évtizedben a következőképpen alakult:

Lakónépesség száma az év végén

Év	Lakónépesség
2007	112.497 fő
2008	113.545 fő
Lakónépesség számának változása (%)	101 %
2009	114.046 fő
Lakónépesség számának változása (%)	100.4 %
2010	114.968 fő
Lakónépesség számának változása (%)	100.8 %
2011	115.777 fő
Lakónépesség számának változása (%)	100.7 %
2012	116.093 fő
Lakónépesség számának változása (%)	100.3 %
2013	116.195 fő
Lakónépesség számának változása (%)	100.1 %
2014	115.655 fő
Lakónépesség számának változása (%)	99.5 %
2015	115.143 fő
Lakónépesség számának változása (%)	99.5%
2016	114.752 fő
Lakónépesség számának változása (%)	99.7%

A 2007-2013 közötti időszakban a város lakónépessége folyamatosan növekedett, viszont 2014 óta a lakosságszám kismértékű csökkenése figyelhető meg.

A város népességének 2013-ig tartó növekedése nagymértékben volt köszönhető a belföldi vándorlások okozta népességtöbblet megjelenésének. A vándorlási többlet növelte ugyan a lakosság létszámát, ugyanakkor sajnos a természetes szaporodás mutatója már hosszú ideje negatív, ami azt jelenti, hogy az elveszülések száma alacsonyabb az elhalálozásokénál.

Ráadásul a rendelkezésre álló adatok szerint a vándorlási egyenleg is negatívba fordult 2014-től, és ezek a kedvezőtlen tendenciák együtt a lakónépesség számának kisebb mértékű csökkenését eredményezik.

Belföldi vándorlások

év	állandó jellegű odavándorlás (fő)	elvándorlás (fő)	egyenleg (fő)
2008	2076	1821	255
2009	1747	1695	52
2010	1704	1543	161
2011	1816	1785	31
2012	1729	1602	127
2013	1724	1614	110
2014	1717	1780	-63
2015	1783	1896	-103
2016	nincs adat	nincs adat	nincs adat

Forrás: TeIR, KSH-TSTAR

Természetes szaporodás

év	élve születések száma (fő)	halálozások száma (fő)	természetes szaporodás (fő)
2008	1241	1269	-28
2009	1211	1185	26
2010	1109	1240	-131
2011	1074	1237	-163
2012	1099	1281	-182
2013	1106	1172	-66
2014	1116	1219	-103
2015	1152	1304	-152
2016	nincs adat	nincs adat	nincs adat

Forrás: TeIR, KSH-TSTAR

Kecskemét egy előregedő társadalom képét mutatja, amelyben a 65 év feletti korosztályok száma nagyobb mértékben növekszik, mint a 14 év alattiaké, ennek következtében a város öregedési indexe is kedvezőtlen, fokozatosan emelkedő tendenciát mutat.

Öregedési index

év	65 év feletti állandó lakosok száma (fő)	0-14 év közötti állandó lakosok száma (fő)	Öregedési index (%)
2008	15630	17031	91.8
2009	16134	16861	95.7
2010	16425	16832	97.6
2011	16629	16896	98.4
2012	16879	16891	99.9
2013	17381	16932	102.6
2014	17841	16926	105.4
2015	18240	16948	107.6
2016	18709	17037	109.8

Forrás: TeIR, KSH-TSTAR

1.2. Gazdasági jellemzők

Kecskemét Megyei Jogú Város Önkormányzata Közgyűlése 254/2015. (XI.25.) határozatával elfogadott Kecskemét Megyei Jogú Város Önkormányzata Gazdasági Programja (2015-2020) című ágazati stratégiai dokumentum adatai szerint Kecskemét gazdaságára az elmúlt évtizedben is az élénk vállalkozási kedv volt jellemző, melyet a 2008-as gazdasági válság, s annak hatásai sem tudtak érdemben – erős negatív tendenciákat elindítva – befolyásolni. Dinamikus bővülés volt tapasztalható például a jogi személyiségű gazdasági társaságok körében (korlátolt felelősségű társaságok, részvénytársaságok), amit jól jelez, hogy 2000-ben még csak az összes vállalkozás 18,4%-át, ezzel szemben 2013-ban már majdnem 28%-át adták ezek a cégek. Ennek jelentőségét az adja, hogy a jogi személyiségű vállalkozások működésüket tekintve általában stabilabbak, piacképesebbek, s egyenként több embernek adnak munkát, mint a jogi személyiség nélküli társaságok, vagy az egyéni vállalkozások. Érdemes kiemelni továbbá, hogy a gazdasági válság ellenére 2008 és 2012 között sem csökkent Kecskeméten sem az összes regisztrált, sem pedig a társas vállalkozások száma, ez utóbbi különösen kedvező folyamatnak tekinthető, figyelembe véve az országos tendenciákat. A 2008 és 2012 közötti gazdasági válság hatását leginkább a betéti társaságok (20%-os visszaesés) és az egyéni vállalkozások számának visszaesésében (8%-os csökkenés) éreztük tetten. A belső piac szűkülését leginkább a mikro- és kisvállalkozások (köztük is leginkább a családi vállalkozások) érezték meg, körükben volt a legnagyobb a leépülés.

A városban tevékenykedő regisztrált vállalkozások méretéről elmondható, hogy a foglalkoztatottak száma alapján döntő mértékben a mikro- és kisvállalkozások körébe tartoznak. Ezt illusztrálja a következő táblázat is.

**A regisztrált vállalkozások megoszlása létszám-kategóriánként 2000-2013 között
(százalékban)**

év	10 fő alatt	10-19 fő	20-49 fő	50-249 fő	250-499 fő	500 és több
2000	94,33	2,72	1,68	1,03	0,15	0,09
2001	94,48	2,74	1,66	0,91	0,13	0,08
2002	94,71	2,74	1,54	0,83	0,11	0,08
2003	94,62	2,70	1,69	0,83	0,08	0,07
2004	94,62	2,87	1,51	0,81	0,10	0,08
2005	94,70	2,86	1,44	0,81	0,10	0,08
2006	96,46	1,97	1,00	0,44	0,06	0,05
2007	96,59	1,97	0,91	0,43	0,05	0,04
2008	96,90	1,74	0,84	0,38	0,07	0,07
2009	97,02	1,56	0,91	0,40	0,03	0,03
2010	97,13	1,56	0,85	0,36	0,04	0,03
2011	97,20	1,61	0,76	0,35	0,04	0,03
2012	97,25	1,62	0,70	0,35	0,03	0,04
2013	97,34	1,56	0,67	0,34	0,03	0,04
2014	96,16	2,20	1,05	0,47	0,04	0,08
2015	96,20	2,19	1,03	0,47	0,04	0,07

Forrás: TeIR, KSH-TSTAR

A regisztrált vállalkozások méretbeli eloszlása jól látható módon átalakult az elmúlt közel másfél évtizedben. A legszembeötlőbb változás a 10 fő alatti vállalkozások folyamatos térnyerése, ami egyrészt örömdetes (a vállalkozói aktivitás és a vállalkozások számának

növekedése miatt), másrészt viszont – amelyre a gazdasági válság is rámutatott – a döntően mikro-vállalkozásokon alapuló, alapvetően belső piacra termelő városi gazdasági struktúra veszélyeket is hordozhat magában. Az adatok alapján látható, hogy a vizsgált időszakban az új vállalkozások döntő hányada a 10 fő alatti méretkategóriában jött létre.

A Vizsgált időszakban a 10-19 fős vállalkozások száma hullámzott leginkább. A válságig terjedő időszakban számuk kis mértékben emelkedett, ezt követően 2010-ig csökkenést figyelhettünk meg, majd ismét lassú emelkedés következett be. Ez a hullámzás jól korrelál a 20-49 főt foglalkoztató vállalkozások számával is, ami arra utal, hogy ez az a méretnagyság (10-49 főig), ahol a válság, illetve a gazdasági fellendülés hatásai a leginkább érzékelhetőek, így az e méretkategóriába tartozó vállalkozások reagálnak legérzékenyebben a változásokra.

Az 50 fő fölött foglalkoztató vállalkozások körében jelentős változások az elmúlt évek viszonylatában nem figyelhetők meg, 2014-től arányuk kismértékben növekedett.

Kecskeméten viszonylag kevés az igazi nagyfoglalkoztató, a válság kirobbanásakor nyilvántartott 20 céghez képest már csak 17 olyan nagyvállalkozást regisztráltak 2014. év végéig, melyeknél 250 főnél több a foglalkoztatottak száma. Ezek a cégek többnyire 15-20 éve, vagy még régebb óta tevékenykednek a városban, pl.: Airvent Légtechnikai Zrt., AUTO-UNIVERZÁL Kft., Bácsvíz Zrt., BOSAL Hungary Kft., CabTec Kft., Fornetti Kft., Freudenberg Simmerringe Termelő Kft., Kecskeméti Konzerv Kft., Kiskunsági Erdészeti és Faipari Zrt., Knorr-Bremse Kft., Mio Conto Kft., Phoenix-Mecano Kft., RÖSCH MODE Kft., STI Petőfi Nyomda Kft., Univer-Coop Zrt., Univer-Product Zrt. Ehhez a csoporthoz csatlakozott a városban újonnan megjelenő Mercedes-Benz Manufacturing Hungary Kft. is. A nagyfoglalkoztatók esetében elmondható, hogy a válságot követően, 17 cég közül 12 emelni tudta a foglalkoztatottak létszámát, így egy év leforgása alatt ebben a vállalkozói körben, több mint 1000 fővel több munkavállalót foglalkoztattak.

A város legnagyobb munkáltatója – a közszféra szervezetei mellett – a Mercedes-Benz Manufacturing Hungary Kft., amely már több mint 3.800 embernek ad munkát. A másik jelentős foglalkoztató a Phoenix Mecano Kecskemét Kft, ahol több mint 1.000 fő dolgozik. A két legnagyobb ipari foglalkoztató mellett további 9 olyan vállalkozást találhatunk, ahol a munkavállalói létszám 500 és 1.000 fő között található. Ezek közül is legjelentősebb a Knorr-Bremse Fékrendszerek Kft., és a CabTec Kft. (az előbbiben közel 900 főt, az utóbbiban több mint 800 főt foglalkoztatnak). A további meghatározó városi foglalkoztatók körében találhatjuk még a következő vállalkozásokat: Fornetti Kft., a Bácsvíz Zrt., Freudenberg Simmerringe Kft., Univer-Product Zrt., Bosal Hungary Kft., UNIVER-COOP Zrt., AUTO-UNIVERZÁL Kft.

A kecskeméti székhelyű működő vállalkozások nettó árbevétel alapján is oszthatóak. Megállapítható, hogy az összes működő vállalkozás mintegy 15%-a esetében nem ismerjük az adott cég nettó árbevételét. A kecskeméti vállalkozások mintegy 20%-a esetében (1.228 cég) az árbevétel nem éri el az 1 millió Ft-ot, további 26%-uknál a bevétel 1-10 millió Ft közé esik. Ezek a cégek rendszerint 1-2 főt alkalmazó családi vállalkozások, melyek jellemzően helyi jellegű kereskedelmi és szolgáltatási tevékenységgel foglalkoznak. Érdemes kiemelni, hogy a kecskeméti székhelyű vállalkozások mintegy 97%-ánál az árbevétel nem haladja meg az Európai Bizottság ajánlásában 2003/361/EC (2003. május 6.) a mikrovállalkozásokra vonatkozó 2 millió eurós éves forgalmat.

2013-ban a legnagyobb – 5 milliárd forintot meghaladó – árbevételű vállalkozások közé 27 cég tartozott, közülük 14 cégnek az árbevétele meghaladta a 10 milliárd Ft-ot is. Ezek a cégek jellemzően a járműgyártás (pl. MBMH Kft., KNORR-BREMSE Fékrendszerek Kft., HBPO Manufacturing Hungary Kft., BOSAL Hungary Kft.), a gép- és szerszámgyártás (pl. Phoenix Mecano Kecskemét Kft., Freudenberg Simmerringe Kft., CabTec Kft.), az élelmiszeripar (pl. Univer-Product Zrt., FORNETTI Kft., Kecskeméti Konzerv Kft.) és a kis- és nagykereskedelem (UNIVER-COOP Zrt., ALFÖLD PRO-COOP Zrt., FBZ Investment Kft.) területén tevékenykednek.

A kecskeméti székhelyű vállalkozások mellett több olyan céget is találunk, melyeknek csak telephelye, vagy fióktelephelye található a városban, ugyanakkor ezek is jelentős árbevétellel rendelkeznek. Ezek között találhatunk több kiskereskedelmi céget (pl. SPAR Magyarország Kft., Auchan Magyarország Kft., Tesco-Global Áruházak Zrt., Penny-Market Kft.), olajipari cégeket (MOL Nyrt., OMV Hungária Kft., Shell Hungary Zrt.), távközlési társaságokat (Magyar Telekom Nyrt., Vodafone Magyarország Zrt., INVITEL Zrt.), illetve más szolgáltatókat is mint például a Magyar Posta Zrt. vagy a Szerencsejáték Zrt. A felsorolt cégek telephelyeinek pontos bevételi adataival azonban nem rendelkezünk, ugyanakkor a város gazdasági életében mégis ezek a társaságok meghatározó szerepet játszanak, mind a foglalkoztatás, mind pedig az adózás szempontjából.

A város gazdasági állapotának rövid áttekintése alapján megállapítható, hogy Kecskemét dinamikusan fejlődő gazdasági központ, amely mind a műszaki infrastruktúra, mind pedig a társadalmi-kulturális fejlődés tekintetében jelentős erőfeszítéseket tett az elmúlt években, ennek köszönhetően felzárkózást mutat a meghatározó regionális centrumok sorába.

2. Kecskemét Megyei Jogú Város Önkormányzatának értékei, küldetése

Kecskemét Megyei Jogú Város büszke arra, hogy története folyamán mindvégig olyan polgárok lakták, akik befogadó szellemiségükkel, egymás iránt kölcsönös tiszteletükkel és türelmükkel, kitartó munkájukkal és példás összefogásukkal megteremtették egy emberi, élhető, pezsgő szellemi és kulturális hagyományokkal és étellel rendelkező, a gazdasági jólét potenciálját magában hordozó város lehetőségét. Kecskeméten a különböző nemzetiségek, vallások, generációk mindig békében éltek egymás mellett, egymás értékeinek elismerésével, közös teljesítményükkel hozták létre a mai virágzó várost.

Kecskemét Megyei Jogú Város Önkormányzata a továbbiakban is biztosítani kívánja minden polgára számára, tekintet nélkül nemzetiségre, vallásra, nemre vagy életkorra, az egyenlő bánásmódhoz és az esélyegyenlőséghez való jogot. A szolidaritás, az igazságos esélyteremtés olyan értékek, amelyek garantálása minden kecskeméti polgár számára az önkormányzat alapvető célkitűzése.

Az önkormányzat az esélyegyenlőséggel kapcsolatos tevékenysége során kiemelt figyelmet fordít a mélyszegénységben élők, a romák, a gyermekek, a nők, az idősek és a fogyatékkal élők helyzetére, igényeire, fontos küldetéseként fogalmazva meg az említett célcsoportok életkörülményeinek javítását és esélyegyenlőségének biztosítását.

3. A Helyi Esélyegyenlőségi Program céljai

3.1. A Helyi Esélyegyenlőségi Program átfogó célja

Kecskemét Megyei Jogú Város Önkormányzata a Helyi Esélyegyenlőségi Program elfogadásával érvényesíteni kívánja:

- az egyenlő bánásmód és az esélyegyenlőség biztosításának követelményét;
- a közszolgáltatásokhoz történő egyenlő hozzáférés elvét;
- a diszkriminációmentességet;
- a szegregációmentességet;
- a foglalkoztatás, a szociális biztonság, az egészségügy, az oktatás és a lakhatás területén a helyzetelemzés során feltárt problémák komplex kezelése érdekében szükséges intézkedéseket.

A köznevelési intézményeket - az óvoda kivételével - érintő intézkedések érdekében együttműködik az állami intézményfenntartók területi szerveivel.

3.2. A Helyi Esélyegyenlőségi Program helyzetelemző részének célja

Elsődleges célunk számba venni a helyi esélyegyenlőségi programok elkészítésének szabályairól és az esélyegyenlőségi mentorokról szóló 321/2011. (XII.27.) Kormányrendelet 1. § (2) bekezdésében nevesített, esélyegyenlőségi szempontból fókuszban lévő célcsoportokba tartozók számát és arányát, valamint helyzetét a településen.

E mellett célunk a célcsoportba tartozókra vonatkozóan áttekinteni a szolgáltatásokhoz történő hozzáférésük alakulását, valamint feltárni az e területeken jelentkező problémákat. További célunk meghatározni az e csoportok esélyegyenlőségét elősegítő feladatokat, és azokat a beavatkozási területeket, amelyek fejlesztésre szorulnak az egyenlő bánásmód érdekében. Fontos cél továbbá, hogy számba vegyünk azokat a városban található szegregátumokat vagy szegregációval veszélyeztetett területeket, amelyeken javasolt olyan komplex beavatkozások végrehajtása, amelyek alkalmasak a szegregációs folyamatok megfékezésére, a terület infrastrukturális és társadalmi felzárkóztatására, illetve az ott élők hatékony integrációjára.

A célok megvalósításának lépéseit, azok forrásigényét és végrehajtásuk tervezett ütemezését a Helyi Esélyegyenlőségi Program Intézkedési Terve tartalmazza.

3.3. A Helyi Esélyegyenlőségi Program Intézkedési Tervének célja

Célunk a helyzetelemzésre építve olyan beavatkozások részletes tervezése, amelyek konkrét elmozdulásokat eredményeznek az esélyegyenlőségi célcsoportokhoz tartozók helyzetének javítása, valamint a szegregátumok és a szegregációval veszélyeztetett területek komplex felzárkóztatása szempontjából.

4. A Helyi Esélyegyenlőségi Program helyzetelemzése

4.1. A jogszabályi háttér bemutatása

A helyi esélyegyenlőségi program elkészítését az egyenlő bánásmódról és az esélyegyenlőség előmozdításáról szóló 2003. évi CXXV. törvény (továbbiakban: Ebktv.) előírásai alapján végeztük. A program elkészítésére vonatkozó részletszabályokat a törvény végrehajtási rendeletei,

- a helyi esélyegyenlőségi programok elkészítésének szabályairól és az esélyegyenlőségi mentorokról szóló 321/2011. (XII. 27.) Korm. rendelet „2. A helyi esélyegyenlőségi program elkészítésének szempontjai” fejezete és
- a helyi esélyegyenlőségi program elkészítésének részletes szabályairól szóló 2/2012. (VI. 5.) EMMI rendelet

alapján alkalmaztuk, különös figyelmet fordítva

- a Magyarország helyi önkormányzatairól szóló 2011. évi CLXXXIX. törvény (továbbiakban: Mötv.),
- a szociális igazgatásról és szociális ellátásokról szóló 1993. évi III. törvény (továbbiakban: Szt.),
- a foglalkoztatás elősegítéséről és a munkanélküliek ellátásáról szóló 1991. évi IV. törvény (továbbiakban: Flt.),
- a nemzetiségek jogairól szóló 2011. évi CLXXIX. törvény (továbbiakban: nemzetiségi törvény),
- az egészségügyről szóló 1997. évi CLIV. törvény (továbbiakban: Eütv.)
- az egészségügyi alapellátásról szóló 2015. évi CXXIII. törvény (továbbiakban: Alapellátási törvény),
- a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló 1997. évi XXXI. törvény (továbbiakban: Gyvt.), valamint
- a nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXC. törvény (továbbiakban: Nkt.)

előírásaira.

Az Ebktv-ben foglalt helyi esélyegyenlőségi programok intézkedései kapcsolódnak a következőkben felsorolt, EU és nemzeti szintű stratégiákhoz, ágazati politikákhoz: EU 2020 stratégia, Nemzeti Reform Program, Nemzeti Társadalmi Felzárkózási Stratégia, „Legyen jobb a gyerekeknek!” Nemzeti Stratégia, Nemzeti Ifjúsági Stratégia.

4.2. Az esélyegyenlőségi célcsoportokat érintő helyi szabályozás rövid bemutatása:

Valamennyi célcsoport számára önkormányzati rendeletek alapján többféle pénzbeli és természetbeni támogatás érhető el. Az egyes célcsoportok számára leginkább az alábbi ellátásokat, támogatásokat nyújtja önkormányzatunk.

4.2.1. Mélyszegények, romák

Kecskemét Megyei Jogú Város Önkormányzata Közgyűlésének a lakáscélú önkormányzati támogatások helyi rendszeréről szóló 33/1999. (XII. 20.) önkormányzati rendelete 12-17. §-ai

tartalmazzák a helyi lakbér támogatás szabályait, a 18-24. §-ok az önkormányzati bérlakások lakbérének megfizetéséhez nyújtható helyi támogatásra vonatkozó előírásokat.

Kecskemét Megyei Jogú Város Önkormányzata Közgyűlésének a szociális támogatásokról szóló 3/2015. (II.19.) önkormányzati rendelete a meghatározott jövedelemszint alattiak számára települési támogatást biztosít a lakhatáshoz kapcsolódó rendszeres kiadások viseléséhez (7-10. §-ok), a 18. életévét betöltött tartósan beteg hozzátartozójának az ápolását, gondozását végző személy részére (11-13. §-ok), a rendszeres gyógyszerkiadás viseléséhez (14-15. §-ok), illetve a lakhatási kiadásokhoz kapcsolódó hátralékot felhalmozó személyek részére (16-20. §-ok). Rendkívüli települési támogatás nyújtására is lehetőséget biztosít az önkormányzat meghatározott esetekben, kifejezetten megélhetési nehézségekkel küzdő, rendkívüli vagy krízishelyzetbe került személyek részére (21-23. §-ok). Kecskemét Megyei Jogú Város Önkormányzata Közgyűlésének a házi szennyvízhálózat kiépítésének támogatásáról szóló 12/2008. (III. 31.) önkormányzati rendelete szintén jövedelemszinthez kötött támogatással segíti azokat a háztartásokat, amelyeknél az ingatlan városi szennyvízhálózatra csatlakoztatásához már csak a házi vezeték kiépítése hiányzik.

Kecskemét Megyei Jogú Város Önkormányzata Közgyűlésének a személyes gondoskodást nyújtó ellátásokról, azok igénybevételéről és térítési díjairól, a gyermekétkeztetés térítési díjairól, valamint a helyi szociálpolitikai kerekasztalról szóló 3/2017. (III. 30.) önkormányzati rendelete a 5. §-ban (étkeztetés), 8. §-ban (családsegítés), 11-12. §-okban (hajléktalan-ellátás) rendelkezik a célcsoport vonatkozásában.

4.2.2. Gyermek

Kecskemét Megyei Jogú Város Önkormányzata Közgyűlésének a szociális támogatásokról szóló 3/2015. (II. 19.) önkormányzati rendelete a 21. § i)-m) pontjaiban (rendkívüli települési támogatás keretében), illetve Kecskemét Megyei Jogú Város Önkormányzata a személyes gondoskodást nyújtó ellátásokról, azok igénybevételéről és térítési díjairól, a gyermekétkeztetés térítési díjairól, valamint a helyi szociálpolitikai kerekasztalról szóló 3/2017. (III. 30.) önkormányzati rendelete a 16-18. §-okban (gyermekjóléti alapellátás) érinti a célcsoportot. Kissé túlmutat a gyermekkoron, de a továbbtanulás támogatása révén mindenképpen ide sorolandó Kecskemét Megyei Jogú Város Önkormányzata Közgyűlésének a Bursa Hungarica Felsőoktatási Önkormányzati Ösztöndíjpályázatok elbírálási szabályairól szóló 43/2006. (IX. 18.) önkormányzati rendelete. Önkormányzatunk évente csatlakozik a támogatási rendszerhez az éves - költségvetésben biztosított - előirányzat erejéig.

4.2.3. Nők

Kecskemét Megyei Jogú Város Önkormányzata Közgyűlésének a szociális támogatásokról szóló 3/2015. (II. 19.) önkormányzati rendelete 21. §-a kedvezményes feltételeket ír elő a gyermekét egyedül nevelő szülő (döntően anya) számára.

4.2.4. Idősek

Kecskemét Megyei Jogú Város Önkormányzata Közgyűlésének a lakáscélú önkormányzati támogatások helyi rendszeréről szóló 33/1999. (XII. 20.) önkormányzati rendelete tartalmaz lakhatással kapcsolatos támogatási formákat a nyugdíjasok számára kedvezőbb feltételekkel. Kecskemét Megyei Jogú Város Önkormányzata Közgyűlésének a személyes gondoskodást nyújtó ellátásokról, azok igénybevételéről és térítési díjairól, a gyermekétkeztetés térítési

díjairól, valamint a helyi szociálpolitikai kerekasztalról szóló 3/2017. (III. 30.) önkormányzati rendelete a célcsoportot leginkább érintően rendelkezik a házi segítségnyújtás (6. §), jelzőrendszeres házi segítségnyújtás (7. §), idősek nappali ellátása (12. §), időskorúak gondozóháza (13. §), valamint az idősek otthona (15. §) helyi szolgáltatásainak igénybevételi lehetőségeiről, feltételeiről. Kecskemét Megyei Jogú Város Önkormányzata Közgyűlésének a szociális támogatásokról szóló 3/2015. (II. 19.) önkormányzati rendelete, továbbá a házi szennyvízhálózat kiépítésének támogatásáról szóló 12/2008. (III. 31.) önkormányzati rendelete is több helyen kedvezőbb előírásokat tartalmaznak az általános előírásnál a nyugdíjban, nyugdíjszerű járadékban részesülők vonatkozásában.

4.2.5. Fogyatékos személyek

Kecskemét Megyei Jogú Város Önkormányzata Közgyűlésének a személyes gondoskodást nyújtó ellátásokról, azok igénybevételéről és térítési díjairól, a gyermekétkeztetés térítési díjairól, valamint a helyi szociálpolitikai kerekasztalról szóló 3/2017. (III. 30.) önkormányzati rendelete a 9. §-ban (támogató szolgáltatás), 12. §-ban (fogyatékos személyek nappali ellátása) tartalmaz speciális rendelkezéseket a célcsoportra.

5. A stratégiai környezet bemutatása

5.1. Kapcsolódás helyi stratégiai és települési önkormányzati dokumentumokkal, koncepciókkal, programokkal

Az esélyegyenlőség, a szolidaritás, az igazságos esélyteremtés olyan egyetemes értékek, amelyek megjelenésére Kecskemét Megyei Jogú Város Önkormányzata azokban a stratégiai dokumentumaiban, rendeleteiben, koncepcióiban, programjaiban és cselekvési terveiben is törekszik, amelyek vagy az önkormányzat átfogó, vagy egy-egy szektorra vonatkozó konkrét jövőbeli terveit, célkitűzéseit határozzák meg. Az esélyegyenlőség ily módon horizontális értéként és követelményként jelenik meg az önkormányzat stratégiai dokumentumaiban, ami biztosítja azt, hogy a város közép- és hosszú távú fejlődését meghatározó elképzelésekben hangsúlyos elemként jelenjen meg ez a szemléletmód.

Kecskemét Megyei Jogú Város Önkormányzata Közgyűlésének Kecskemét Megyei Jogú Város Önkormányzatának 2017. évi költségvetéséről szóló 21/2016. (XII.15.) önkormányzati rendelete az előirányzatok között nevesíti egyebek mellett a szociális pénzbeli ellátásokat és kapcsolódó kiadásokat, a szociális jellegű feladatok támogatását, az egészségügyi feladatokat, a közfoglalkoztatotti feladatok támogatását, a szünidei gyermekétkeztetést, a Városi Szociális Közalapítványt, az idősügyi feladatokat, illetve az ifjúságpolitikát és dropprevenciót. Az említett, az esélyegyenlőség biztosításával összefüggő költségvetési tételek, illetve a rendeletben ugyancsak nevesített Egészségügyi és Szociális Intézmények Igazgatósága finanszírozása mellett az esélyegyenlőségi tevékenységek pénzügyi háttérének megteremtését szolgálja az is, hogy a költségvetési rendeletben ugyancsak szereplő Városi Támogatási Program 100.000.000 Ft pályázati keretösszeget biztosít, elsősorban a nonprofit szféra képviselői számára. A Városi Támogatási Program az említett összegből önkormányzati finanszírozási támogatási lehetőséget nyújt mások mellett azoknak a civil szervezeteknek is, amelyek szociálisan hátrányos helyzetű, hajléktalan, szenvedélybetegségekkel küzdő, idős vagy fogyatékos emberekkel foglalkoznak Kecskeméten.

2015. március 1-jétől jelentős változások következtek be a pénzbeli és természetbeni szociális támogatások rendszerében, és ezek a változások hatást gyakorolnak az esélyegyenlőségi szempontból fókuszban lévő egyes célcsoportokba tartozók támogatására is. Az említett változások oka az, hogy az Országgyűlés a Magyarország 2015. évi központi költségvetésének megalapozásáról szóló 2014. évi XCIX. törvényt megalkotva módosította többek között a szociális igazgatásról és szociális ellátásokról szóló 1993. évi III. törvényt (a továbbiakban: Szt.) is. A módosított Szt. 132. § (4) bekezdésének g) pontja ad felhatalmazást az önkormányzatnak arra, hogy rendeletben szabályozza a települési támogatás keretében nyújtott ellátások jogosultsági feltételeit, valamint az ellátások megállapításának, kifizetésének, folyósításának, valamint felhasználása ellenőrzésének szabályait. Az Szt. 134/E. §-a értelmében született meg ***Kecskemét Megyei Jogú Város Önkormányzata Közgyűlésének a szociális támogatásokról szóló 3/2015. (II.19.) önkormányzati rendelete***. A jogszabályi változások értelmében 2015. március 1-jétől a kötelező segélyek körén kívül további ellátások nyújtásáról és a jogosultsági feltételekről az önkormányzat szabadon dönthet. Az önkormányzat a rendelet megalkotásával az Szt. által kiemelt támogatási lehetőségek mindegyikét szabályozza. Megjelenik a rendeletben a települési támogatás egyes fajtái mellett (a lakhatáshoz kapcsolódó rendszeres kiadások viseléséhez; a 18. életévét betöltött tartósan beteg hozzátartozójának az ápolását, gondozását végző személy részére; a

gyógyszerkiadások viseléséhez és a lakhatási kiadásokhoz kapcsolódó hátralékot felhalmozó személy részére nyújtható települési támogatás) a rendkívüli települési támogatásra és a természetbeni támogatásokra vonatkozó rendelkezés is.

Az esélyegyenlőség szempontjából kiemelkedő jelentőségű önkormányzati stratégiai dokumentum **Kecskemét Megyei Jogú Város Integrált Településfejlesztési Stratégiája**, amit Kecskemét Megyei Jogú Város Önkormányzata Közgyűlése a 227/2014. (IX.4.) határozatával fogadott el. A dokumentum Kecskemét stratégiai fejlesztési céljai között horizontális célként nevesíti az esélyegyenlőség és a társadalmi integráció elősegítését, valamint a közszolgáltatásokhoz történő egyenlő hozzáférés biztosítását.

Kecskemét Megyei Jogú Város Önkormányzata Közgyűlése a 254/2015. (XI.25.) határozatával hagyta jóvá **Kecskemét Megyei Jogú Város Önkormányzata Gazdasági Programját**, amely a 2015-2020 közötti időszak gazdaság-, környezet- és társadalomfejlesztési irányelveit, céljait és törekvéseit megfogalmazó önkormányzati stratégiai dokumentum. A Gazdasági Program olyan, az esélyegyenlőség szempontjából kulcsfontosságú társadalmi, gazdasági és szakterületi folyamatokat és programokat elemez, tárgyal és tervez részletesen, mint a foglalkoztatási helyzet, az iskolázottság szintje, az egészségügyi ágazat és a szociális ellátórendszer jellemzői, valamint a lakásgazdálkodás. A Program a gazdaságfejlesztést átható horizontális tervezési szempontok között említi az esélyegyenlőséget és az egyenlő hozzáférés elvét is. Ezzel kapcsolatban hangsúlyozza, hogy „az esélyegyenlőség biztosítása érdekében különös figyelmet kell fordítani minden gazdasági és infrastrukturális fejlesztés, illetve városrehabilitációs akció során az alacsony státuszú, vagy fogyatékkal élő emberek helyzetére is. Kiemelten fontos a település minden lakója számára az alapvető közszolgáltatásokhoz, információhoz való hozzáférés biztosítása (társadalmi kapcsolatok erősítése, lakossági tájékoztatás fejlesztése, nyilvánosság növelése, együttműködő tervezés, stb.), valamint a hátrányos megkülönböztetés és a szegregáció minden formájának megakadályozása.”

Az önkormányzat esélyegyenlőséggel kapcsolatos tevékenységének egyik alappillére a **Szociális Szolgáltatástervezési Konceptió**, amelynek soron következő felülvizsgálata a Helyi Esélyegyenlőségi Programhoz hasonlóan 2017-ben történik meg. A törvényi kötelezettség teljesítésén túl a koncepció elkészítésének elsődleges célja, hogy a város minden lakója számára legyenek elérhetőek olyan (jogszályban rögzített) ellátási formák, amelyek a szociális biztonságot garantálják, és a minőségi ellátást biztosítják. További cél, hogy a szociális szféra működése magas színvonalon feleljen meg a szakmai kritériumoknak, és eredményesen, hatékony formában nyújtson szolgáltatásokat az érintettek számára. A koncepció számos olyan témát és szakterületet tekint át rendkívül magas szakmai színvonalon - ugyanakkor nem nélkülözve az esetlegesen javításra szoruló területek objektív bemutatását sem -, amelyek az esélyegyenlőség biztosításával nagyon szorosan összefüggenek.

Kecskemét Megyei Jogú Város Önkormányzata kiemelt figyelmet szentel a városban élő különböző nemzedékek helyzetére, az őket érintő speciális igényekre és a bennük rejlő lehetőségekre, értékekre. Ennek a szemléletmódnak a jegyében született meg a Kecskemét Megyei Jogú Város Önkormányzata Közgyűlése 73/2007. (II.15.) határozatával elfogadott **Kecskemét Megyei Jogú Város Ifjúsági Konceptiója**, a 252/2016. (XI.24.) határozattal elfogadott **Kecskemét Megyei Jogú Város Önkormányzatának Ifjúsági Cselekvési Terve** (amely az előző Ifjúsági Cselekvési Terv módosított, aktualizált változata), valamint a 265/2015. (XI.25.) számú határozattal elfogadott **Kecskemét Megyei Jogú Város Önkormányzatának Középtávú Idősügyi Konceptiója**.

Mind *Kecskemét Megyei Jogú Város Ifjúsági Konceptiója*, mind pedig *Kecskemét Megyei Jogú Város Önkormányzatának Ifjúsági Cselekvési Terve* abból az alapvetésből indul ki, hogy az ifjúság, a jövő nemzedéke nem lehet teher, hanem lehetőség a város számára. Ugyanakkor mindkét dokumentum leszögezi azt is, hogy az ifjúság, különösen a gyermekek az esélyegyenlőtlenség által egyik leginkább veszélyeztetett korcsoport, ezért kiemelt prioritás az esélyegyenlőség biztosítása a hátrányos, illetve halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek, fiatalok számára. Az Ifjúsági Cselekvési Terv egyes ágazatokra, szakterületekre vonatkozó konkrét célkitűzései, feladatmegfogalmazása során mindvégig következetesen képviseli az esélyegyenlőség megteremtésének követelményként való megjelenítését.

Az esélyegyenlőtlenség, a hátrányos megkülönböztetés ugyancsak gyakran érinti az idősebb nemzedék képviselőit, ezért *Kecskemét Megyei Jogú Város Középtávú Idősügyi Konceptiója* is kiemelt céljai között sorolja fel a következőket: „Még ma is sokszor bonyolult a mozgásukban korlátozottak számára az utazás, a középületek egy részébe történő bejutás, a kereskedelmi hálózat megközelítése, a látásában, avagy más érzékelésében korlátozott személy számára a tájékozódás, az információhoz jutás, az ügyintézés. Idős korban az esélyegyenlőség megteremtése és biztosítása kiemelten fontos feladat. Elő kell mozdítani, hogy - a lehetőségek határain belül - gyorsuljon Kecskeméten az épületek, a közlekedés akadálymentesítése, valamint a honlapok akadálymentesített verzióinak elkészítése. Az akadálymentesítés valamennyi lehetőségét figyelemmel kell kísérni és következetesen végrehajtani valamennyi szegmensre vonatkozóan.”

Utaltunk már rá, hogy az esélyegyenlőség, a szolidaritás és az igazságos esélyteremtés olyan horizontális, interszektoriális értékek, amelyek minél szélesebb körű megjelenítése és képviselete szükségszerűen megköveteli az önkormányzat együttműködését más, nem önkormányzati intézményekkel, szervezetekkel. Ennek az együttműködésnek az egyik legnagyobb lehetőségeket rejtő dimenziója a civil szektorral való mind szorosabb kooperáció, hiszen mindkét fél alapvető célja és érdeke a közösség jólétének, a közjónak előmozdítása. Az előbbiek kölcsönös felismerésének, valamint a Kecskeméten hagyományosan kiváló és konstruktív önkormányzati-civil partneri viszony dokumentálásának igénye hívta életre a Kecskemét Megyei Jogú Város Önkormányzata Közgyűlése 166/2012. (V.31.) KH. számú határozatával elfogadott *Kecskemét Megyei Jogú Város Önkormányzata Középtávú Civil Konceptióját*, valamint az erre épülő, és a 139/2013. (V.30.) határozattal elfogadott *Civil Cselekvési Tervet*. Mindkét említett dokumentum számos olyan intézkedést, beavatkozást, akciót fogalmaz meg, amelynek célja, hogy az önkormányzati-civil együttműködés és partnerség eredményeképpen az adott szakterület vonatkozásában javuljon az esélyegyenlőség városunkban.

6. A mélyszegénységben élők és a romák helyzete, esélyegyenlősége

6.1. Jövedelmi és vagyoni helyzet

A mélyszegénység számos társadalmi tényező által meghatározott összetett jelenség, amelynek kialakulásában egyaránt szerepet játszanak a társadalmi és kulturális hátrányok, a szocializációs hiányosságok, az iskolai és képzési deficittek, valamint a munkaerő-piacon elszenvedett hátrányok is. A mélyszegénység elsősorban azt a jelenséget, állapotot jelenti, amikor az egyes emberek vagy meghatározható társadalmi csoportok tartósan a létminimum szintje alatt élnek, a fentebb felsorolt hátrányok vagy hiányok közül több is sújtja őket, és szinte semmi esélyük sincs arra, hogy ebből a helyzetből önerőből képesek legyenek kikerülni.

A mélyszegénység állapotának egyik legpontosabban meghatározható indikátora az egyes emberek vagy társadalmi csoportok jövedelmi helyzete. A mélyszegénységben élők jövedelemstruktúrájára általánosságban az jellemző, hogy az összjövedelem döntő hányada társadalmi transferekből tevődik össze. Az alábbi táblázatok a Kecskeméten a különböző támogatási formákban részesülő személyek számának alakulását mutatják be a 2007-2016 közötti időszakban.

Az egyes támogatási formákban részesülő személyek száma 2007-2011 között

	2007	2008	2009	2010	2011
Időskorúak járadéka (fő)	87	91	92	85	88
Rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény (fő)	3870	4184	4720	5128	4369
Kiegészítő gyermekvédelmi támogatás (fő)	25	27	22	21	26
Lakásfenntartási támogatás (fő)	2677	3646	3791	3811	4564
Átmeneti segély (fő)	3865	3445	4817	5358	4404
Temetési segély (fő)	165	164	176	149	120
Rendkívüli gyermekvédelmi támogatás (fő)	2211	2632	3832	4062	3206
Adósságcsökkentési támogatás (fő)	129	228	423	595	604

Forrás: KSH statisztika, önkormányzati adatszolgáltatás

Az egyes támogatási formákban részesülő személyek száma 2012-2016 között

	2012	2013	2014	2015	2016
Időskorúak járadéka (fő)	82	93	88	*	*
Rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény (fő)	4110	3989	3310	2915	2461
Családbafogadó gyámul kirendelt hozzátartozó pénzbeli ellátása (fő) <i>*2014. december 31-ig kiegészítő gyermekvédelmi támogatás</i>	29	20	15	20	11
Lakásfenntartási támogatás (fő)	4405	2137	1985	ÁTALAKULT TELEPÜLÉSI TÁMOGATÁSSÁ	ÁTALAKULT TELEPÜLÉSI TÁMOGATÁSSÁ
Átmeneti segély (fő)	4040	3980	3766	ÁTALAKULT TELEPÜLÉSI TÁMOGATÁSSÁ	ÁTALAKULT TELEPÜLÉSI TÁMOGATÁSSÁ
Temetési segély (fő)	99	98	91	ÁTALAKULT TELEPÜLÉSI TÁMOGATÁSSÁ	ÁTALAKULT TELEPÜLÉSI TÁMOGATÁSSÁ
Rendkívüli gyermekvédelmi támogatás (fő)	3079	2889	-	ÁTALAKULT TELEPÜLÉSI TÁMOGATÁSSÁ	ÁTALAKULT TELEPÜLÉSI TÁMOGATÁSSÁ
Adósságcsökkentési támogatás (fő)	591	253	168	ÁTALAKULT TELEPÜLÉSI TÁMOGATÁSSÁ	ÁTALAKULT TELEPÜLÉSI TÁMOGATÁSSÁ

Forrás: KSH statisztika, önkormányzati adatszolgáltatás

**Az időskorúak járadékára vonatkozó adatokat a 21. oldalon található, a Bács-Kiskun Megyei Kormányhivatal Kecskeméti Járási Hivatal által nyújtott pénzbeli és természetbeni eljárásokat bemutató táblázat tartalmazza a jelzett időszak vonatkozásában.*

Mint a fenti táblázatból látható, a szociális támogató rendszerben jelentős változások következtek be 2015-öt követően. Ennek oka az volt, hogy az Országgyűlés a Magyarország 2015. évi központi költségvetésének megalapozásáról szóló 2014. évi XCIX. törvényt megalkotva módosította többek között a szociális igazgatásról és szociális ellátásokról szóló 1993. évi III. törvényt (a továbbiakban: Szt.) is. Az Szt. módosításával az Országgyűlés elsődleges célja az volt, hogy megújítsa, valamint igazságosabbá és átláthatóbbá tegye a rászorulókat támogató rendszerét. Fontos cél volt az is, hogy azok kapjanak támogatást, akik valóban rászorulnak.

Az Szt. módosítása 2015. március 1-jétől jelentős változásokat hozott a pénzbeli és természetbeni szociális támogatások rendszerében, és ezzel összefüggésben a módosított Szt. 132. § (4) bekezdésének g) pontja felhatalmazást adott az önkormányzatnak a támogatások

megállapítása, kifizetése, folyósítása, valamint ellenőrzése helyi szabályainak rendeletben történő szabályozására is. Az Szt. 134/E. §-ában előírt kötelezettség miatt szükségessé vált Kecskemét Megyei Jogú Város Önkormányzata Közgyűlésének pénzbeli és természetbeni támogatásokról szóló 24/2011. (V.26.) önkormányzati rendelete egyidejű hatályon kívül helyezésével egy új önkormányzati rendelet megalkotása. A fentiek figyelembe vételével született meg Kecskemét Megyei Jogú Város Önkormányzata Közgyűlésének a szociális támogatásokról szóló 3/2015. (II.19.) önkormányzati rendelete.

Az Szt.-ben az állami szabályozási hatáskörben nyújtott és az önkormányzatok segélyezéssel kapcsolatos feladatai elválasztásra kerültek. Az Szt. 2015. március 1-jétől csak a kötelező ellátásokra vonatkozó szabályokat tartalmazza. A kötelező segélyek körén kívül további ellátások nyújtásáról és a jogosultsági feltételekről az önkormányzat szabadon dönthetett. Az Szt. az önkormányzatok által biztosítandó segélyek tekintetében annyit ír elő, hogy az önkormányzat a helyi viszonyokhoz mérten, a krízishelyzetben levő személyek számára, illetve a helyi szociális problémák kezelésére települési támogatást nyújt.

Tekintettel a fentiekre, a szociális támogatásokról szóló önkormányzati rendeletben 2015. március 1-jei hatállyal bevezetésre került a rendszeres jellegű települési támogatás és a rendkívüli települési támogatás fogalma.

A települési támogatást az önkormányzat a lakhatáshoz kapcsolódó rendszeres kiadások viseléséhez; a 18. életévét betöltött tartósan beteg hozzátartozójának az ápolását, gondozását végző személy részére; a gyógyszerkiadások viseléséhez és a lakhatási kiadásokhoz kapcsolódó hátralékot felhalmozó személy részére nyújtja.

A rendkívüli települési támogatást pedig kifejezetten a megélhetési nehézségekkel küzdő, rendkívüli vagy krízishelyzetbe került személyeknek lehet megállapítani.

Az önkormányzat által a 2015. és 2016. évben juttatott rendszeres jellegű és rendkívüli települési támogatások megoszlását a következő táblázat tartalmazza.

Támogatás típusa	2015	2016
Települési támogatás lakhatáshoz kapcsolódó rendszeres kiadások viseléséhez (fő)	1205	1638
Települési támogatás a 18. életévét betöltött tartósan beteg hozzátartozójának az ápolását, gondozását végző személy részére (fő)	53	73
Települési támogatás rendszeres gyógyszerkiadás viseléséhez (fő)	66	129
Települési támogatás a lakhatási kiadásokhoz kapcsolódó hátralékot felhalmozó személy részére (fő)	146	155
Rendkívüli települési támogatás (esetszám)	7408	9678

Forrás: önkormányzati adatszolgáltatás

A fenti számokból kitűnik, hogy az önkormányzat által nyújtott települési támogatások mindegyik típusának vonatkozásában nőtt az azokat igénybe vevők száma (a rendkívüli települési támogatás tekintetében az esetszám) 2016-ban az előző évi adatokhoz képest. Különösen figyelemre méltó a növekedés aránya a lakhatáshoz kapcsolódó rendszeres kiadások viseléséhez, illetve a rendszeres gyógyszerkiadások viseléséhez nyújtott települési támogatás, valamint a rendkívüli települési támogatás igénybevétele esetén. Ez azt mutatja,

hogy a lakhatási kiadások, a gyógyszerkiadások és a rendkívüli krízishelyzetek jelentik a legnagyobb és legnehezebben megoldható terhet a támogatásokat igénybevevő személyek számára.

A fenti önkormányzati támogatástípusok mellett a Bács-Kiskun Megyei Kormányhivatal Kecskeméti Járási Hivatala is nyújt különböző, az Szt.-ben szabályozott pénzbeli és természetbeni ellátásokat, amelyekről a következő táblázat ad tájékoztatást a 2015-2016. esztendő viszonylatában.

Ellátás típusa	fő / 2015. év	fő / 2016. év
Időskorúak járadéka	102	92
Ápolási díj	531	497
Közgyógyellátás	2832	2432
Aktív korúak ellátása – egészségkárosodási és gyermekfelügyeleti támogatás	101	123
Aktív korúak ellátása – foglalkoztatást helyettesítő támogatás	1707	1310

Forrás: Bács-Kiskun Megyei Kormányhivatal Kecskeméti Járási Hivatala

6.2. Foglalkoztatottság, munkaerő-piaci integráció

A mélyszegénységben élők helyzetét döntő mértékben meghatározó adottság az ezt a társadalmi réteget fokozottan érintő foglalkoztatási válság. A munkajövedelem hiánya és a transzferjövedelmek ennek következtében bekövetkező fokozódó aránya a háztartások bevételeiben a mélyszegénység kialakulásának és konzerválódásának egyik legfőbb oka. Az átlagnál is kedvezőtlenebb a roma nők munkaerő-piaci helyzete, aminek fő oka a cigányság tradicionálisabb családszerkezetében és a gyermekek magas számában keresendő.

Kecskeméten a nyilvántartott álláskeresők számát és arányát, illetve ezek változását a teljes 15-64 év közötti népességhez viszonyítva a következő táblázat szemlélteti.

Nyilvántartott álláskeresők száma és aránya, 15-64 évesek száma

év	15-64 év közötti lakónépesség (fő)			nyilvántartott álláskeresők száma					
	nő	férfi	összesen	nő		férfi		összesen	
	fő	fő	fő	fő	%	fő	%	fő	%
2008	40618	37829	78447	2419	6	2329	6.2	4748	6.1
2009	40486	37794	78280	3002	7.4	3249	8.6	6251	8.0
2010	40507	37915	78422	2915	7.2	2776	7.3	5691	7.3
2011	40530	38100	78630	2806	6.9	2812	7.4	5618	7.1
2012	40333	38100	78433	2694	6.7	2726	7.2	5149	6.9
2013	41775	39516	81291	2748	7.0	2482	6.0	5230	6.0
2014	41242	39062	80304	2194	5.0	1971	5.0	4165	5.0
2015	40604	38701	79305	2195	5.0	1878	5.0	4073	5.0
2016	40088	38230	78318	1861	4.6	1554	4.1	3415	4.4

Forrás: TeIR, Helyi Vizual Regiszter adatai, Bács-Kiskun Megyei Kormányhivatal Kecskeméti Járási Hivatala

A fenti táblázat jól mutatja a 2008-as év során hazánkban kialakult gazdasági recesszió hatását, ekkor meredeken emelkedett a munkanélküliek aránya. Nagyon valószínű, hogy a foglalkoztatás csökkenését a legerősebben az instabil munkavisztonnyal rendelkező, a szegénységnek és a társadalmi kirekesztésnek leginkább kiszolgáltatott csoportok szenvedték el. A kialakult globális gazdasági válsághelyzet az állásukat veszített munkavállalókat a tartós mélyszegénység felé sodorhatta. A munkanélküliség által leginkább veszélyeztetett társadalmi csoportokat a nők, a nyugdíj előtt állók, a szakképzetlenek és a pályakezdő fiatalok alkotják. Biztató tendencia ugyanakkor, hogy 2011 óta csökken a nyilvántartott álláskeresők száma, ez a csökkenés a 2014-től kezdődő időszakban kifejezetten jelentős mértékű volt. A nyilvántartott álláskeresők számának csökkenésében fontos szerepet játszanak az utóbbi évek jelentős kecskeméti munkahelyteremtő beruházásai, valamint nem elhanyagolható a közfoglalkoztatás hatása sem. Mivel a mélyszegénységben élők képzettség, munkaerő-piaci tapasztalat és társadalmi szocializáció tekintetében jellemzően hátrányt szenvednek a népesség többi rétegéhez képest, számukra jellemzően elsősorban ez utóbbi kínálhat munkalehetőséget.

A nyilvántartott álláskeresők korcsoportos-idősoros eredményeit az alábbi táblázat tartalmazza.

A nyilvántartott álláskeresők száma korcsoportok szerint

		2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
nyilvántartott álláskeresők száma összesen	fő	4748	6251	5691	5618	5149	5230	4165	4073	3415
20 éves és fiatalabb	fő	204	268	249	291	302	179	221	208	142
	%	4.3	4.2	4.3	5	5.5	3.4	5.3	5.0	4.0
21-25 év	fő	628	865	735	751	721	504	559	490	367
	%	13.2	13.8	12.9	13.3	13.3	9.6	13.4	12.0	11.0
26-30 év	fő	611	782	679	673	579	423	448	421	362
	%	12.8	12.5	11.9	11.9	10.7	8	10.8	10.0	10.5
31-35 év	fő	687	985	841	757	658	457	457	414	333
	%	14.4	15.3	14.7	13.4	12.1	8.7	11	10.0	10.0
36-40 év	fő	549	785	729	720	704	506	561	515	419
	%	11.5	12.5	12.8	12.8	13	9.7	13.5	12.0	12.0
41-45 év	fő	507	684	661	661	618	455	468	453	372
	%	10.6	10.9	11.6	11.7	11.4	8.7	11.2	11.0	11.0
46-50 év	fő	581	723	645	685	563	431	443	441	375
	%	12.2	11.5	11.3	12.1	10.4	8.2	10.6	11.0	11.0
51-55 év	fő	625	761	728	695	688	494	471	434	364
	%	13.1	12.1	12.7	12.3	12.7	9.4	11.3	11.0	11.0
56-60 év	fő	321	380	397	362	556	427	450	513	419
	%	6.7	6	6.9	6.4	10.4	8.1	10.9	13.0	12.0
61 év felett	fő	35	18	27	23	31	61	87	184	262
	%	0.7	0.3	0.4	0.4	0.5	1.1	2	5.0	7.5

Forrás: TeIR, Bács-Kiskun Megyei Kormányhivatal Kecskeméti Járási Hivatala

A táblázat adatai alapján ismételten megállapíthatjuk, hogy a munkaerő-piaci szempontból leginkább veszélyeztetett korcsoportok közé tartoznak a fiatal felnőttek, illetve az 51-60 éves kor közötti, nyugdíj előtt álló emberek.

Fentieket figyelembe véve fontos feladat a pályakezdő fiatalok munkaerő-piaci integrációja, hiszen ennek hiánya vagy sikertelen volta döntően befolyásolja a jövő nemzedékének életesélyeit. Ennek érdekében a fiatalok képzettségét összhangba kell hozni a munkaerő-piaci igényekkel, amelynek hatékony eszköze lehet a városban jól működő duális oktatási rendszer. A mélyszegénységben élő, gyakran halmozottan hátrányos helyzetű fiatalok vonatkozásában ugyanakkor javasolt olyan komplex, célzott képzési-, ösztöndíj- és foglalkoztatási programok beindítása is, amelyek úgy szolgálják a társadalmi felzárkózás előmozdítását, hogy egyúttal képesek ezt a társadalmi réteget is integrálni a város aktív munkaerő-piacába, ezáltal gazdasági és társadalmi fejlődésébe.

A fiatalok foglalkoztatottsága szempontjából fontos adat a nyilvántartott pályakezdő álláskeresők száma és aránya is. 2008 és 2012 között mindkét mutató folyamatosan növekedett. Ezt követően csökkenés, majd 2014-ben ismét enyhe emelkedés következett be. A 2015-2016-os időszakban ismételt, ezúttal jelentős mértékű csökkenés figyelhető meg a nyilvántartott pályakezdő álláskeresők számának és arányának tekintetében. Ezeket a folyamatokat illusztrálja a következő táblázat.

**Nyilvántartott pályakezdő álláskeresők száma
és a 18-29 éves állandó népesség száma nemenként**

év	18-29 évesek száma			Nyilvántartott pályakezdő álláskeresők száma					
	nő	férfi	összesen	nő		férfi		összesen	
	fő	fő	fő	fő	%	fő	%	fő	%
2008	8967	8889	17856	157	1.75	155	1.75	312	1.75
2009	8755	8780	17535	229	2.6	242	2.75	471	2.7
2010	8655	8630	17285	263	3	216	2.5	479	2.75
2011	8550	8586	17136	298	3.5	289	3.4	587	3.4
2012	8469	8578	17047	349	4.1	316	3.7	665	3.9
2013	8391	8513	16904	257	3.05	196	2.3	453	2.7
2014	8267	8424	16691	295	3.6	230	2.7	525	3.1
2015	8264	8003	16267	245	3.0	178	2.2	423	2.6
2016	7762	8066	15828	180	2.3	110	1.35	290	1.85

Forrás: TeIR, Bács-Kiskun Megyei Kormányhivatal Kecskeméti Járási Hivatala

A munkanélküliség egyik legfontosabb, a mélyszegénység kialakulását rendkívüli módon befolyásoló dimenziója az, hogy milyen hosszú időre kerül ki valaki a munkaerő-piacról. A tartós munkanélküliség kecskeméti jelenlétét szemlélteti az alábbi táblázat.

A munkanélküliek és a 180 napnál régebben regisztrált munkanélküliek száma és aránya nemenként

év	nyilvántartott/regisztrált munkanélküli összesen			180 napnál régebben regisztrált munkanélküli					
	fő			fő			%		
	nő	férfi	összesen	nő	férfi	összesen	Nő	férfi	összesen
2008	2419	2329	4748	1324	1072	2396	54.7	46	50.4
2009	3002	3249	6251	1740	1723	3463	57.9	53	55.3
2010	2915	2776	5691	1622	1406	3028	55.6	50.6	53.2
2011	2806	2812	5618	1444	1225	2669	51.4	43.5	47.5
2012	2659	2490	5149	1509	1277	2786	56.75	51.3	54.1
2013	2748	2482	5230	1168	942	2110	42.5	38	40.3
2014	2194	1971	4165	1020	807	1827	46.5	40.9	43.9
2015	2195	1878	4073	1075	876	1951	49.0	46.6	47.9
2016	1861	1554	3415	977	742	1719	52.5	47.7	50.3

Forrás: TeIR, Bács-Kiskun Megyei Kormányhivatal Kecskeméti Járási Hivatala

Tartós munkanélküliség tekintetében a fenti adatok alapján megállapítható, hogy a tartós munkanélküliek számában 2013-ban jelentős csökkenés következett be, arányuk ekkor jelentősen kevesebb volt, mint az összes nyilvántartott munkanélküli fele. Sajnos 2016-ra ez az arány ismét elérte az 50%-ot, ugyanakkor a 180 napnál régebben regisztrált munkanélküliek számában jelentős csökkenés történt az utóbbi öt évben. Szembeötlő tendencia az is, hogy a nyilvántartott munkanélküli nők nagyobb hányadban válnak tartósan munkanélkülivé, mint a férfiak, tehát a nők munkaerő-piacra való visszakerülésének esélye rosszabb a férfiakénál.

A munkanélkülivé válás egyik legfontosabb oka a megfelelő képzettség, végzettség hiánya, hiszen a modern munkaerő-piacon már az alacsonyabb társadalmi presztízsű munkahelyek megszerzése is egyre magasabb iskolai végzettséget, képzettséget igényel. A következő táblázat az alacsony iskolai végzettségűek, illetve a legfeljebb 8 általános iskolai végzettséggel rendelkezők számának változását mutatja be a regisztrált munkanélküliek között Kecskeméten az utóbbi évtized vonatkozásában.

Regisztrált munkanélküliek száma iskolai végzettség szerint

Év	nyilvántartott álláskeresők száma összesen	A nyilvántartott álláskeresők megoszlása iskolai végzettség szerint	
		8 általánosnál alacsonyabb végzettség	8 általános végzettség
	fő	fő	fő
2008	4748	189	1626
2009	6251	174	1877
2010	5691	143	1700
2011	5618	165	1706
2012	5149	156	1554
2013	5230	100	1110
2014	4165	94	1253
2015	4073	131	1282
2016	3415	91	1056

Forrás: TeIR, Bács-Kiskun Megyei Kormányhivatal Kecskeméti Járási Hivatala

Az adatokból látható, hogy a regisztrált munkanélküliek között az alacsony iskolai végzettségűek aránya az utóbbi 2 évben is 34-35% körül mozgott, vagyis minden harmadik regisztrált munkanélküli legfeljebb befejezett általános iskolai végzettséggel rendelkezik. A munkaerő-piacra való visszakerülés esélyét növelendő továbbra is fontos és érdemes olyan típusú kompetencia-fejlesztő és szakmai végzettséget adó képzéseket szervezni, amelyek célcsoportja elsősorban az alacsony iskolai végzettségű, gyakran mélyszegénységben élő emberek köre. A szakmai végzettséget adó képzések esetén természetesen fontos a munkaerő-piaci igények figyelembe vétele is.

6.3. Pénzbeli és természetbeni szociális ellátások, aktív korúak ellátása, munkanélküliséghez kapcsolódó támogatások

Mivel a Helyi Esélyegyenlőségi Program 6.1 pontjában részletesen bemutattuk a pénzbeli és természetbeni ellátások rendszerének a megfelelő jogszabályi változások eredményeként bekövetkezett átalakulását, illetve ezeknek az ellátásoknak a Kecskemétre vonatkozó adatait, jelen pontban a munkanélküliséghez kapcsolódó támogatások bemutatására fókuszálunk.

A mélyszegénység kialakulásának, illetve konzerválódásának fontos oka lehet az, hogy ha valaki olyan regisztrált munkanélkülivé válik, aki nem jogosult álláskeresői járadékra sem, hiszen így elesik ettől a transzferjövedelem-forrástól is. A következő táblázat az e személyekre vonatkozó adatokról ad tájékoztatást az utóbbi két év időintervallumában.

Év	2015	2016
Regisztrált munkanélküliek száma összesen (fő)	4073	3415
Ellátás nélkül (fő)	1718	1468
Ellátás nélkül (%)	42.0	43.0

Forrás: Bács-Kiskun Megyei Kormányhivatal Kecskeméti Járási Hivatala

A táblázat adataiból látható, hogy az utóbbi két év tekintetében a regisztrált munkanélküliek több mint 40%-a nem részesült munkanélküliséghez kapcsolódó pénzbeli ellátásban. Ez nyilvánvalóan növeli az érintett személyek mélyszegénységbe kerülésének, maradásának kockázatát.

A munkaerő-piaci aktív részvétel fontos ösztönzői a különböző munkaerő-piaci támogatások. Az ilyen támogatásokban részesülő személyekről tartalmaz adatokat a következő táblázat.

Év	2015	2016
Foglalkozást elősegítő képzés támogatása (fő)	606	507
Bértámogatás (fő)	60	102
Álláskereső vállalkozóvá válását elősegítő támogatások (fő)	44	58
Béreköltség támogatás	311	493
Munkaerő-piaci támogatás összesen (fő)	1021	1160

Forrás: Bács-Kiskun Megyei Kormányhivatal Kecskeméti Járási Hivatala

A mélyszegénységben élő vagy azzal veszélyeztetett emberek körében a legszélesebb rétegeket aktív munkaerő-piaci részvételhez juttató foglalkoztatási forma a közfoglalkoztatás. Ennek célja, hogy hátrányos vagy halmozottan hátrányos helyzetű álláskereső részére foglalkoztatási lehetőséget nyújtson, elsősorban a közfeladatok ellátásában való részvétel

útján. További cél, hogy a közfoglalkoztatásban résztvevők bekerüljenek az elsődleges munkaerő-piacra. A kecskeméti adatokat mutatja be a következő táblázat.

Év	2015	2016
Közfoglalkoztatásban résztvevők nettó létszáma* (fő)	1473	1511

Forrás: Bács-Kiskun Megyei Kormányhivatal Kecskeméti Járási Hivatala

**A közfoglalkoztatottak nettó létszáma azt fejezi ki, hogy hány fő volt érintve közfoglalkoztatási programokban adott időszak során.*

6.4. Lakhatás, lakáshoz jutás, lakhatási szegregáció

Kecskemét Megyei Jogú Város Önkormányzata a lakásgazdálkodással kapcsolatos feladatokat a lakások és helyiségek bérletére, valamint az elidegenítésükre vonatkozó egyes szabályokról szóló 1993. évi LXXVIII. törvény, a lakáscélú állami támogatásokról szóló 12/2001. (I.21.) Korm. rendelet, valamint Kecskemét Megyei Jogú Város Önkormányzata Közgyűlésének az önkormányzat tulajdonában álló lakások bérletéről és elidegenítéséről szóló 22/2015. (X.22.) önkormányzati rendelete, Kecskemét Megyei Jogú Város Önkormányzata Közgyűlésének a szociális támogatásokról szóló 3/2015. (II.19.) önkormányzati rendelete, Kecskemét Megyei Jogú Város Önkormányzata Közgyűlésének az önkormányzat tulajdonában lévő lakások lakbéréről szóló 12/2016. (VI.30.) önkormányzati rendelete, illetve Kecskemét Megyei Jogú Város Önkormányzata Közgyűlésének az önkormányzat vagyonáról és vagyongazdálkodásáról szóló 19/2013. (VI.27.) önkormányzati rendelete alapján biztosítja.

Az önkormányzat alapvetően két ellátási formában segíti elő a Kecskeméten élők lakhatási problémáinak megoldását. Egyrészt elhelyezést biztosít azoknak, akik az önkormányzat tulajdonában álló lakások bérletéről és elidegenítéséről szóló 22/2015. (X.22.) önkormányzati rendeletben (a továbbiakban: Lakásrendelet) foglalt feltételeknek megfelelnek, másrészt pénzügyi támogatást nyújt azoknak, akik a szociális támogatásokról szóló 3/2015. (II.19.) önkormányzati rendelet alapján települési támogatásra jogosultak a lakhatáshoz kapcsolódó rendszeres kiadások viseléséhez, vagy a lakhatási kiadásokhoz kapcsolódó felhalmozott hátralék törlesztéséhez.

Kecskeméten, a szociális alapon kiadható, illetve a költség alapon kiadható ingatlanok számát a 2016. december 31-i állapotnak megfelelően a következő két táblázat szemlélteti.

Szociális alapon kiadható ingatlanok

Szociális alapon bérbe adható elszórtan elhelyezkedő lakás	466 db
<i>ebből bérleti szerződés időtartamára, átmenetileg átminősített lakás</i>	<i>10 db</i>
Nyugdíjasok Háza	
- Horváth D. krt. 1.	38 db
- Nyíri út 77/C.	50 db
Szociális alapon kiadható ingatlanok száma összesen	554 db

Forrás: 2017. évre vonatkozó lakáshasznosítási javaslat

Költség alapon kiadható ingatlanok

Szobabérlők háza	
- Petőfi S. u. 18-20.	42 db
<i>ebből bérlőkijelölési joggal érintett lakások</i>	<i>4 db</i>
- Széchenyi sétány 4.	176 db
<i>ebből bérlőkijelölési joggal érintett lakások</i>	<i>25 db</i>
- Mátis Kálmán u. 1., 10., 16., illetve Rávagy tér 7.	138 db
- Egyéb	16 db
<i>ebből bérlőkijelölési joggal érintett lakások</i>	<i>2 db</i>
- Volt Fiatalközösségek Otthona (Széchenyi sétány 4.)	34 db
Művészvillák, műteremlakás	13 db
Közérdekű célok megvalósítására fenntartott	5 db
Költség alapon, pályázat útján bére adható lakások	
- Homokbányán	240 db
<i>ebből bérlőkijelölési joggal érintett lakások</i>	<i>75 db</i>
- Petőfi S. u. 18-20. szám alatt	85 db
- szétszórtan elhelyezkedő	22 db
Költség alapon összesen kiadható ingatlanok száma	771 db

Forrás: 2017. évre vonatkozó lakáshasznosítási javaslat

Szociális lakhatás, szociális alapon bére adható lakások

Az önkormányzat tulajdonában lévő szociális alapon bére adható lakásként hasznosított ingatlanok a városban elszórtan helyezkednek el, egy részük társasházakban, másik részük kertes, közös udvaros házakban található. Az önkormányzat célja ezen állomány fenntartásával, elsősorban a kevesebb jövedelemmel rendelkező, szegénységben, nem megfelelő lakhatási körülmények között élő személyek, családok lakhatásának biztosítása.

A lakások pályáztatására vonatkozó szabályokat, a jogosultság feltételeit és az igénylők rangsorolására vonatkozó szempontrendszert a Lakásrendelet határozza meg. Szociális alapon csak olyan személy részére adható bére adható lakás, aki szerepel a lakásigénylési névjegyzékben. A lakásigénylési névjegyzékbe való bekerülés módját, illetve azokat a feltételeket, amelyek kizárják az adott igénylőt a lakásigénylési névjegyzékbe való bekerülésből, ugyancsak a Lakásrendelet tartalmazza.

A közgyűlés szociális ügyekben feladat- és hatáskörrel rendelkező bizottsága által jóváhagyott szempontrendszer és a lakásigénylési névjegyzékben elfoglalt helyezés alapján a szociális alapon kiadható ingatlanokra vonatkozó bérleti szerződést a bérlővel az ingatlanokat üzemeltető, 100%-os önkormányzati tulajdonban álló KIK-FOR Ingatlankezelő és

Forgalmazó Kft. köti meg. A szociális alapon bérbe adható lakások kihasználtsága 100%-os, az ilyen típusú lakást igénylők várólistára kerülnek.

6.5. Telepek, szegregátumok helyzete

Kecskemét Megyei Jogú Város Önkormányzata Közgyűlése 227/2014. (IX.4.) határozatával elfogadott *Kecskemét Megyei Jogú Város Integrált Településfejlesztési Stratégiájának* szerves részét képezi az *Anti-szegregációs Program*, amely részletes helyzetelemzést ad a városban található szegregált vagy szegregációval veszélyeztetett területekről, összefoglalja a város által az utóbbi években az antiszegregáció terén elért legfontosabb eredményeket, illetve célkitűzéseket, stratégiai fejlesztési prioritásokat fogalmaz meg a 2014-2020 közötti időszakra. A következőkben erre a dokumentumra alapozva mutatjuk be a kecskeméti telepek, szegregátumok helyzetét, összetételét, valamint az Anti-szegregációs Program prioritásait.

6.5.1. A szegregációs folyamatok alakulása Kecskeméten

A településkörnyezeti viszonyok miatt Kecskemét városában a szegregációs jelenségek országos viszonylatban és összességükben is közepesen enyhének tekinthetők. Ugyanakkor Kecskeméten is kialakultak azok a lakóövezetek, amelyek egymástól igen eltérő életszínvonalbeli, lakókörnyezeti és szolgáltatási szintet nyújtanak. Egyes városrészek nem kerülhették el a társadalom periferiáján élők beköltözését, a slumok kialakulását sem. (Halasi úti lakótelep, Szarkás, Ürgés). A földrajzi szegregálódás öngerjesztő folyamat is egyben: az ilyen közegből elköltöző, módosabb családok helyére – az alacsonyabb fenntartási költségek miatt – szegényebb, szociális problémákkal küzdő lakosok költöznek be, ezzel gyorsítva egyes városrészek leszakadásának folyamatát.

A szegregáció jelensége ugyan jórészt a múltban kezdődött, és a szegregátumok a város különböző részeinek eltérő fejlődéséből, egyes területek elhanyagolásából, a közszolgáltatások kiépítésének elmaradásából (Műkertváros, Halasi úti lakótelep, Szeleifalu), vagy a népesség előregedéséből (Belváros ÉK-i része) alakultak ki, ugyanakkor olyan új területi folyamatokat is megfigyelhetünk, mint például a legrosszabb helyzetben lévő társadalmi csoportok olcsó és leromlott tanyákra történő kiköltözése (Szarkás). Ráadásul a 2008-as válság következtében a jövedelmek közötti különbségek megnövekedtek, s ez tovább mélyítette a már korábban is meglévő társadalmi rétegek közötti szakadékot.

6.5.2. Szegregált területek meghatározása a 2014-2020-as tervezési időszakra

Az Anti-szegregációs Program a Kecskeméten található szegregátumok vagy szegregációval veszélyeztetett területek meghatározása folyamán a Nemzeti Fejlesztési és Gazdasági Minisztérium által 2009-ben kiadott Városfejlesztési kézikönyv második kiadásának szakmai és módszertani útmutatásai alapján járt el. Ennek értelmében a 2014-2020 közötti tervezési időszakra meghatározott szegregátumok vagy szegregációval veszélyeztetett területek Kecskeméten a következők.

Hetényegyházi tömbök (elhelyezkedés: a Miklós Gyula utca - Húség utca; illetve a Kossuth Lajos utca - Huszka Lajos utca - Tátra utca - Darida József utca által lehatárolt területek)

A Kecskeméthez tartozó szatellit-településrészek közül egyedül Hetényegyházán találunk szegregátumként lehatárolt utcatömböket. A Hetényegyháza peremén található Miklós Gyula utca utcaképe rendezett, régebbi és újépítésű ingatlanok váltakoznak, s csak egy-két rossz

állapotú ingatlant találunk. Ehhez hasonlóan Kossuth Lajos utcai tömbben sem mutatkoznak kiterjedt szegregációs folyamatok jelei. Bár a tömbök nem igényelnek kitüntetett figyelmet, jelenlétük mutatja, hogy az 5000 fő feletti településrészen belül már megindult a lakosság térbeli differenciálódása.

Téglagyár utcai tömb (elhelyezkedés: a Téglagyár utca - Jász utca - Cserép utca - Hétvezér utca által lehatárolt terület)

Környezetétől nem elütő, sűrű kertvárosias beépítésű lakótömb, néhány rosszabb állapotú házzal. Megkülönböztetett figyelmet nem igényel.

Különálló belvárosi tömbök

Tulajdonképpen három különálló lakó- és utcatömbről van szó. A *Széchenyi körúti lakótömb* szociális támogatási formákban részesülő lakosai elsősorban a Széchenyi körút mentén álló, környezetétől elütő tömbházban élnek. Míg a mellette levő tömbházas épület már átesett felújításon, a több szociális rászorultnak is otthont adó tömbház leromlott állapotáról külső jegyek is árulkodnak. A szociális szempontból rászorultak tágabb területre kiterjedő magas koncentrációja nem alakult ki.

A *Bethlen körúti utcatömb* egyetlen rossz állapotú ingatlan szociális támogatási formákra jogosultjai miatt sorolódott a szegregátumok közé. Az egyébként kellemes lakókörnyezetet jelentő tömb nem jellemezhető előrehaladott térbeli szegregációval.

A *Bem utca menti lakótömbökben* (Tavaszi utca – Hajnal utca – Vak Bottyán utca – Pacsirta utca – Füzfa utca – Fehér utca) zajló negatív társadalmi folyamatokról számos jel árulkodik. A környéken sok a leromlott, rossz állapotú ingatlan, egyes épületeken a vandalizmus nyomai figyelhetők meg, az üresen álló telken illegális szemétkerakot jelent meg. A terület, különösen a Belváros déli előterében húzódó szegregált sáv közelsége miatt, fokozott figyelmet érdemel.

Nagy Lajos király körúti lakótömb (elhelyezkedés: a Nagy Lajos király körút – Márvány utca – Fogaras utca – Berettyó utca – Várpalota utca által lehatárolt terület)

A lakótömb a Bethlenváros peremén, a belterület határától nem messze található. A házak egy részénél még ma is folyó mezőgazdasági termelés emlékeztet arra, hogy valamikor a terület a Vacsihegy kertészség részét képezte. A régi házak mellett számos új építésű ingatlan is található, az utcák tiszták, rendezettek. Megkülönböztetett figyelmet nem igényel.

Mátyás király körút menti tömbök (elhelyezkedés: a Mátyás király körút – Czollner köz – Szilágyi Erzsébet utca – Vitéz János utca – Janus Pannonius utca – Fehérvári utca által lehatárolt terület)

A területet két kellemes, jó lakókörnyezetet nyújtó, rendezett telkekből álló tömb alkotja a város egyik magas presztízsű lakónegyedében. Ebbe a környezetbe ágyazódik be több rossz állapotú, alacsony komfortfokozatú lakás is a Szilágyi Erzsébet utcában. A két tömb közül az egyik már a korábbi Antiszegregációs tervben is szegregátumként került lehatárolásra – ebben közrejátszott az előregedő lakókörnyezetbe beékelődő néhány sokgyermekes roma család háza. Hogy ugyanaz az utcatömb ismét lehatárolásra került, mutatja, hogy a szociálisan hátrányos helyzetű lakosság térbeli koncentrációja tartósan bizonyult. Ezért, bár a tágabb

környezet nem mutatja a szegregálódó városrészek jegyeit, a lehatárolt területre mégis érdemes külön figyelmet fordítani.

Műkertvárosi tömbök (elhelyezkedés: a Gyopáros utca – Gyöngyvirág utca – Pázsit utca – Levendula utca; illetve a Jelky András utca – Klebersberg Kunó utca által lehatárolt területek)

A két utcátömb kellemes kertvárosi környezetben található, zömmel régebbi építésű, de jól karbantartott házakkal. Kiemelt figyelmet nem igényelnek.

Muszáj városrészi tömbök (elhelyezkedés: a Juhász utca – Felsőkomárnok utca – Közép utca – Bodzai utca; illetve a Pásztor utca – Felsőkomárnok utca – Ojtozi utca – Bodzai utca által lehatárolt területek)

A Kecskemét – Lajosmizse vasútvonaltól délre található városrészekre mindenképp érdemes fokozott figyelmet fordítani, egyrészt a belváros déli peremén található egybefüggő szegregátum térbeli közelsége miatt, másrészt, mert az itt található városrészek vegyes (ipari és lakóvezeti) funkciója felerősítheti a szegregálódási folyamatokat. A rosszul burkolt Juhász utca menti és Újerdő utca menti tömböket zömmel régebbi építésű, de jól karbantartott házak foglalják el, az előrehaladott szegregáció jelei (leromlott épített környezet és utcakép) szerencsére nem fedezhetők fel.

Lőcsei utcai tömb (elhelyezkedés: a Lőcsei utca – Ungvári utca – Beregszászi utca – Szent László körút által lehatárolt terület)

A Rendőrfaluban több kisebb, a városi átlag kétszeresét meghaladó szociális támogatási jogosultsággal rendelkező tömb is található, de ezek közül csak a Lőcsei utcai tömb éri el az 50 fős lakónépeséget. A szolid, külvárosias lakókörnyezettől el nem ütő, régi és újabb építésű lakóházakat vegyesen tartalmazó tömb rendezett képet mutat, előrehaladott szegregáció jelei nem fedezhetők fel.

Szeleifalusi tömbök (elhelyezkedés: a Présház utca – Alma utca – Bíró Lajos utca – Könyves Kálmán körút; illetve a Frankel Leó utca – Róna utca – Hanság utca – Könyves Kálmán körút által lehatárolt területek)

A Szeleifaluban zajló negatív térbeli folyamatokra különösen érdemes figyelmet fordítani, mert ezek a területek mind a KSH által felhasznált népszámlálási adatok, mind pedig a szociális támogatási formák alapján erős szegregáció jeleit mutatják. Az alacsony státuszú lakosság térbeli koncentrációja erős a területen, és a szegregációs folyamatok külső jegyei is szembetűnőek a terület egyes részein.

A Belváros déli előtere (elhelyezkedés: a Szegedi út – Kurucz tér – Csáktornyai utca – Kereszt utca – Műkerti sétány – Vasúti pálya; a Kistemplom utca – Csóka utca – Boldog utca – Sarkantyú utca – Szívós utca – Erzsébet körút; a Kossuth körút – Szultán utca – Dankó Pista utca – Puskás Tivadar utca – Zöldfa utca; a Thököly utca – Kinizsi Pál utca – Déryné utca; illetve a Halasi út – Szentháromság temető – Mátis Kálmán utca; illetve a Kórház utca – Gödröstemető utca által lehatárolt területek)

A Belváros déli előterében Kecskemét legkiterjedtebb szegregálódási folyamatokkal jellemezhető területe húzódik, egymás közvetlen szomszédságában elhelyezkedő lehatárolt szegregátumokkal, a népesség-nyilvántartó adatai szerint a szegregált utcátömbökben mintegy 3900 lakost tömörítve. A területnek az érintett lakosság nagy létszáma és a negatív társadalmi folyamatok tartóssága miatt a város fokozott figyelmet szentelt, társadalmi leszakadását és elszigetelődését komplex szociális városrehabilitációs projekttel próbálta enyhíteni, megelőzni. Az említett projekt kétségtelenül ért el komoly eredményeket, ugyanakkor a területre fordítandó kiemelt figyelem továbbra is indokolt.

6.5.2. Az Anti-szegregációs Program prioritásai

A társadalmi integrációs és felzárkóztató programok természetükből fakadóan hosszabb időtávra megfogalmazott beavatkozási tervek. A következőkben azoknak a prioritásoknak a felsorolására szorítokozunk, amelyek mentén és alapján a Helyi Esélyegyenlőségi Programban az erre a területre vonatkozó intézkedési terv elemei megfogalmazásra kerülnek. Az Anti-szegregációs Program prioritásai:

- Szociális hátrányok csökkentése
- Oktatási szegregáció mérséklése
- Egészségi állapot és lakókörnyezet javítása
- Munkaerő-piaci reintegráció

6.6. Egészségügyi és szociális szolgáltatásokhoz való hozzáférés

6.6.1. Egészségügyi szolgáltatások

Az egészségügyi alapszolgáltatásokhoz és szakellátásokhoz való hozzáférés tekintetében általánosságban az mondható el, hogy Kecskemét Megyei Jogú Város egészségügyi alapellátása mindenben megfelel a kor követelményeinek, kapacitását pedig úgy méretezték, hogy nem csak a város, de a környező térség lakosságának igényeit is ki tudja szolgálni. Az egészségügyi szolgáltatások és szakrendelések mintegy 250.000 ember magas szintű ellátását biztosítják a térségben.

Kecskeméten az egészségügyi alapellátásban résztvevő házi orvosok és házi gyermekorvosok számának alakulását mutatja be a következő táblázat.

Orvosi ellátás

Év	Felnőttek és gyermekek részére szervezett házi orvosi szolgálatok száma	Csak felnőttek részére szervezett házi orvosi szolgáltatások száma	Házi gyermekorvosok által ellátott szolgálatok száma
2008	0	45	22
2009	0	45	22
2010	0	45	22
2011	0	45	22
2012	0	45	22
2013	0	45	22
2014	0	46	22

2015	0	46	22
2016	0	46	22

Forrás: önkormányzati adatszolgáltatás (a területi ellátási kötelezettséggel működő házi orvosok számát tartalmazza)

A szociális alapszolgáltatásokat és szakosított ellátásokat Kecskeméten a 2007. július 1-től integrált intézményként működő Egészségügyi és Szociális Intézmények Igazgatósága (a továbbiakban: ESZII), valamint a 2010. április 1-től működő Ószirozsa Időskorúak Gondozóháza biztosítja.

6.6.2. Szociális alapszolgáltatások

Az ESZII által nyújtott alapszolgáltatások az étkeztetés, a házi segítségnyújtás, a jelzőrendszeres házi segítségnyújtás, a családsegítés, a támogató szolgáltatás, az idősek nappali ellátása és az értelmi fogyatékosok nappali ellátása.

Az **étkeztetést** Kecskemét közigazgatási területén az ESZII szervezi meg. Ez az alapszolgáltatás azoknak a szociálisan rászorult személyeknek a legalább napi egyszeri meleg étkezéséről történő ellátását biztosítja, akik azt önmaguknak, illetve eltartottaik részére tartósan, vagy átmeneti jelleggel nem képesek biztosítani, különösen koruk, egészségi állapotuk, fogyatékoságuk, pszichiátriai betegségük, vagy szenvedélybetegségük miatt.

A **házi segítségnyújtás** célja az igénybevevő – szükségleteinek megfelelően – lakásán, lakókörnyezetében való önálló életvitelének fenntartása, szociális segítség és személyi gondozás keretében. A házi segítségnyújtás feladata segítséget nyújtani az ellátást igénybevevőnek abban, hogy fizikai, mentális, szociális szükséglete saját környezetében, életkorának, élethelyzetének és egészségi állapotának megfelelően, meglévő képességeinek fenntartásával, felhasználásával, fejlesztésével biztosított legyen. A házi segítségnyújtás konkrét feladata, hogy a kliens meglévő fizikai, mentális és egészségi állapotát megőrizze, illetve megerősítse, segítséget nyújtson a prevencióhoz.

A **jelzőrendszeres házi segítségnyújtás** célja, hogy az ellátásban részesülő személyek minél tovább otthonukban tudják folytatni önálló életvitelüket. Célja továbbá az ellátottak biztonságérzetének növelése, állapotuk stabilizálása, további állapotromlás megelőzése, pszichés problémák kezelése. Feladata, hogy a saját otthonukban élő, egészségi állapotuk és szociális helyzetük miatt rászoruló, a segélyhívó készülék megfelelő használatára képes időskorú vagy fogyatékos személyeknél, illetve betegeknél az önálló életvitel fenntartása mellett felmerülő krízishelyzetek elhárításra kerüljenek. A rendszer segítségével fenntarthatók a biztonságos életvitel feltételei, krízishelyzetben lehetőséget nyújt az ellátást igénybevevő személynél történő gyors megjelenésre és segítségnyújtásra.

A **családsegítés** célja, feladata a szociális vagy mentálhigiénés problémák, illetve egyéb krízishelyzet miatt segítségre szoruló személyek, családok számára, az ilyen helyzethez vezető okok megelőzése, a krízishelyzet megszüntetése, valamint az életvezetési képesség megőrzése céljából nyújtott szolgáltatás. A családsegítés a szociális munka eszközeivel és módszereivel hozzájárul az egyének, családok, csoportok és közösségek jólétéhez, fejlődéséhez és szociális környezetükhöz való alkalmazkodáshoz.

A **támogató szolgáltatás** a mindenkori jogszabályoknak és szakmai iránymutatásoknak megfelelő szakképzettséggel és tárgyi feltételrendszerrel végzett, fogyatékos személyre irányuló tevékenységek körére épülő személyes gondoskodást nyújtó professzionális szolgáltatás. A szolgáltatás a szükségletek speciális kielégítését végzi, az ellátott életkorának, élethelyzetének és egészségi állapotának megfelelően, a meglévő képességeinek fenntartásával, felhasználásával, fejlesztésével. Célja az elérhető legmagasabb fokú önálló életvitel támogatása a saját lakókörnyezeten belül és kívül nyújtott tevékenységekkel, a lakókörnyezeten kívüli szolgáltatásokkal való kapcsolat megteremtése által.

Az ESZII biztosítja az **idősek nappali ellátását** is az egészségi állapotuk, vagy idős koruk miatt szociális és mentális támogatásra szoruló, önmaguk ellátására részben képes személyek számára. Jellemzően egyedülálló vagy özvegy, nyugdíjas korú személyek igénylik a szolgáltatást, az összes ellátott túlnyomó többsége nő. Gyakori, hogy házasársak együtt látogatják az intézményt.

Az **értelmi fogyatékosok nappali ellátásának** célja egész napos elhelyezés, gondozás és közösségi élet biztosítása a harmadik életévüket betöltött, családban élő, önkiszolgálásra részben képes értelmi fogyatékosok, illetve autista személyek részére. Az ellátás lehetőséget kínál a napközbeni tartózkodásra, társas kapcsolatokra, valamint az alapvető higiéniai szükségleteik kielégítésére, továbbá igény szerint megszervezi az ellátottak napközbeni étkeztetését.

Együttműködési megállapodás alapján ilyen típusú ellátást biztosít a Humán-Rehab Közhasznú Egyesület is.

Az ESZII által biztosított szolgáltatások mellett a **népkonyhai étkeztetést, az utcai szociális munkát**, valamint a **nappali melegedő** szolgáltatásait ellátási szerződéssel a Magyar Máltai Szeretetszolgálat biztosítja a Kecskemét, Hoffmann J. u. 11. és Matkói út 20. szám alatti telephelyén.

A fentiekén túl az önkormányzat kötelező feladatainak ellátásában nyújt segítséget a Római Katolikus Főplébánia által működtetett RÉV Szenvedélybeteg-segítő Szolgálat, amely **szenvedélybetegek részére alacsonyküszöbű szolgáltatást, közösségi ellátást és nappali ellátást**, valamint a **pszichiátriai betegek részére közösségi ellátást és nappali ellátást** biztosít.

6.6.3. Szakosított ellátások

Az ESZII a szakosított ellátások keretében **ápolást-gondozást nyújtó intézményi szolgáltatásokat** nyújt a Margaréta Otthon - Idősek Otthonában 240 férőhelyen. Itt az ellátottak számára biztosítja a lakhatást; a napi huszonnégy órás szolgálatot; a személyi tisztálkodási, étkezési lehetőséget; a környezet, ruházat tisztántartását, közösségi együttlétre és látogatók fogadására alkalmas helyet; az egészségügyi és mentálhigiénés ellátást; valamint a szocioterápiás foglalkozásokat.

Kecskemét- Hetényegyháza Belsőnyír 327. szám alatti telephelyen 25 férőhelyen ugyancsak **idősek ápoló-gondozó otthona** működik. Az intézmény az ellátottnak szociális helyzetére, egészségi és mentális állapotára tekintettel teljes körű ellátást, egyéni szükséglete, speciális helyzete vagy állapota alapján egyéni ellátást, szolgáltatást nyújt, melynek során szem előtt tartja az egyenlő bánásmód elvét.

Időskorúak átmeneti elhelyezését biztosító szolgáltatásokat két önkormányzati intézmény is nyújt Kecskeméten: az ESZII a Margaréta Otthonban, illetve az Őszirózsa Időskorúak Gondozóháza a Kecskemét, Nyíri út 77/A. szám alatti telephelyen (ugyancsak a Margaréta Otthon épületében). A két intézmény összesen 28 férőhelyen biztosítja az ellátást azon időskorú személyek részére, akik önmagukról betegségük miatt, vagy más okból otthonukban időlegesen nem képesek gondoskodni.

A Magyar Máltai Szeretetszolgálat Egyesület ellátási szerződéssel 2011. június 1-jétől további átmeneti ellátásként **hajléktalanok éjjeli menedékhelyét** (39 férőhely) és **hajléktalanok átmeneti szállását** (13 férőhely) működtet. Az éjjeli menedékhely az önellátásra és a közösségi együttélés szabályainak betartására képes hajléktalan személyek éjszakai pihenését, valamint krízishelyzetben éjszakai szállás biztosítását lehetővé tevő szolgáltatás. A hajléktalan személyek átmeneti szállása azoknak a hajléktalan személyeknek az elhelyezését biztosítja, akik az életvitelszerű szálláshasználat és a szociális munka segítségével képesek az önellátásra.

A Magyar Máltai Szeretetszolgálat Egyesület ápolást-gondozást nyújtó intézményi szolgáltatásként – ellátási szerződéssel 2011. június 1-jétől – **hajléktalanok otthonát** is működtet 28 férőhellyel. A hajléktalanok otthonában olyan hajléktalan személy gondozását kell biztosítani, akinek az ellátása átmeneti szálláshelyen, rehabilitációs intézményben nem biztosítható és kora, egészségi állapota miatt tartós ápolást, gondozást igényel.

Hajléktalan személyek rehabilitációs intézményét ugyancsak működtet a Magyar Máltai Szeretetszolgálat az általa fenntartott Komplex Hajléktalanellátó Központban. Ez a tevékenység szintén része az önkormányzattal kötött ellátási szerződésnek, így az önkormányzat a számára előírt ellátási kötelezettségét a hajléktalan ellátás területén teljes körűen teljesítette. A rehabilitációs intézményi részleg 21 férőhellyel működik

6.7. Közösségi viszonyok, helyi közelet bemutatása

Kecskeméten a közösségi élet gyakorlásához való hozzáférés lehetőségei általában biztosítottak, ugyanakkor a szegregátumok alapvető jellemzői közé tartozik, hogy a közszolgáltatások többnyire hiányoznak az adott környékről, a terület funkcionális ellátottsága szegényes marad, elmaradnak a városrészi fejlesztések és hiányoznak a közösségi létesítmények is. Mindezek tovább fokozzák a társadalmi elszigetelődést és szegénységet, ami egyrészt a meglévő épületállomány műszaki leromlásához, másrészt pedig akut társadalmi problémák felerősödéséhez vezethet.

Mindezen problémák a kecskeméti szegregátumokban is jelentkeznek, de mint az az egyes szegregált területek rövid jellemzéséből is látható, nem azonos mértékben. Elmondható, hogy az egyes területek mind kereskedelmi-szolgáltatási, mind pedig köznevelési-kulturális és közösségi szempontból eltérő mértékben ugyan, de funkcióhiányosak. Általánosságban kijelenthető, hogy a szegregátumokban a közösségi élet gyakorlásához való hozzáférés nem kielégítő, ezen a területen vannak még fejlesztésre váró kihívások. Indokoltak lennének olyan közcélú beruházások, amelyek hozzájárulhatnak a szegregált területek szociális rehabilitációjához, társadalmi felzárkóztatásához az életkörülmények javítása által.

A közösségi viszonyok fejlesztése, a helyi közelet javítása terén az utóbbi idők egyik legjelentősebb eredménye és fejlesztése a Dél-Alföldi Operatív Programban megvalósult „Mezeiváros és Ürgés integrált szociális jellegű városrehabilitációja” című projekt keretében a Mezei u. 34. szám alatt felépült Közösségi Ház megnyitása volt 2014 nyarán.

Ez a közösségi tér, amelyet 2016. júliusa óta az Egészséges Életmódért Hit és Sport Alapítvány üzemeltet, a területről eddig teljesen hiányzó szolgáltatásokat biztosítja. Az igényesen kivitelezett épületben kialakított közösségi terek, a bennük igénybe vehető szolgáltatásokkal és a szakemberek által szervezett programokkal, eseményekkel, új funkciókat eredményeznek az egyébként kirívóan funkcióhiányos területen. A Községi Ház és közvetlen környezete az említetteken túl hozzájárul a környék presztízsének növeléséhez, tevékenységével pedig elősegíti a közösségfejlesztést, a köznevelési felzárkóztatást, a helyi identitás erősítését, valamint az elvárt közösségi normák közvetítését, mely hozzájárulhat a roma csoportok eredményesebb társadalmi integrációjához.

A Községi Házban megvalósuló programok azt a célt szolgálják, hogy elindulhasson a párbeszéd, a társadalmi közeledés a hátrányos helyzetű roma csoportok és a többségi társadalom között. A megfogalmazott programok a köznevelésre, képzésre, a közösségfejlesztésre, a társadalmi normák minél könnyebb befogadására helyezik a hangsúlyt, ami követendő példaként kíván szolgálni más városrészek, illetve települések részére a társadalmi kirekesztés, a szegregáció elleni harcban.

6.8. A roma nemzetiségi önkormányzat célcsoportokkal kapcsolatos esélyegyenlőségi tevékenysége, partnersége a települési önkormányzattal

Kecskemét Megyei Jogú Város Roma Települési Nemzetiségi Önkormányzata partneri viszonyban Kecskemét Megyei Jogú Város Önkormányzatával, valamint a városban található civil szervezetek széles körével, számos olyan tevékenységet, programot valósított meg a Helyi Esélyegyenlőségi Program 2015-ös felülvizsgálata óta is, amelyeknek célja az esélyegyenlőségi célcsoportok, kiemelten a romák és a mélyszegénységben élők támogatása,

az őket érintő esetleges hátrányos megkülönböztetés megszüntetése és számukra az egyenlő hozzáférés jogának biztosítása volt.

Ezek között a programok között egyaránt megtalálhatók voltak a kulturális, közösségi, identitás-erősítő, bűnmegelőzési, képzési és sport jellegűek. Fontos tevékenysége a Roma Települési Nemzetiségi Önkormányzatnak a felsoroltak mellett az érdekképviselés, az információnyújtás, a tanácsadás és a hivatalos ügyek intézésében történő segítségnyújtás.

6.9. Következtetések: a problémák beazonosítása, fejlesztési lehetőségek meghatározása

A fejezetben tárgyalt célcsoportot érintő legfontosabb feltárt problémák, és a megoldásukra javasolt fejlesztési lehetőségek a következők:

Beazonosított probléma	Javasolt fejlesztési lehetőség
A célcsoport képzettségi és munkaerő-piaci mutatói továbbra is nehezzé teszik a hatékony társadalmi integrációt.	Egy komplex felzárkózási stratégia megalkotása és megvalósítása az érdekelt társadalmi szereplők bevonásával és aktív részvételével.
Továbbra is léteznek olyan szegregátumok vagy szegregációval veszélyeztetett területek a városban, amelyekre indokolt kiemelt figyelmet fordítani.	Komplex szociális városrehabilitációs jellegű projekt megvalósítása.

7. A gyermekek helyzete, esélyegyenlősége, gyermekszegénység

7.1. A gyermekek helyzetének általános jellemzői

A rendelkezésre álló, a gyermekek jóllétével foglalkozó tudományos kutatások, felmérések, illetve a gyermekek és családjaik életkörülményeire vonatkozó statisztikai adatok árnyalt, gyakran elgondolkodtató tényeket és tendenciákat mutatnak. Ezek alapján elmondható, hogy a gyermekek esélyegyenlőségének biztosítása az egyik legsürgősebb feladat, ez az a terület, amelyen jelentős elmaradás figyelhető meg a magyarországi helyzet és az Európai Unió átlaga között.

2011-ben „Legyen jobb a gyermekeknek!” Nemzeti Stratégiát, valamint a roma stratégiát egyetlen programba a **“Nemzeti Társadalmi Felzárkózási Stratégia – mélyszegénység, gyermekszegénység, romák 2011-2020”** című stratégiába integrálták, mely a szegénység szempontjából meghatározó, speciális problématerületi metódusok (gyermekszegénység, romaügy, hátrányos helyzetű térségeket érintő stratégiák) integrálását, kiegészítését, egységes célrendszerben való kezelését kívánja előmozdítani annak érdekében, hogy az ágazatközi megközelítések hatékonyabban érvényesüljenek. A stratégia szerint maximalizálni kell az összes gyerek lehetőségét a jövőben, és a szegénység, valamint a kirekesztődés problémáját hatékonyan kell kezelni. A társadalmi felzárkóztatás kulcskérdéseként a hátrányos, halmozottan hátrányos, köztük roma gyermekek helyzetének javítását, valamint a szegénység átörökítésének megakadályozását rögzíti. A célokhoz rendelt eszközöket hat beavatkozási területhez sorolta. 1. Gyerekek jól-léte, 2. Oktatás-képzés, 3. Foglalkoztatás, 4. Egészségügy, 5. Lakhatás, 6. Bevonás, szemléletformálás, a diszkriminációs jelenségek elleni küzdelem.

2016-ban elkészült a „Nemzeti Társadalmi Felzárkózási Stratégia” nyomkövetési jelentése, melyben mára már nyilvánvalóvá vált, hogy a munkanélküliség és a szegénység elleni küzdelem eredményei mérhetőek, igazolható módon stabilizálódtak és elérték a megnevezett célcsoportokat. 2013 óta egyértelműen javultak a szegénység és társadalmi kirekesztettség, valamint az egyenlőtlenségi mutatók. A mélyszegénységben élők jelentős részét sikerült kimozdítani helyzetéből. A fent említett hat bevonási területen is javulás tapasztalható. A gyermekek jóléte érdekében a családi és a munkahelyi feladatok összeegyeztetését, a gyermekétkeztetés kiterjesztését, a koragyermekkorai intervenció megerősítését, a veszélyeztetettség megelőzését és a már veszélyeztetett gyermekek nagyobb biztonságát, a szülői felelősség megerősítését, a hátrányos helyzetű gyermekek esélyei javítását szolgálja a program. A családi és a munkahelyi feladatok összeegyeztetésének támogatása kapcsán a gyermekek napközbeni ellátásainak további fejlesztése is megvalósult 2017-re. A stratégia célul tűzte ki a minőségi oktatáshoz való egyenlő esélyű hozzáférést, a hátrányos helyzetű tanulók iskolai előmenetelének támogatását.

Természetesen a fent vázolt általános országos tendenciáktól és állapotoktól Kecskemét sem tudja teljes mértékben függetleníteni magát. A következőkben a gyermekes családok/háztartások jövedelmi helyzetét, valamint a veszélyeztetett és védelembe vett gyermekekkel kapcsolatos adatokat mutatjuk be Kecskemét vonatkozásában.

7.1.1. Jövedelmi helyzet

A család gyermekei vonatkozásában rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre való jogosultság megállapítását igényelheti, amennyiben jövedelmi helyzete azt megkívánja. A rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre való jogosultságot - a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló 1997. évi XXXI. törvény (a továbbiakban: Gyvt.) által szabályozott módon - a jegyző állapítja meg. A rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre való jogosultság megállapításának célja annak igazolása, hogy a gyermek szociális helyzete alapján jogosult a törvényben meghatározott gyermekétkeztetés normatív kedvezményének, illetve külön jogszabályban meghatározott egyéb kedvezményeknek (pl. ingyenes tankönyv) az igénybevételére.

A 2016. évben rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre való jogosultságot kellett megállapítani, ha a családban az egy főre eső havi jövedelem nem haladta meg a nyugdíjminimum 130 %-át. Egyedülálló szülő, tartós beteg vagy fogyatékos gyermek, valamint nagykorúvá vált gyermek esetében az egy főre jutó jövedelmi értékhatár a nyugdíjminimum 140 %-a volt.

Annak a gyermeknek, fiatal felnőttnek, akinek a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre való jogosultsága tárgyév augusztus 1-jén, valamint november 1-jén fennállt, 5000-5800 forint értékben természetbeni támogatás került megállapításra, amelyet Erzsébet-utalvány formájában kaptak meg.

Rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesítettek száma

Év	Rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesítettek száma	Ebből tartósan beteg, fogyatékos gyermekek száma
2010	5128	6
2011	4369	38
2012	4119	82
2013	3989	78
2014	3310	58
2015	2915	nincs adat
2016	2461	nincs adat

Forrás: önkormányzati adatszolgáltatás

A jövedelmi viszonyokat vizsgálva megállapítható, hogy a kérelmezők egy főre jutó jövedelme %-os arányban a következőképpen alakult a 2011-2016. év között.

	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
a nyugdíjminimum felét sem érte el	505	338	354	396	327	331	276
a nyugdíjminimum felénél több, de a nyugdíjminimumot nem éri el	3116	2610	2444	2283	1928	1667	1449
nyugdíjminimum felett	1507	1421	1312	1310	1055	781	617

Forrás: önkormányzati adatszolgáltatás

7.1.2. Veszélyeztetett és védelembe vett gyermekek

A veszélyeztetettség megállapítása, illetve a gyermekek védelembe vétele a gyámhatóság hatáskörébe tartozik. A Kecskemét járás vonatkozásában a védelembe vett és veszélyeztetett gyermekek számának alakulását az utóbbi két esztendőben következő táblázat mutatja be:

Védelembe vett, a védelembe vett esetek járási szinten (2016-tól) és veszélyeztetett kiskorú gyermekek száma 2015-2016-ban

Év	Védelembe vett 18 év alattiak száma Kecskemét	Járási szinten védelembe vett 18 év alattiak száma	Veszélyeztetett kiskorú gyermekek száma
2015	312	nincs adat	312
2016	487	193	680

Forrás: Bács-Kiskun Megyei Kormányhivatal Kecskeméti Járási Hivatala Gyámügyi Osztály

2016. január 1. napjától a családsegítés a gyermekjóléti szolgáltatással integráltan, egy szervezeti és szakmai egységben működik. Kecskeméten a család és gyermekjóléti szolgálat, valamint Kecskemét járás lakosságára kiterjedően a család és gyermekjóléti központ feladatait az ESZII Család- és Gyermekjóléti Központja látja el. A feltüntetett adatok között nagymértékű eltérés mutatkozik, hiszen az ellátási terület nagysága jelenösen mértékben megnőtt 2015. évhez képest.

Az évek során az a tapasztalat alakult ki, hogy az ellátotti létszám - különös tekintettel a súlyosan veszélyeztetettekre - egyre magasabb. Az esetek összetettek (többszörösen hátrányos helyzet, alkoholizmus, munkanélküliség, szegénység, családon belüli erőszak, iskolai hiányzások, gyermekkori bűnözés, szabálysértés, illetve az utóbbi években megszorodott a magatartásproblémás gyermekek száma is), melyek gondozása nagyon sok munkát és időt igényel.

7.2. Szegregált, teleszerű lakókörnyezetben élő gyermekek, helyzete, esélyegyenlősége

A szegregált, teleszerű lakókörnyezetben élő gyermekek helyzete és esélyegyenlősége nem vizsgálható elkülönítve az ugyanezen a területen élő családok helyzetétől. A gyermekszegénység, illetve a gyermekek esélyegyenlősége (vagy annak hiánya) egyaránt többdimenziós jelenségek, és ezeknek a dimenzióknak a halmozódása hatványozottan veszélyezteti az érintett gyermekek pszichoszociális fejlődését.

A családokat és gyermekeket érintő szegénység kialakulásának egyik legfontosabb oka a *munkajövedelem hiánya*. A közfoglalkoztatási rendszer ugyan javított némiképpen ezen a helyzeten, ugyanakkor az érintett személyek alacsony iskolai végzettsége többnyire csak olyan tevékenységek elvégzésére teszi őket alkalmassá, amelyeken keresztül rendkívül nehéz az elsődleges munkaerő-piacon való elhelyezkedés.

A szegregált lakókörnyezetben élő gyermekek életkörülményeit természetesen nagymértékben befolyásolják a *családok jövedelemstruktúrájának* jellemzői is. Miközben a transzferjövedelmek reálértéke és a támogatottak köre fokozatosan csökken, a gyermekes családok jövedelemstruktúrájában egyre nagyobb hányadot tesz ki ez a forrás, amit elsősorban az érintettek számára elérhető munkalehetőségek szűkülése magyaráz. A segélyezett családok aránya – természetes módon – ott magasabb, ahol alacsony a háztartás jövedelme, ahol

kevesebb a foglalkoztatott felnőtt és ahol több gyermeket nevelnek, és ezek a jellemzők tipikusnak tekinthetők a szegregátumokban élő gyermekek vonatkozásában.

Ugyancsak széles körű problémát jelent a tárgyalt gyermekek és családjaik körében az *eladósodás*. Ha megvizsgáljuk, milyen okok vezetnek a gyermekes családok eladósodásához, akkor természetesen az első helyen az alacsony jövedelem szerepel – kevés bevételből lehetetlen magas törlesztő részleteket és rezsiköltségeket fizetni. Az alacsony jövedelemmel összefüggésben a fizetési elmaradások ott nagyok, ahol a háztartástagok foglalkoztatottsága alacsony szintű és a jövedelemforrások között nagyobb számban szerepelnek segélyek.

A gyerekek szükségleteinek kielégítettségét, vagyis életminőségüket alapvetően *a család anyagi helyzete* határozza meg. A jövedelmi szegénység minden kutatás és adatforrás szerint jóval nagyobb arányú az egyszülős, valamint a három- és többgyerekes családok körében, mint más társadalmi-demográfiai csoportokban. Azokban a háztartásokban, ahol van foglalkoztatott, a gyerekek szükségletei átlag feletti szinten és közel azonos mértékben biztosítottak. Ott viszont, ahol nincs kereső családtag, minden szükségletcsoportban az átlagnál jóval rosszabb a helyzet. Azok a gyerekek, akik olyan családban élnek, ahol a háztartásfő nyolc osztályos végzettségű, minden szükségletcsoport terén jelentős hátrányban vannak.

7.3. A hátrányos, halmozottan hátrányos helyzetű, valamint fogyatékossgal élő gyermekek szolgáltatásokhoz való hozzáférése

Ezeknek a szolgáltatásoknak a vizsgálatok alapvető fontosságú Kecskemét védőnői ellátottságának áttekintése.

Védőnői álláshelyek száma

	védőnői álláshelyek száma	egy védőnőre jutó gyermekek száma
2008	területi védőnő: 30, iskolavédőnő: 20	területi védőnő: 255 iskolavédő:869
2009	területi védőnő: 30 iskolavédőnő: 20	területi védőnő: 243 iskolavédőnő:886
2010	területi védőnő: 31 iskolavédőnő: 20	területi védőnő: 277 iskolavédőnő: 884
2011	területi védőnő: 31 iskolavédőnő:	területi védőnő: 264 iskolavédőnő: 884
2012	területi védőnő: 31 iskolavédőnő: 20	területi védőnő: 259 iskolavédőnő: 861
2013	területi védőnő: 31 iskolavédőnő: 20	területi védőnő: 238 iskolavédőnő: 862
2014	területi védőnő: 31 iskolavédőnő: 20	területi védőnő: 231 iskolavédőnő: 860
2015	területi védőnő: 31 iskolavédőnő: 20	területi védőnő: 238 iskolavédőnő: 856
2016	területi védőnő: 32 iskolavédőnő: 20	területi védőnő: 231 iskolavédőnő: 890

Forrás: önkormányzati adatszolgáltatás

A táblázatból látható, hogy a védőnői álláshelyek száma Kecskeméten 2016-ban 51 fő volt, a területi védőnőkre jutó átlagos gyermekszám pedig 231fő, és pozitívum, hogy ez jelentősen

elmarad az országos 300 fős átlagtól. A védőnői ellátottság azért kiemelkedően fontos indikátora a halmozottan hátrányos helyzetű, valamint fogyatékkal élő gyermekek szolgáltatásokhoz való hozzáféréseinek, mert ők azok, akik a mindennapi munkájuk során rendszeres kapcsolatban állnak a gyermeket nevelő családdal rögtön a gyermek megszületését követően, így tájékozódni tudnak a gyermek életkörülményeiről, az esetlegesen felmerülő problémákról, ugyanakkor informálni tudják a szülőket is a rendelkezésükre álló lehetőségekről, a kötelezettségeikről, és segíthetnek a felmerülő problémák gyors és szakszerű megoldásában.

7.3.1. Gyermekjóléti alapellátás

Kecskeméten a gyermekjóléti alapellátások körében a gyermekek napközbeni ellátását az ESZII hét önkormányzati bölcsőde működtetésével biztosítja. Bölcsődei ellátást elsősorban annak a gyermeknek nyújt az önkormányzat, akinek eltartója kereső tevékenységet folytat, de a felvétel során a Gyvt. által megnevezett célcsoportok (aki rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesül, akinek a szülője munkaviszonyban áll) előnyben részesülnek. A bölcsődék 2010. július 1-től összesen 716 férőhellyel működnek. A férőhelyek száma bölcsődénként az alábbiak szerint alakul:

Bölcsődék és bölcsődébe beíratott gyermekek száma

Év	Bölcsődék száma	Bölcsődébe beírt gyermekek száma	Szociális szempontból felvett gyerekek száma (munkanélküli szülő, veszélyeztetett gyermek, nappali tagozaton tanuló szülő)	Működő összes bölcsődei férőhelyek száma
2008	7	796	1	600
2009	7	821	9	600
2010	7	813	7	716
2011	7	871	6	716
2012	7	866	10	716
2013	7	815	22	716
2014	7	792	22	716
2015	7	794	12	716
2016	7	797	4	716

Forrás: Egészségügyi és Szociális Intézmények Igazgatósága

A gyermekek napközbeni ellátásában részt vesznek a városban található családi napközis is, melyek 2017 januárjától, családi bölcsőde néven működnek tovább.

Családi napköziben engedélyezett férőhelyek száma

Év	Családi napköziben engedélyezett férőhelyek száma	Családi napköziben a térítésmentes férőhelyek száma	Családi napköziben gondozott gyermekek száma
2008	42	nincs adat	42
2009	5	nincs adat	47
2010	52	nincs adat	99

2011	94	nincs adat	193
2012	nincs adat	nincs adat	nincs adat
2013	nincs adat	nincs adat	nincs adat
2014	112	nincs adat	nincs adat
2015	187	nincs adat	nincs adat
2016	198	nincs adat	nincs adat

Forrás: TeIR, KSH Tstar, intézményi adatok

Megjegyzés: 2017. január 1-jétől jogszabályváltozás miatt családi napközök helyett családi bölcsődék működhetnek

A fentiekén túl egy 48 férőhelyes, a Silencio Hitközösség által működtetett (Pitypang Bölcsőde), valamint egy 28 férőhelyes, a Zsebibaba Német Nemzetiségi Óvoda Alapítvány által működtetett (Csillag Bölcsőde) normál bölcsőde működik a városban.

A gyermekek napközben ellátásán kívül a gyermekjóléti alapellátások, alapfeladatok közé tartozik még a jogokról való tájékoztatás, tanácsadás, várandós anya segítése, szabadidős programok szervezése, ügyintézés támogatása is. A gyermekjóléti alapellátások célja a gyermek testi, értelmi, érzelmi, erkölcsi fejlődésének, jólétének, családban történő nevelésének elősegítése, veszélyeztetettségének megelőzése, megszüntetése, családból való kiemelésének megelőzése, a családból kiemelt gyermek visszahelyezése. Mindezeket a feladatokat Kecskeméten az Egészségügyi és Szociális Intézmények Igazgatósága egységeként működő Család- és Gyermekjóléti Központ látja el.

Kecskeméten a Gyermekjóléti Szolgálat 1997. év óta működik a gyermekek védelméről és gyámügyi igazgatásáról szóló 1997. évi XXXI. törvény alapján, amely 2006. évtől Gyermekjóléti Központként működött. 2016. január 1-jétől Család- és Gyermekjóléti Központként Kecskemét járás településein a hatósági intézkedéssel járó feladatokat látja el, Kecskemét-Városföld közigazgatási területén pedig a családsegítés és gyermekjóléti szolgáltatást, valamint az ezzel járó törvényben meghatározott feladatokat végzi.

A Szolgálatban megjelenő szakmai tevékenységek halmozott száma

Szakmai tevékenységek	
megnevezés	szakmai tevékenységek száma
Információnyújtás	17 176
Segítőbeszélgetés	9 396
Tanácsadás	4 104
Ügyintéséhez segítségnyújtás	6 200
Konfliktuskezelés	381
Kriziskezelés	114
Közvetítés ellátásokhoz való hozzáféréshez (pénzbeli)	1 274
Közvetítés ellátásokhoz való hozzáféréshez (természetbeni)	1 744
Közvetítés más szolgáltatáshoz	198
Közvetítés központhoz	264
Szociális segítőtevékenység: saját ügykörben	5 326
Szociális segítőtevékenység: egyéni gondozási-nevelési terv megvalósításába központ által bevonva	299

Szociális segítőtevékenység: szociális válsághelyzetben lévő kiskorú anya gondozása	66
Esetkonferencia	33
Esetmegbeszélés	33
Csoportmunka	40
Egyéni és csoportos készségfejlesztés	1
Környezettanulmány elkészítésben való közreműködés	27
Családlátogatás	12 253
Adományközvetítés	2 313
Mediáció	8
Összesen	61 250

Forrás: Egészségügyi és Szociális Intézmények Igazgatósága

**A hatósági intézkedésekhez kapcsolódó szakmai tevékenységek száma
Kecskemét járás településein 2016-ban**

Tevékenység	Esetszám
Szociális segítő tevékenység	2 444
Esetkonferencián részvétel	270
Első védelembe vételi tárgyaláson való részvétel	126
Felülvizsgálati tárgyaláson való részvétel - nevelésbe vétel	86
Felülvizsgálati tárgyaláson való részvétel - védelembe vétel	215
Elhelyezési értekezleten illetve tárgyaláson való részvétel	96
Családlátogatás	5 317
Környezettanulmány készítésében való közreműködés	60
Környezettanulmány készítése önállóan	168
Egyéb	1 326
Összesen	10 108

Forrás: Egészségügyi és Szociális Intézmények Igazgatósága

**Jogerős hatósági határozattal érintett kiskorúak száma
Kecskemét járás településein 2016-ban**

Hatósági intézkedés	Érintettek száma
Védelembe vétel	680
Megelőző pártfogás	28
Ideiglenes hatályú elhelyezés	27
Nevelésbe vétel	395
Családba fogadás	26
Harmadik személynél történő elhelyezés kezdeményezése	4
A gyermek gondozási helyének megváltoztatása	16
A gyermek után járó családi pótlék természetbeni formában történő nyújtása	0
Összesen	1 176

Forrás: Egészségügyi és Szociális Intézmények Igazgatósága

Kecskeméten a Magyar Máltai Szeretetszolgálat Egyesület Dél-Alföldi Régió Kecskeméti Csoportja - az önkormányzattal kötött ellátási szerződés keretében – Családok Átmeneti Otthonát működtet 21 férőhellyel. Ebben az intézményben helyezik el azokat a családtagokat (elsősorban nőket és gyerekeket), akik menekülni kényszerülnek otthonukból, vagy elvesztették otthonukat. A fenntartással járó költséghez az önkormányzat támogatást nyújt.

Kecskemét Megyei Jogú Város Önkormányzata és az SOS-Gyermekfalu Magyarországi Alapítványa között létrejött ellátási szerződés értelmében 2009. január 1-jétől gyermekjóléti alapellátás körében a Kecskeméti SOS-Gyermekfalu helyettes szülői ellátást működtet. A szerződés hatálya 2009. január 1-től 2011. december 31-ig terjedt. A szerződés 2012. január 1-től határozatlan időtartamra ismételt megkötésre került. A szerződéssel a gyermekfalu egy időben 5 olyan kiskorú befogadását, gondozását, ellátását biztosítja, akiknek családban történő nevelését a szülő meghatározott, általában rajta kívülálló okok miatt átmenetileg nem tudja biztosítani.

Az SOS Gyermekfalu Magyarországi Alapítványa korábban sikeres pályázatot nyújtott be a „TIOP-3.4.1. B-11/1” jelű pályázati kiírás keretei között 12 férőhelyes gyermekek átmeneti otthona megvalósítására. Ennek köszönhetően 2015. július 1. napjától megkezdhette új szolgáltatását, az átmeneti gondozást krízishelyzetbe jutott gyermekek számára, mely lehetővé teszi a csecsemőkorú gyermekek édesanyjával való közös elhelyezését is. Ezzel az új intézménnyel a prevenciós munka is előtérbe kerül, amelynek célja a gyermek családból való kiemelésének elkerülése.

Kecskemét Megyei Jogú Város Önkormányzata 2015-ben együttműködési megállapodást kötött az SOS-Gyermekfalu Alapítványával, a gyermekjóléti alap- és gyermekvédelmi szakellátás feladatainak ellátásában való szerves közreműködésre, partneri együttműködésre. Az együttműködési megállapodás alapját képezhette egy éves támogatási szerződésnek, amelyben az Önkormányzat mindenkor költségvetésében meghatározott összeggel támogatja az Alapítvány munkáját, mint az Önkormányzat által kötelezően ellátandó feladatok megvalósításában közreműködő szervezetet.

7.3.2. Gyermekvédelmi szakellátás

A Szent Ágota Gyermekvédelmi Szolgáltató jelenléte Bács-Kiskun megyében és Kecskeméten szakmailag üdvözlendő. Az egyházi fenntartón keresztül ugyanis élvezhetik a kiemelt egyházi kiegészítő állami támogatást, ezáltal a finanszírozási hátterük erősnek mondható a nem egyházi fenntartású szervezetekkel szemben, emellett a mentális gondozásban is erősek a keresztény egyházi fenntartású szervezetek, és a gondozás egyéb terén is kiválóan mondható az országos szervezet. A szolgáltató fő profilja a térségben a nevelőszülői hálózat működtetése.

Az SOS-Gyermekfalu kecskeméti léte ugyancsak érték Kecskeméten. A világhírű és a világot behálózó szervezet legnagyobb és legfejlettebb (és jelenleg is fejlesztés alatt álló) magyarországi egysége Kecskeméten található. Hagyományosan erősek a nevelőszülői hálózatuk speciális, rájuk jellemzően kialakított családi és gyermekfalu-jellegű formáiban, továbbá a kisgyermekek számára nyújtott ellátásban. Az önkormányzattal kötött, a 2010 és 2012. közötti időszakban érvényben levő ellátási szerződés az ellátás egyéb formáinak erősítését, továbbá azt eredményezte, hogy lassan megváltozott a 80%-nál is nagyobb mértékben nem kecskeméti (elsősorban fővárosi) ellátottak aránya a kecskemétié javára és a teljes ellátási kapacitás is jelentősen megnőtt. A növekedés szigorú szakigazgatási kontroll és jelentős anyagi ráfordítás mellett, kiváló infrastruktúra-fejlesztést eredményezve történt. A

szolgáltató a szakellátás keretében nevelőszülői hálózatot, utógondozói férőhelyeket, és lakásotthoni férőhelyeket is működtet a térségben, ellátva a normál és speciális nevelési igényű gyermekeket is.

A gyermekvédelmi szakellátásban meghatározó szerepet tölt be a Szociális és Gyermekvédelmi Főigazgatóság, amely állami fenntartóként gondoskodik a Bács-Kiskun Megyei Gyermekvédelmi Központ és Területi Gyermekvédelmi Szakszolgálat működtetéséről. A központon kívül hat lakásotthont működtetnek, amelyek között megtalálhatóak a normál, illetve speciális nevelési szükségletű gyermekek részére fenntartott férőhelyek, az utógondozói férőhelyek, valamint az ún. befogadó otthoni férőhelyek is.

7.3.3. Egészségfejlesztési, szabadidős, szünidős programok

Rendkívül fontos feladat a gyermekek helyzetének javítása és esélyegyenlőségük biztosítása terén az, hogy az önkormányzat, annak szakmai szervei és intézményei, valamint a helyi civil szervezetek együttesen biztosítsanak olyan színvonalas és hasznos szabadidős és szünidei programokat, amelyek hozzájárulnak a gyermekek jóllétéhez és esélyegyenlőtlenségének csökkentéséhez.

A Család- és Gyermekjóléti Központ ezen a területen a következő szolgáltatásokat nyújtja:

MINI – NET: Az ifjúsági klubhelységben különféle szolgáltatások állnak rendelkezésre, amelyeket a fiatalok ingyenesen vehetnek igénybe, pl.: internet, csocsó, kártyajátékok, társasjátékok, kézműves foglalkozások, gitároktatás és egyéb közösségi programok. Erre a klubra jellemző, hogy oldottabb hangulatban nyílik lehetőség bizalmas beszélgetésekre, a fiatalokat foglalkoztató problémák megbeszélésére. A Mini-Net szolgáltatásait napi átlagban 10-25 fő veszi igénybe.

KIRÁNDULÁSOK, NYÁRI PROGRAMOK: Nagyon fontos, hogy a gyermekek kikapcsolódjanak, új élményekkel gazdagodjanak, hiszen élethelyzetük nem teszi lehetővé, hogy rendszeresen nyaraljanak, kiránduljanak és hasznosan töltsék el a nyári szünidő egy részét, melyről a Család- és Gyermekjóléti Központ munkatársai különböző színes programokkal gondoskodnak.

A fenti szolgáltatásokon kívül ifjúsági szabadidős és szünidei programok szervezésében kiemelt szerepet játszik önkormányzati intézményként Kecskeméten a Hírös Agóra Kulturális és Ifjúsági Központ Nonprofit Kft., valamint a Bács-Kiskun Megyei Katona József Könyvtár is. Mindezen szolgáltatásokat kiegészítik azok a programok, amelyeket civil szervezetek rendeznek meg, és amelyek – hasonlóan valamennyi érintett által szervezettekhez – egyre inkább törekszenek arra, hogy az esélyegyenlőség jegyében nyitottak legyenek a rászoruló, hátrányos helyzetű gyermekek előtt is.

7.3.4. Gyermekétkeztetés

Kecskeméten minden köznevelési intézményben megoldott a gyermekek étkeztetése. A 2009-ben lefolytatott helyben központosított közbeszerzés eredményeként az önkormányzati fenntartású bölcsődékben, valamint a köznevelési intézményekben külső szolgáltató biztosítja az étkeztetést. Minden szolgáltatónál lehetőség van diétás étkeztetés megrendelésére is.

Az intézményekben a Gyvt. 21/B. §-a szerinti ingyenes és kedvezményes étkeztetést biztosítják a törvényben meghatározott jogosultsági kör számára. A Gyvt. 2015. szeptember 1. napjától hatályos módosított szabályai alapján, az intézményi térítési díj 100 %-át normatív kedvezményként kell biztosítani a bölcsődei ellátásban, vagy óvodai nevelésben részesülő gyermek után, ha a gyermek: rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesül; tartósan beteg vagy fogyatékos; olyan családban él, amelyben tartósan beteg, vagy fogyatékos gyermeket nevelnek; olyan családban él, amelyben három, vagy több gyermeket nevelnek; nevelésbe vették; vagy olyan családban él, amelyben a szülő nyilatkozata alapján az egy főre jutó havi jövedelem összege nem haladja meg a kötelező legkisebb munkabér személyi jövedelemadóval, munkavállalói, egészségbiztosítási és nyugdíjjárulékkel csökkentett összegének 130%-át. Kedvezményeket határoz meg továbbá a Gyvt. az 1-8. évfolyamon, vagy azon felül nappali rendszerű iskolai oktatásban részesülő gyermek számára is, amennyiben a gyermek rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben vagy fogyatékosok nappali ellátásában részesül, nevelésbe vették, illetve utógondozott. A kedvezményes intézményi étkeztetés statisztikai adatai az alábbiak szerint alakultak 2016-ban:

Önkormányzati és állami fenntartású intézmények esetében

bölcsődei ingyenes étkezés:	572 fő
óvodai ingyenes étkezés:	1937 fő
óvodai kedvezményes étkezés:	0 fő
1-8. évfolyam ingyenes étkezés:	1412 fő
1-8. évfolyam kedvezményes étkezés:	1635 fő
középiskolai ingyenes étkezés:	38 fő
középiskolai kedvezményes étkezés:	474 fő

Egyházi, civil és egyéb fenntartású intézmények esetében

óvodai ingyenes étkezés:	453 fő
óvodai kedvezményes étkezés:	0 fő
1-8. évfolyam ingyenes étkezés:	192 fő
1-8. évfolyam kedvezményes étkezés:	570 fő
középiskolai ingyenes étkezés:	5 fő
középiskolai kedvezményes étkezés:	262 fő

2016-ban a települési önkormányzat kötelező feladatává vált az iskolai szünidő, valamint a bölcsőde és óvoda zárva tartása esetén a szünidei gyermekétkeztetés biztosítása, amelyre a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre jogosult gyermekek közül a hátrányos, illetve halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek jogosultak ingyenesen. 2016. december 31-i adatok szerint a hátrányos helyzetű gyermekek száma 393 fő, a halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek száma 437 fő volt. A szünidei gyermekétkeztetést nem minden érintett család kérte 2016-ban, az igénybevétel az alábbiak szerint alakult.

Szünidei gyermekétkeztetés igénybevételére vonatkozó adatok

Szünidő	Étkezési napok száma	Benyújtott kérelmek alapján igényelt napi adagszám	Ténylegesen igénybe vett napi adagszám
Tavaszi	3	91	91
Nyári	55	280	237
Őszi	3	140	140
Téli	7	156	120

7.4. A kiemelt figyelmet igénylő gyermekek/tanulók, valamint a fogyatékossgal élő gyerekek közoktatási lehetőségei és esélyegyenlősége

A Kecskemét Megyei Jogú Város Közgyűlésének 100/2010. (III.25.) KH. számú határozatával elfogadott *Kecskemét Megyei Jogú Város Közoktatási Esélyegyenlőségi Intézkedési Terve* már prioritásként fogalmazta meg, hogy valamennyi halmozottan hátrányos helyzetű gyermek számára óvodai elhelyezést kell biztosítani az önkormányzati fenntartású óvodákban. 2013. szeptember 1-jétől a hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű gyermek definícióját a Gyvt. tartalmazza. A hatályos szabályozás értelmében *hátrányos helyzetű* az a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre jogosult gyermek és nagykorúvá vált gyermek, aki esetében az alábbi körülmények közül *egy* fennáll:

- a) a szülő vagy a családbafogadó gyám alacsony iskolai végzettsége, ha a gyermeket együtt nevelő mindkét szülőről, a gyermeket egyedül nevelő szülőről vagy a családbafogadó gyámról - önkéntes nyilatkozata alapján - megállapítható, hogy a rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény igénylésekor legfeljebb alapfokú iskolai végzettséggel rendelkezik,
- b) a szülő vagy a családbafogadó gyám alacsony foglalkoztatottsága, ha a gyermeket nevelő szülők bármelyikéről vagy a családbafogadó gyámról megállapítható, hogy a rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény igénylésekor az Szt. 33. §-a szerinti aktív korúak ellátására jogosult vagy a rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény igénylésének időpontját megelőző 16 hónapon belül legalább 12 hónapig álláskeresőként nyilvántartott személy,
- c) a gyermek elégtelen lakókörnyezete, illetve lakáskörülményei, ha megállapítható, hogy a gyermek a településre vonatkozó integrált településfejlesztési stratégiában szegregátumnak nyilvánított lakókörnyezetben vagy félkomfortos, komfort nélküli vagy szükséglakásban, illetve olyan lakáskörülmények között él, ahol korlátozottan biztosítottak az egészséges fejlődéséhez szükséges feltételek.

Halmozottan hátrányos helyzetű

- a) az a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre jogosult gyermek és nagykorúvá vált gyermek, aki esetében az (1) bekezdés a)-c) pontjaiban meghatározott körülmények közül legalább kettő fennáll,
- b) a nevelésbe vett gyermek,
- c) az utógondozói ellátásban részesülő és tanulói vagy hallgatói jogviszonyban álló fiatal felnőtt. Erről a szülő önkéntesen a Gyvt.-ben meghatározott eljárás keretében nyilatkozhat.

Az óvodai nevelésben jelentős előrelépés volt az a kormányzati intézkedés, amely szerint 2015. szeptember 1-jétől valamennyi 3. életévét betöltött gyermeknek kötelező óvodai nevelésben részt vennie. Kecskeméten az önkormányzati óvodai nevelés adatait a következő, az egyes intézményekre külön-külön vonatkozó táblázatok szemléltetik:

Ferenczy Ida Óvoda

ÓVODAI ELLÁTOTTSÁG	db
Az óvoda telephelyeinek száma	9
Hány településről járnak be a gyermekek	7
Óvodai férőhelyek száma	1037
Óvodai csoportok száma	40
Az óvoda nyitvatartási ideje	6.30-17.00 és 6.30-17.30
A nyári óvoda-bezárás időtartama	5-6 hét (mindig van egy

	óvoda nyitva)	
Személyi feltételek	Fő	Hiányzó létszám
Óvodapedagógusok száma	82.5	-
Ebből diplomás óvodapedagógusok száma	82.5	-
Gyógypedagógusok létszáma	2	-
Dajka/gondozónő	43	-
Óvodatitkár	3	-

Forrás: önkormányzati adatszolgáltatás

Corvina Óvoda

ÓVODAI ELLÁTOTTSÁG	db	
Az óvoda telephelyeinek száma	12	
Hány településről járnak be a gyermekek	8	
Óvodai férőhelyek száma	908	
Óvodai csoportok száma	37	
Az óvoda nyitvatartási ideje	6.30-17.00, 6.00-17.30	
A nyári óvoda-bezárás időtartama	5-6 hét	
Személyi feltételek	Fő	Hiányzó létszám
Óvodapedagógusok száma	52.75	-
Ebből diplomás óvodapedagógusok száma	52.75	-
Gyógypedagógusok létszáma/fejlesztő pedagógus	2	-
Dajka/gondozónő	38	-
Óvodatitkár	3	-

Forrás: önkormányzati adatszolgáltatás

Kálmán Lajos Óvoda

ÓVODAI ELLÁTOTTSÁG	db	
Az óvoda telephelyeinek száma	11	
Hány településről járnak be a gyermekek	6	
Óvodai férőhelyek száma	1094	
Óvodai csoportok száma	42	
Az óvoda nyitvatartási ideje	6.30-17.00, 6.30-17.30,	
A nyári óvoda-bezárás időtartama	5-6 hét	
Személyi feltételek	Fő	Hiányzó létszám
Óvodapedagógusok száma	90.5	-
Ebből diplomás óvodapedagógusok száma	90.5	-
Gyógypedagógusok létszáma	2	-
Dajka/gondozónő	43	-
Óvodatitkár	3	-

Kecskemét Megyei Jogú Város területén 3 önkormányzati intézmény 32 óvodai telephelyén valamennyi halmozottan hátrányos helyzetű, óvodai ellátást igénylő gyermek ellátásban részesül, ugyanakkor az egyes óvodai intézményegységek tekintetében különbség mutatkozik a hátrányos helyzetű, illetve a halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek arányában. Az önkormányzati fenntartású óvodák által minden évben elküldött adatokból több év távlatában látható, hogy különösen magas a hátrányos/halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek aránya a következő kecskeméti önkormányzati fenntartású óvodákban: Ferenczy Ida Óvoda Árpádvárosi Óvodájának Csongrádi úti telephelye, Ferenczy Ida Óvoda Mátis Kálmán Utcai Óvodájának Mátis Kálmán utcai és Juhász utcai telephelyei, Kálmán Lajos Óvoda Hetényegyházi Óvodájának Kossuth utcai telephelye, Corvina Óvoda Műkertvárosi Óvodájának Kandó Kálmán utcai telephelye.

Az önkormányzat ezért törekszik arra, hogy az óvodai felvételnél a hátrányos helyzetű és a halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek arányosan kerüljenek elosztásra az egyes csoportokban. A nagyobb számban koncentrálódó halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek szülei nem diszkriminatív, burkolt vagy manifeszt kizorítás eredményeképp jelennek meg az intézményekben. Az ok elsősorban a városrészi tagozódás, az ingatlanárakon keresztül jelentkező lakhatási szegregáció. Az önkormányzat a tárgyi és személyi feltételek biztosítása mellett törekszik arra, hogy mind a három intézmény alkalmas legyen minden típusú kiemelt figyelmet igénylő, valamint fogyatékossgal élő gyermek ellátására is valamelyik feladatellátási helyén. Ezt a törekvést illusztrálják a következő táblázat adatai is:

Óvodai nevelés adatai

Év	3-6 éves korú gyermekek száma	Óvodai gyermekcsoportok száma	Óvodai férőhelyek száma (gyógy- pedagógiai neveléssel együtt, fő)	Óvodai feladat- ellátási helyek száma (gyógy- pedagógiai neveléssel együtt, db)	Óvodába beírt gyermekek száma (gyógy- pedagógiai neveléssel együtt, fő)	Óvodai gyógy- pedagógiai csoportok száma
2009	4491	150	3820	31	3740	7
2010	4719	154	3916	31	3901	6
2011	4835	158	4073	34	3948	7
2012	5021	127	3157	34	3174	7
2013	4899	127	3157	34	3079	7
2014	4725	127	3222	34	2957	7
2015	4610	120	3039	32	2892	8
2016	4300	120	3039	32	2902	8

Forrás: TeIR, KSH Tstar, önkormányzati adatszolgáltatás

Az Nkt. 4. § 25. pontja értelmében sajátos nevelési igényű gyermek, tanuló az a különleges bánásmódot igénylő gyermek, tanuló, aki a szakértői bizottság szakértői véleménye alapján mozgásszervi, érzékszervi (látási, hallási), értelmi vagy beszéd fogyatékos, több fogyatékoság együttes előfordulása esetén halmozottan fogyatékos, autizmus spektrum zavarral vagy egyéb pszichés fejlődési zavarral (súlyos tanulási, figyelem- vagy magatartásszabályozási zavarral) küzd.

Kecskeméten a Kecskeméti Óvoda, Általános Iskola, Készségfejlesztő Speciális Szakiskola, Kollégium, Gyermekotthon és Szociális Intézmény, Egységes Gyógypedagógiai Módszertani Intézményben (a továbbiakban: Kecskeméti EGYMI és Gyermekotthon) látják el a sajátos nevelési igényű gyermekeket speciális óvodai csoportokban.

A Kecskeméti EGYMI és Gyermekotthon 8 óvodai csoportot működtet különböző sérüléssel élő gyermekek számára: 4 gyógypedagógiai óvodai csoport közép súlyos értelmi fogyatékos gyermekek számára; egy fejlesztő óvodai csoport, ahol halmozottan vagy súlyosan halmozottan sérült gyermekek kapnak ellátást; 3 logopédiai óvodai csoport; 1 óvodai csoport autizmussal élő gyermekek számára és egy többségi óvodai csoport, ahol az ép intellektusú gyermekek óvodai nevelésével fordított integráció valósul meg az intézményben. Az EGYMI Autizmus Centruma ugyancsak biztosít egy csoportban óvodai ellátást autizmus spektrumzavarral küzdő gyermekek számára Kecskeméten.

A sajátos nevelési igényű gyermekek speciális nevelési igényeik szerinti általános iskolai, továbbá készségfejlesztő speciális szakiskolai oktatásban való részvételének lehetőségét ugyancsak a Kecskeméti EGYMI és Gyermekotthon biztosítja. A sajátos nevelési igényű gyermekek nevelésén-oktatásán túl 2010 szeptembere óta fejlesztő iskolai nevelés-oktatás is működik súlyosan halmozottan sérült gyermekek számára, 2012 szeptemberétől kettő, később három csoportban.

Az intézmény utazó gyógypedagógiai szolgáltatást is nyújt a szakértői bizottságok által meghatározott speciális fejlesztések biztosítása céljából a kecskeméti intézményekben integráltan tanuló látás-, hallás- és mozgássérült, tanulásban akadályozott, beszéd fogyatékos és autizmus spektrum zavarral küzdő gyermekek, tanulók számára.

7.5. Következtetések: a problémák beazonosítása, fejlesztési lehetőségek meghatározása

A fejezetben tárgyalt célcsoportot érintő legfontosabb feltárt problémák, és a megoldásukra javasolt fejlesztési lehetőségek a következők:

Beazonosított probléma	Javasolt fejlesztési lehetőség
Egyes bölcsődei épületek korszerűtlen műszaki állapota, egyes városrészek bölcsődei ellátottságának hiánya, illetve egyes bölcsődék eszközhiánya.	A bölcsődei infrastruktúra fejlesztése, bővítése, a Széchenyi sétányi, illetve az Árpádvárosi bölcsőde felújítása, valamint egy új, 52 férőhelyes homokbányai bölcsőde megépítése révén. Klapka utcai Bölcsőde eszközbővítése.
2016. január 1-jétől a jogszabályi környezet változása miatt a kecskeméti család- és gyermekjóléti központnak bizonyos szolgáltatások tekintetében járási ellátási kötelezettsége van, ami megnövekedett munkaterhet jelent.	Új család- és gyermekjóléti központ létrehozása a modern szociális munka bevezetése, családfókuszú szociális munka kialakítása és szakmai műhelyként történő működése céljából.

8. A nők helyzete, esélyegyenlősége

8.1. A nők gazdasági szerepe és esélyegyenlősége

A foglalkoztatottsági szerkezet kiegyensúlyozottabbá tétele és a munkanélküliség nemek szerinti különbségének csökkentése érdekében az Európai Unió már az 1997. évi luxemburgi csúcsértekezleten a foglalkoztatási irányelvek közé emelte a *női-férfi esélyegyenlőség biztosítását* ezen a téren is. A következő évek során az irányelvek minden évben bővültek néhány ponttal. Az 1999. évi foglalkoztatási irányvonalak fő célkitűzései között például szerepelt a *családbarát intézkedések és szolgáltatások kezdeményezése, a nők munkaerő-piaci re-integrációjának elősegítése*. Az uniós foglalkoztatási stratégia részévé vált a *férfiak és nők foglalkoztatási arányának kiegyensúlyozása, és az egyenlő bérezés elvének érvényesítése* is.

Világszerte elindult egy – már meg nem állítható – új folyamat. Amerikában, Nyugat- és Észak-Európában már korábban is szembeűnő volt a fiatal város lakó nők körében zajló változás. Ez a réteg egyedül is boldogul és tökéletesen képes az életét szervezni, irányítani. A virágzó szolgáltató és kreatív szektor egy új típusú gazdaság, amelyhez új készségek kellenek, az ehhez szükséges tulajdonságok pedig leginkább a nőkre jellemzők: türelem, nyitottság, jó kommunikáció, képesség a másik meghallgatására, rugalmasság, alkalmazkodás, a figyelem megosztása és az együttműködés készsége. Az élet legfontosabb kérdései egyre inkább a nők kezében összpontosulnak. A fiatalabb és iskolázottabb nemzedék számára természetes a nők előretörése. Jóval több nő jár színházba, koncertre, múzeumba, könyvesboltba, tehát a kultúra iránt is fogékonyabbak. Az egyetemeken, főiskolákon is több nő tanul. A nagyvállalatok vezetőinek 95 százaléka férfi, de a felső vezetők között is folyamatosan emelkedik a nők száma, középvezetők szintjén pedig sok helyütt a nők többségben vannak. A fiatal tanult, képzett nők már nincsenek kiszolgáltatott helyzetben, és egyre kevésbé fogják feláldozni saját karrierjüket.

A felsorolt tendenciáktól Budapest legalább 10 évvel, a vidék inkább 25 évvel le van maradva, de a változások már hazánkban is megfigyelhetők. Húsz évvel ezelőtt még jóval több férfinak volt diplomája, mint nőnek. Ez a trend megfordult: a népszámlálási adatok szerint közel 200 ezerral több nő végzett egyetemet, mint férfi. A 2013-as adatok szerint is a nők 35,5%-a, míg a férfiak 24,7%-a volt diplomás. A 2015-ös adatok alapján a felsőfokú alap- és mesterképzésben résztvevő hallgatók közül a nők jelentős túlsúlyban vannak a tanárképzés és oktatástudomány (79%), az egészségügy, szociális gondoskodás (67%), a humántudományok (65%), a társadalomtudományok (64%) és a művészetek (62%), területén. Némi fölény tapasztalható a szolgáltatások (58%) a gazdaság és irányítás (55%), valamint a jogi képzések (59%) terén, ugyanakkor majdnem kiegyenlített a nők és férfiak aránya a természettudományos (49%), valamint a mezőgazdasági és állategészségügyi (49%) képzésekben. Jóval kevesebb nő tanul azonban informatikai (21%) és a műszaki (22%) területen. A 25 év alatti nők körében több az érettségizett nő, a 25-39 évesek körében pedig jóval több az egyetemet, illetve főiskolát végzett nő, mint férfi. Néhány év múlva kikerül a felsőoktatásból a Z generáció, a digitális nemzedék, vagy „új alkalmazkodók” első szülöttjei. A Z generációs lányok körében a karrier fontossága megnőtt, ez háttérbe szorítja a gyermekvállalást és a komoly párkapcsolatot, ezáltal a családalapítást. A 2015-ös adatok is már erre a tendenciára utaltak, miszerint a nők átlagosan 29,6 évesen házasodtak, míg a férfiak 32,4 éves korukban nősültek először. Párkapcsolati megoszlásukat figyelembe véve a 2016-os évben a 15 évnél idősebb nők 29%-a hajadon, 40%-a házas, 17,5%-uk özvegy, 13,5%-uk pedig elvált volt.

Egy kutatás szerint a frissdiplomások közül a férfiaknak és a jó családi háttérrel rendelkezőknek van a legnagyobb esélyük arra, hogy sikeres karriert fussanak be. A két nem közötti különbség nemcsak a fizetésben mutatkozik, hanem a munkakeresés időtartamában, valamint a vezető beosztásban való arányukat nézve is - mindhárom szempontból a férfiaknak kedvez a statisztika. A frissdiplomás férfiak hamarabb találnak munkát, mint a nők. A férfiaknak átlagosan 3,6 hónap alatt sikerült elhelyezkedniük a kutatás adatai szerint, míg az azonos végzettséggel bíró nőknek valamivel több, mint 4 hónap alatt. A pályakezdő diplomások között a vezető beosztásban lévő férfiak aránya csaknem 29 százalék, míg a nőké mindössze 17 százalék. Hazánkban egy 2013-as, közel ötszáz cégre kiterjedő kutatás szerint a foglalkoztatott munkavállalók alig 42 százaléka nő, míg ha a felsővezetőket nézzük, ez az arány egészen alacsony, alig 18,3 százalék. Két éve a dolgozók közel fele volt nő, míg a női főnökök 19,1 százalékot tettek ki. A felmérésből az is kiderült, hogy hiába dolgoznak azonos munkakörben, a nők átlagosan a férfiak bérének csupán 94,4 százalékát keresik, és jóval kisebb bónuszra is számíthatnak.

Forrás: Educatio Nonprofit Kft. tanulmánya

2016-ban a 15–64 éves korosztály 66,5%-a dolgozott, a munkanélküliek aránya pedig 5,1% volt. A nők foglalkoztatottsági adatai a férfiakénál kedvezőtlenebbek: míg a férfiak 73,0%-a dolgozik, addig a nőknél ez az arány csupán 60,2%.

Magyarországon jelenleg a nők a foglalkoztatási struktúrában elfoglalt pozíciójukat tekintve átlagos helyzetben vannak, keresetük csak lassan közelíti meg a férfiakét. Kecskeméten a nők és a férfiak foglalkoztatottsági helyzetét hasonlítja össze a következő táblázat az utóbbi 9 év viszonylatában:

Foglalkoztatás és munkanélküliség a nők körében

Év	Munkavállalási korúak száma		Foglalkoztatottak		Nyilvántartott álláskeresők /Munkanélküliek/	
	férfiak	nők	férfiak	nők	férfiak	nők
2008	37829	40618	35500	38199	2329	2419
2009	37794	40486	34545	37484	3249	3002
2010	37915	40507	35139	37592	2776	2915
2011	38100	40530	35288	37724	2812	2806
2012	38100	40333	35374	37639	2726	2694
2013	36309	37980	33827	35232	2482	2748
2014	36147	37729	34176	35535	1971	2194
2015	37521	39062	35643	36867	1878	2195
2016	38230	40088	36676	38227	1554	1861

*Forrás: TeIR és Bács-Kiskun Megyei Kormányhivatal Kecskeméti Járási Hivatal Foglalkoztatási Osztály
<https://www.ksh.hu/stadat>*

Általános, nemtől független tendencia, hogy az alacsony iskolai végzettség csökkenti a munkaerő-piaci részvétel esélyeit. A csak nyolc általánost, vagy még azt sem teljesítő nők elhelyezkedési esélyei rendkívül rosszak, a képzésekhez, átképzésekhez való viszonyuk sem megfelelő. Az alacsony iskolai végzettségű nőkre jellemzőbb a több gyermek vállalása. Az alacsony végzettségű nők között a gyermek az eredményesség, a kompetencia fontos jellemzője. Lemaradásuk és ebből is adódó kiszolgáltatottságuk a diplomás nőkhöz képest egyre nagyobb.

A diplomás nők több mint fele 30-40 éves kora között lesz vezető, többségük házasságban él, de inkább kevesebb gyermeket vállal. Bizonyos foglalkozásokban a nők vannak többségben, azonban e foglalkozások jelentős része a kereseti piramis alján helyezkedik el és kedvezőtlen feltételeket kínál. Bár a minisztériumokban és a bankszektorban is magas a nők aránya, de az első vonalbeli vezetők itt is az erősebb nem képviselői.

A nők munkaerő-piaci jelenlétének legfontosabb meghatározója a *nevelt gyermekek száma* (ez az összefüggés az EU tagállamok közül Magyarországon a legerősebb). A nők elhelyezkedésének esélyeit csökkentő tényezők a *gyermekvállalási szándék*, a *már megszületett gyermek* (mivel betegség esetén a nő kiesik a munkából, illetve nem tud túlórázni, mert menni kell a gyermekéért), és az utóbbi években problémaként jelentkezik az *életkor*, mivel a 45-50 év feletti nők már egyre nehezebben tudnak elhelyezkedni, illetve váltani. A nők egyenlő esélyeinek megteremtése a *bérezés* terén világszerte még sokáig megoldatlan kérdés marad, pedig a nők esélyegyenlőségének sarkalatos kérdése „az egyenlő munkáért egyenlő bér” elvének érvényesülése. A gyakorlati megvalósulás ma sem problémamentes, annak ellenére, hogy az egyenlő bánásmódról és az esélyegyenlőség előmozdításáról szóló 2003. évi CXXV törvény, és a munka törvénykönyvéről szóló 2012. évi I. törvény is biztosítja a megvalósítás jogi alapjait.

A munkaerő-piaci jelenlétet többféle támogatási forma erősíti, amelyek a következők:

- foglalkoztatást elősegítő támogatások – képzési támogatás,
- álláskereső vállalkozóvá válását segítő támogatás,
- közmunka program, közfoglalkoztatás,
- munkába járás, utazási költség támogatása,
- foglalkoztatást bővítő támogatás.

A fenti munkaerő-piaci támogatásoknak a nemek szerinti eloszlását az utóbbi évek vonatkozásában a következő táblázat szemlélteti:

Munkaerő-piaci támogatás			
év	támogatottak száma összesen	férfi	nő
2007	1252	577	675
2008	1859	867	992
2009	1628	744	884
2010	2007	1009	998
2011	1579	759	820
2012	1285	606	679
2013	1608	730	878
2014	2028	1060	968
2015	1021	n.a.	n.a.
2016	1160	n.a.	n.a.

Forrás: Bács-Kiskun Megyei Kormányhivatal Kecskeméti Járási Hivatal Foglalkoztatási Osztály

8.2. A munkaerő-piaci és családi feladatok összeegyeztethetőségét segítő szolgáltatások

A mai nő számára a munka és a családi élet összeegyeztethetősége okozza a legnagyobb problémát. Ennek megoldását segítené a *részmunkaidő*, a *rugalmas munkaidő* elterjedése, az *otthoni távmunka* lehetőségének támogatása, a *családbarát munkahelyek* létrehozása a *családtámogatási rendszer átgondolása*, vagy az, hogy a *férfiak kevesebbet dolgozzanak*, és nagyobb szerepet vállaljanak a háztartásban és a gyermekek nevelésében.

2016-ban a 15-74 éves foglalkoztatottak mindössze 5,2%-a dolgozott részmunkaidőben, és arányuk az elmúlt években csökkenő tendenciájú. A nők 7,3%-a, míg a férfiaknak csupán 3,5%-a dolgozott részmunkaidőben. A részmunkaidőben foglalkoztatottak közül a nők 17,8%-a esetében a gyermek vagy más hozzátartozó, esetleg egyéb családi kööttség volt a részmunkaidős foglalkoztatás oka.

Bár a nők nagy része szívesen venné, ha részmunkaidőben dolgozhatna, nem szabad elfelejteni, hogy Magyarországon a kétkeresős családmódel a jellemző, és így „másfél kereső” csak kevés családban elég arra, hogy a megszokott életnívóhoz szükséges jövedelmet előteremtse. Gyakran a részmunkaidőben elérhető kereset – különösen az alacsonyabb iskolai végzettséggel kevésbé kvalifikált munkát ellátó nők számára – a munkába járással kapcsolatos többletköltségek, illetve az otthoni munkával elérhető megtakarítások együttes összegét sem éri el. A Kormány családbarát szemléletének egyik mutatója, hogy az Emberi Erőforrások Minisztériuma családbarát munkahely pályázatot hirdet, elősegítve a családi és munkahelyi élet összeegyeztethetőségét.

A magyar nők egyébként a mai napig családcentrikusak és elenyésző azok száma, akik munkájukat helyezik életük középpontjába. Magyarország családbarátnak tekinthető abból a szempontból, hogy itt az anyák, amennyiben körülményeik lehetővé teszik, akár három évig is otthon maradhatnak gyermekeikkel, akik viszont bármilyen okból előbb visszamennek dolgozni, bölcsődébe adhatják gyermekeiket, ahol a piciket szakszerű gondozásban, ellátásban részesítik. Az elmúlt években egyre több családi bölcsőde nyílt (köszönhetően annak, hogy egyszerűsödtek a családi bölcsőde létrehozásának szabályai), melyek új alternatívákat jelentenek a gyermekelhelyezés terén. 2017. január 1-től lehetőség van a kisgyermeket nevelő szülőket foglalkoztató munkáltatóknál munkahelyi bölcsődék létrehozására, amely a nők foglalkoztatásának elősegítését, a munka és a magánélet összehangolásának megkönnyítését, valamint a gyermekellátó kapacitások fejlesztését célozza meg. A cél elérését a Kormány a versenyszférában vagy köz-, illetve civil szférában tevékenykedő, kisgyermeket nevelő szülőket foglalkoztató munkáltatók együttműködésével tervezi megvalósítani. Az elmúlt évek során a Kormány által bevezetett intézkedéseknek köszönhetően folyamatosan javul a kisgyermeket nevelő nők foglalkoztatási mutatója és 2015-re elérte az 56,9%-ot, mely 2010-hez viszonyítva jelentős (több mint 16 százalékpontos) növekedést jelent. Ugyanakkor ez a mutató az uniós átlaghoz mérve (61%) még mindig relatíve alacsonynak számít. A 3 éven aluli gyereket nevelő nők esetében (a 15-64 éves korcsoportban) a foglalkoztatási szint különösen alacsony (13,8% százalék). Ma már lehetőség van arra is, hogy a férj vagy a nagyszülő maradjon otthon a gyermekkel. Sok család számára megoldást jelent a nők korai nyugdíjazása, tehát ha a nagymama a 40 év szolgálati idő után nyugdíjba mehet (teljes összegű öregségi nyugdíjjal), akkor vállalni tudja a gyermek napközbeni ellátását. Ezekkel a lehetőségekkel elsősorban azok a családok élnek, ahol az anya keresete magasabb, vagy ahol az apának átmenetileg nincs állása, ezért célszerűbb, ha a nő mielőbb visszatér dolgozni.

A nők munkaerő-piacra történő visszatérését segítik a munka törvénykönyvéről szóló 2012. évi I. törvény, valamint a közalkalmazottak jogállásáról szóló 1992. évi XXXIII. törvény (Kjt.) 2015. 01. 01.-től hatályos rendelkezései:

A munkáltató a munkavállaló ajánlatára a gyermek 3 éves koráig, három vagy több gyermeket nevelő munkavállaló esetén viszont a gyermek 5 éves koráig köteles a munkaszerződést az általános teljes napi munkaidő felének megfelelő tartamú részmunkaidőre módosítani.

A teljes munkaidőben foglalkoztatott közalkalmazott írásbeli kérelmére a munkáltató köteles a kinevezésben heti 20 órás részmunkaidőt kikötni, ha a közalkalmazott a kérelem benyújtásakor fizetés nélküli szabadságot vesz igénybe a gyermek gondozása céljából. A kérelem alapján kikötött részmunkaidőben a munkáltató a közalkalmazottat a kérelem szerinti időpontig, de legfeljebb a gyermek 3 éves koráig, három vagy több gyermeket nevelő közalkalmazott esetén a gyermek 5 éves koráig köteles foglalkoztatni. Ezt követően a közalkalmazott munkaidejét a kérelem benyújtása előtti mérték szerint kell megállapítani.

Az, aki terhességi vizsgálaton, lombikbébi programban vagy meddőségi kezelésen vesz részt, a vizsgálat és a kezelés idejére mentesül a munkavégzési kötelezettség alól, azaz nem kell szabadságot kivennie ahhoz, hogy elmehessen. Ugyanez vonatkozik a szoptató anyákra (a szoptatás első hat hónapjában naponta kétszer egy, majd a kilencedik hónap végéig naponta egy órára maradhatnak távol). A távollét idejére a munkavállalónak távolléti díj jár.

A gyermek hároméves koráig a munkáltató köteles a munkavállaló szülőt féléllásba tenni, ha a munkavállaló szülő ezt kéri.

A munkáltató nem mondhat fel a várandósság, a szülési szabadság, a gyes, gyed céljából igénybe vett fizetés nélküli szabadság és a meddőségi kezelés ideje alatt.

Az anyának vagy a gyermekét egyedül nevelő apának, ha dolgozik, a gyermek hároméves koráig csak különösen indokolt esetben lehet a munkaviszonyát felmondani.

A várandós anya és gyermeke hároméves koráig a kismama, illetve a gyermekét egyedül nevelő kispapa nem kötelezhető arra, hogy egyenlőtlen munkaidő-beosztásban vagy éjszaka dolgozzon, hogy túlórázzon, és heti pihenőnapjai nem oszthatók be egyenlőtlenül.

Várandóssága idején és a gyermeke három éves koráig a szülő nem kötelezhető más faluban vagy városban végzendő munkára, csak ott, ahol eredetileg munkát vállalt.

A Kjt.-be került az "apaszabadság". Az apának a gyermeke születése esetén, legkésőbb a születést követő 2. hónap végéig öt, ikergyermek születése esetén hét munkanap pótszabadság jár, amelyet kérésének megfelelő időpontban kell kiadni. A szabadság akkor is jár, ha a gyermek halva születik vagy meghal.

A magyar társadalom erőteljes tradicionális beállítottságával magyarázható, hogy az otthoni feladatok túlnyomó többsége a nőkre hárul (még abban az esetben is, ha a férfi munkanélküli). A magyar nők többsége heti 40-45 órát dolgozik, de csak nagyon kevesen engedhetik meg maguknak, hogy fizetett segítséget alkalmazzanak a házimunka ellátásában, vagy a gyermekfelügyeletben. A családok többségében a gyermekekkel is nagyjából az édesanyák foglalkoznak (tanulás, ápolás, külön órákra hordás stb.). Szerencsés esetben még a nagyszülők segítségére számíthatnak, de mivel a nyugdíjkorhatár egyre jobban kitolódik, így pont abban az időszakban kell ezt nélkülözniük, mikor még a gyerekek kicsik, nem elég önállóak. A tradicionális háziasszonyi feladatoknak való megfelelés egyébként valamennyi dolgozó nőtől elvárt a magyar társadalomban. A magyar nők 70%-a szerint is a nők feladata a háztartással és családdal kapcsolatos teendők ellátása, az Európai Unióban ezt a nők 50%-a gondolja így.

A nők és férfiak közötti társadalmi egyenlőtlenségek egyik markáns megnyilvánulása az időfelhasználásban, a munkaidő-szabadidő arányban érhető tetten. Magyarországon a

házimunka fogalma szinte egyértelműen a női munka fogalmával azonos. Nem csupán azokban a háztartásokban van ez így, ahol a férfi a kereső, hanem azokban is, amelyekben mind a férj, mind a feleség teljes munkaidőben dolgozik. A gazdaságilag aktív nők átlagosan háromszor annyi időt fordítanak házimunkára, mint a férfiak. A nők a házasságkötéstől és az első gyerek születésétől kezdve egyre több időt fordítanak házimunkára. A gyermekvállalás aránytalan túlterheltséggel jár számukra, ami krónikus stressz állapotot és folyamatos fizikai túlterheltséget jelent. Kijelenthető tehát, hogy a magyar nők rendkívül túlterheltek, kevés idejük marad magukra, a feltöltődésre, az életminőségük rosszabb az európai átlaghoz képest, különösen a 45 év alatti, gyermeket nevelő nőké.

8.3. Családtervezés, anya- és gyermekgondozás területe

Magyarországon az elmúlt évben egy lassú, de biztató növekedés figyelhető meg a házasságkötések és a gyermekvállalások számát tekintve. A Kormány családpolitikájának célja a nők és férfiak közötti harmonikus egyensúly megteremtése a családban és a foglalkoztatás terén egyaránt. Az alábbi intézkedésekkel járó kiszámíthatóságnak, tervezhetőségnek köszönhetően a fiataloknak megnőtt a családalapítási kedve:

- családi kedvezmény
- családi járulék kedvezmény
- rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény
- gyermektartásdíj megelőlegezése
- étkezési térítési díjmentesség és díjkedvezmény
- ingyenes tankönyvellátás az elsőtől a nyolcadik évfolyamig, továbbá a nemzetiségi és a gyógypedagógiai nevelés-oktatásban
- első házások kedvezménye (az a házaspár érvényesítheti, amely esetében legalább az egyik házastárs első házasságát köti)
- GYED-extra (melynek köszönhetően 2014-ben 29.000-en tudtak munkát vállalni a gyermekgondozási ellátás mellett)
- Diplomás GYED (felsőfokú képzésben résztvevő fiatalok gyermekvállalását ösztönzi)

Számos országos program és intézkedés fókuszál a házassági kedv és családvállalás ösztönzésére. A Házasság Hete programsorozat célja, hogy a keresztény egyházak és a civil szervezetek összefogásával felhívja a figyelmet a házasság és a család értékeire és fontosságára, segítséget nyújtson a házasságba készülőknek, és a házasságban problémákkal szembesülőknek egyaránt. Kecskemét is csatlakozott a 2008 óta egyre több magyarországi település részvételével megvalósuló programhoz. A helyi rendezvény a *Házasság hete 2016.* – *Az elkötelezett szerelem ünnepe Kecskeméten* címet kapta és Kecskemét Megyei Jogú Város Önkormányzata is támogatta a megvalósítást. Számos kecskeméti helyszín (Otthon Mozi, Kecskeméti Élmenyfürdő, Ciróka Bábszínház, Bozsó Gyűjtemény, Kecskeméti Kodály Zoltán Ének-Zenei Iskola, Katona József Könyvtár, Szent Család Plébánia) és szervezet (Nők a Nemzet Jövőjéért Egyesület, Kecskemét-Széchenyivárosi Közösségépítő Egyesület) vett részt a változatos programok szervezésében. A rendezvények (pl. „Újra Téged vennék feleségül” romantikus akció, Szerelm íze vacsoraest, Szerelmi kalandtúra, Séta a családokért, Házaspárok, szerelmespárok ökomenikus megáldása, Hit, család, küldetés – ökomenikus konferencia, Szerelmi zálog – tárlatvezetés) rendkívül színesek, változatosak és a résztvevők körében nagyon népszerűek voltak.

Kecskeméten a házasságkötések száma a következőképpen alakult az utóbbi években:

év	házasságkötések száma
2011	396
2012	455
2013	522
2014	545
2015	610
2016	654

Forrás: önkormányzati adatszolgáltatás

A felbontott házasságok nagy részében gyermekek is vannak, pedig a népesség 90 % vallja, hogy a gyermek boldog felneveléséhez mindkét szülő jelenléte szükséges. Jellemző, hogy minél több gyermek születik egy házasságban, annál kisebb a válási valószínűség, sőt a többgyermekes családoknál a férfiak esetében a depresszió kialakulásának esélye is kisebb. Kecskeméten 2012-2014-ig csökkent a válások száma, majd a 2015-ös emelkedést követően ismét csökkenő tendencia jelentkezik.

Házasságfelbontások számának alakulása Kecskeméten

év	házasságfelbontások száma
2011	280
2012	289
2013	260
2014	249
2015	261
2016	254

Forrás: önkormányzati adatszolgáltatás

Magyarországon ma a gyermekvállalási terveiket leginkább az alacsonyabb jövedelmű nők realizálják nagyobb arányban, míg a közepes jövedelműek gyermekvállalási kedve a legalacsonyabb. A magas keresetűek körében nő a gyermektelenek és a több gyermekesek aránya, és csökken az egy gyermeket vállalóké. Az első gyermek vállalásának időpontja pedig egyre jobban kitolódik, különösen a felsőfokú végzettséggel rendelkező nők esetében. Kecskeméten a születések száma kedvezően alakul. A növekvő tendenciát jól mutatja, hogy a 2011-es adatokhoz képest 2016-ban 13%-kal több gyermek született.

Születések számának alakulása Kecskeméten

év	születések száma
2011	2256
2012	2334
2013	2441
2014	2405
2015	2526
2016	2565

Forrás: önkormányzati adatszolgáltatás

Megjegyzés: a táblázat a Kecskeméten történt összes anyakönyvi esemény számát tartalmazza

A családtervezés, anya- és gyermekgondozás területén a területi védőnő szerepe kiemelkedő jelentőségű, mivel a családtervezéssel kapcsolatos tanácsadás, az anyaságra való felkészülés segítése, a várandós anyák gondozása, a gyermekágyas időszakban történő tanácsadás és a 0-6 éves korú gyermekek gondozásában történő segítségnyújtás is a feladatai közé tartozik. A családgondozás keretében kiszűri az egészségi, mentális és környezeti veszélyeztetettséget, valamint segíti a harmonikus, szerető családi környezet kialakítását. Kiemelt jelentőségű a várandós anyák gondozásba vétele, amelyre a szakorvosi vizsgálatot követően kerül sor. Fokozott gondozásban részesülnek azok a nők, akiknek egészségügyi állapotában vagy környezetében veszélyeztetettségi tényezők vannak. Ez utóbbi lehet lakás vagy anyagi helyzet, családi körülmények.

A kecskeméti védőnői ellátásra vonatkozó adatokat tartalmazza a következő táblázat:

Családtervezés, anya- és gyermekgondozás területe

év	védőnők száma	0-3 év közötti gyermekek száma	átlagos gyermekszám védőnőnként
2013	31	3016	97 (0-3)
2014	31	3379	109 (0-3)
2015	31	4471	144 (0-3)
2016	32	4545	142 (0-3)

Forrás: Egészségügyi és Szociális Intézmények Igazgatósága

Megjegyzés: a táblázat a területi védőnőkre vonatkozó adatokat tartalmazza.

Az anya- és gyermekgondozásnak egyaránt fontos elemei a vizsgálatok, szűrővizsgálatok, valamint a családlátogatások. A várandós anyát a várandósság ideje alatt 5 alkalommal, az újszülöttet a hazaadást követő 48 órán belül meg kell vizsgálni, majd az első 6 hétben hetente, 1 éves koráig pedig havonta kell látogatni. A megfelelő anya és gyermekgondozáshoz nélkülözhetetlen, hogy az orvosok (nőgyógyász, gyermekorvos) és a védőnők

együttműködése megfelelő legyen. A védőnő az észlelő és jelző rendszer tagjaként köteles jelezni a gyermek veszélyeztetettségének észlelését a gyermekjóléti szolgálat felé.

Csecsemőhalálozás és csecsemőgyilkosság esetén a gondozást végző védőnő írásos összefoglalót készít és a gondozással kapcsolatos dokumentumokat megküldi az illetékes járási hivatal népegészségügyi osztálya számára. A szülés utáni depressziós állapot kialakulását a nők még ma is szégyellik a családtagok előtt, viszont ha a védőnőnek sikerül megfelelő kapcsolatot kialakítania a kismamával, akkor az erről történő őszinte beszélgetésre és a segítségnyújtás elfogadására is nagyobb esély van, s így a probléma kezelésében is nagy szerepe lesz.

8.4. A nőket érő erőszak, családon belüli erőszak

A családon belüli erőszak sértettjei elsősorban nők és gyermekek. Az erőszaknak nem csak rövid távú, hanem egy egész életet befolyásoló hatása van, ezért is lenne fontos a nők elleni erőszak áldozatait segítő szolgálatok fejlesztése, valamint hogy ne a bántalmazottnak kelljen elmenekülnie az otthonából, hanem a bántalmazó legyen eltávolítva, illetve kiemelve a családból.

A hozzátartozók közötti erőszak miatt alkalmazható távoltartásról szóló 2009. évi LXXII. törvény 2009. október 1. napjával lépett hatályba. Ehhez kapcsolódóan a gyermekvédelmi és gyámügyi feladat- és hatáskörök ellátásáról, valamint a gyámhatóság szervezetéről és illetékességéről szóló 331/2006. (XII.23.) Korm. rendelet 1/A. §-a a hozzátartozók közötti erőszak miatt alkalmazható távoltartásról szóló törvény szerinti családvédelmi koordinációért felelős szervként a járási gyámhivatalt jelölte ki.

A törvényben meghatározott alaptevékenységük keretében a gyámhivatalok felé kötelesek jelzéssel élni:

- az egészségügyi szolgáltatást nyújtók, így különösen a védőnői szolgálat, a házi orvos, a házi gyermekorvos,
- a személyes gondoskodást nyújtó szolgáltatók,
- a köznevelési intézmények,
- a rendőrség,
- az ügyészség,
- a bíróság,
- a pártfogó felügyelői szolgálat,
- az áldozatsegítés és a kárenyhítés feladatait ellátó szervezetek,
- a menekülteket befogadó állomás, a menekültek átmeneti szállása,
- az egyesületek, az alapítványok és az egyházi jogi személyek,
- a munkaügyi hatóság,
- a javítóintézet,
- a gyermekjogi képviselő,
- a gyermekvédelmi és gyámügyi feladatkörében eljáró megyei kormányhivatal,
- az állam fenntartói feladatainak ellátására a Kormány rendeletében kijelölt szerv.

Az előbbieken felsorolt intézmények és személyek kötelesek jelezni a családvédelmi koordinációért felelős szervnek, ha hozzátartozók közötti erőszak veszélyét észlelik, de ezen intézményeken túl más is élhet jelzéssel. A meghatározott intézmények, továbbá a családvédelmi koordinációért felelős szerv a hozzátartozók közötti erőszak megelőzése és a bekövetkezett, hozzátartozók közötti erőszak ártalmainak csökkentése érdekében kötelesek egymással együttműködni és egymást kölcsönösen tájékoztatni. Amennyiben más személy

tesz jelzést, vagy kezdeményez eljárást, a meghatározott intézmények, vagy a családvédelmi koordinációért felelős szerv kötelezettsége e más személy irányában az eljárás megindítására vonatkozó visszajelzésre vonatkozóan áll fenn.

A családvédelmi koordinációért felelős szerv kezdeményezi a felsorolt intézmények, illetve szerv alkalmazottjának fegyelmi felelősségre vonását, ha a jelzési és együttműködési kötelezettségnek nem tesz eleget, azonban erre még nem került sor.

Hozzátartozónak tekinthető a Polgári Törvénykönyvről szóló 2013. évi V. törvény 8:1. § (1) bekezdés 1. és 2. pontja szerint:

közeli hozzátartozó: a házastárs, az egyeneságbeli rokon, az örökbefogadott, a mostoha- és a nevelt gyermek, az örökbefogadó-, a mostoha- és a nevelőszülő és a testvér;

hozzátartozó: a közeli hozzátartozó, az élettárs, az egyeneságbeli rokon házastársa, a házastárs egyeneságbeli rokona és testvére, és a testvér házastársa.

Figyelemmel arra, hogy a házasság, illetve az élettársi kapcsolat megszűnése számos esetben nem szünteti meg az érzelmi kapcsolatot, illetve az indulatokat a volt partnerek között, valamint a volt házastársak vagy volt élettársak gyakran kényszerűségből továbbra is közös lakásban élnek, a törvény hatálya ki kell hogy terjedjen a gyámra és a gyámsága alatt álló kiskorú gyermekekre, illetve a gondnok és a gondnokolt közötti kapcsolatra is, mivel az egyikük esetleges kiszolgáltatottsága indokoltá teszi, hogy a törvény rájuk is vonatkozzon.

A gyámhivatal a bántalmazottak és a bántalmazók külön-külön történő meghallgatása során tájékoztatást ad a segítő szolgálatok elérhetőségéről, illetve jegyzőkönyvben rögzíti az elmondottakat, majd a jegyzőkönyveket megküldi a rendőrségnek, valamint, amennyiben kiskorú neveléséről gondoskodnak, a Család- és Gyermejkölési Központ családgondozóinak is.

A családvédelmi koordinációért felelős szerv eljárása tehát lehetőséget teremt arra, hogy az állami szervek a krízis kialakulásának korai szakaszában intézkedjenek, illetve az állampolgárok igényüknek megfelelően kérjenek segítséget. Ez azt a célt szolgálja, hogy azokban az esetekben, amikor erre még lehetőség van, ne csak a bűncselekmények kialakulása, de adott esetben a távoltartás elrendelése is elkerülhető legyen, és távoltartás alkalmazása nélkül álljon helyre a család békéje. Az eddigi tapasztalat azt mutatja, hogy amikor a gyámhivatal meghallgatja a bántalmazottat és a bántalmazót, a megoldást már megtalálták a kialakult konfliktus kezelésére, vagy a bántalmazott a bántalmazóval rendezte viszonyát. Több esetben előfordult, hogy a családgondozók tanácsára megindították a bírósági, illetve rendőrségi eljárást, de gyámhivatali meghallgatás során sok esetben már arról számoltak be a párok, hogy minden ilyen irányú kérelmüket visszavonták.

év	jelzések száma a hozzátartozók közötti erőszak veszélyének észlelése miatt.	bántalmazott kiskorúak száma
2010	25	5
2011	56	15
2012	102	26
2013	59	18
2014	79	21
2015	380	169
2016	347	103

A fenti táblázat jól mutatja, hogy a jelzések száma 2010 óta fokozatosan növekszik. A 2012-ben jelentősen megnövekedett jelzések számát követő visszaesés után ismét emelkedés következett, majd 2015-től kiugróan sok jelzés érkezett a hatóságok felé, amely elsősorban a Gyvt. 2015-ös módosításának következménye, amelynek fontos eleme a hatóságok jelzési kötelezettsége. Az adatok lekérdezése korábban települési szinten is elérhető volt, viszont 2015-től csak járási szintű adatokkal rendelkezik az illetékes hatóság, így a terület növekedésével összefüggésben a jelzések száma is tovább emelkedett.

A családon belüli erőszak esetében az elkövetői szinten masszív férfi dominancia mutatkozik, a cselekmények 83%-át követik el férfiak. Általában tartós konfliktus vezet a bűncselekmény elkövetéséhez, de az is tény, hogy a bántalmazás folyamata hosszú ideig rejtve marad, sőt, több esetben nem is kerül sor feljelentésre és eljárás megindítására. Sokszor a közvetlen környezet tud a bántalmazásról, de nem avatkozik be, a tágabb környezetnek pedig fel sem tűnik, hogy valami nincs rendben a családdal.

A családon belüli erőszakot érdemes rendszerszemléletben megközelíteni. Nem beszélhetünk egységes bántalmazó személyiségről, a krízishelyzetek sokfélék és eltérőképpen kezelendők, a kezelésre és a helyzet megoldására pedig többféle eszközt kell alkalmazni.

Az agresszió megmutatkozhat lelki terrorban, fizikai, illetve szexuális bántalmazásban. Családon belül a bántalmazás folyamata ciklikusságot mutat, a bántalmazást követően az elkövető részéről büntudat és megbánás jelentkezik, majd a feszültségek újratermelődését követően a bántalmazás megismétlődik. A bántalmazott személy egyre inkább izolálódik, kapcsolatai beszűkülnek. Ezen a ponton a bántalmazott személynek már feltétlenül külső segítségre van szüksége.

A családon belüli és nőekkel szembeni erőszakkal kapcsolatban több tévhit is van a köztudatban. Nem igaz pl. az a nézet, hogy csak alacsony kultúrájú, iskolázatlan emberek az elkövetők, a jelenség minden társadalmi rétegben fellelhető. Sajnos az sem igaz, hogy ritkán előforduló jelenségről van szó, inkább csak annak látenciája miatt kevés eset kerül rendőrségi, még kevesebb bírósági szakaszba. A sértettek és a közvélemény is hajlamos bagatellizálni a kockázatokat, ez azonban hibás álláspont, mivel egy rendkívül összetett, és a bántalmazott személyiségére és életére nézve igen káros jelenségről van szó. Az egyik legtöbbször hangoztatott tévhit a bántalmazottak részéről, hogy nem tehetnek semmit a bántalmazással szemben. Krízishelyzetekben már többféle segítség és szolgáltatás igénybe vehető, a következő pontban ezekről is szó esik.

A segítő beavatkozásnak ugyanakkor mikro- és makroszinten is többféle kritériumnak kell megfelelnie, melyek az alábbiak:

Mikroszint	Makroszint
Gyors beavatkozásra van szükség,	Társadalmi szintű elítélésre van szükség
Az áldozatot bátorítani kell	Fontos a jogi szabályozás megfelelősége
Az erőszakot minden esetben minősíteni kell	Társadalmi tudatformálásra van szükség
Az áldozat biztonságát meg kell teremteni	Megfelelő pszichológiai kultúrát kell megteremteni
Az áldozathibáztatást kerülni kell	Megfelelő ellátórendszert kell kialakítani

A segítő beavatkozások szükségessége megkérdőjelezhetetlen, a párterápia, a családterápia, valamint a mediációs megbeszélések a modern szociális munka olyan eszközei, amelyekkel az esetek jelentős részében megfelelő eredmény érhető el. Sajnos vannak és lesznek olyan élethelyzetek, amikor ezek a segítő beavatkozások már nem érhetnek célt, illetve a helyzet súlyossága miatt akut beavatkozásra van szükség. Ezekben a helyzetekben segíthetnek a következő pontban elemzésre kerülő szolgáltatások.

8.5. Krízishelyzetben igénybe vehető szolgáltatások

A hozzátartozók közötti erőszak miatt alkalmazható távoltartásról szóló 2009. évi LXXII. törvény 2009. október 1. napjával lépett hatályba. A családvédelmi koordinációért felelős szerv a járási gyámhivatal. A bántalmazottak a városban működő Család- és Gyermejjóléti Központokhoz is fordulhatnak, ahol ilyen esetben családgondozással próbálnak segítséget nyújtani számukra, szükség esetén pedig megadják azt az ingyenesen hívható számot, amelyen keresztül az ún. védett házakba való elhelyezést lehet kérni.

Az ingyenesen hívható telefonszámon, illetve a hivatalos szerveknél nem csak a bántalmazottak, hanem bármely állampolgár bejelentést tehet. A bejelentő adatait zártan kell kezelni, tehát sem a bántalmazó, sem a bántalmazott számára nem derülhet ki, hogy mely személy tette a bejelentést.

A rendőrség ugyancsak partner a családon belüli erőszak megelőzésében. A családon belüli erőszak kezelésével és a kiskorúak védelmével kapcsolatos rendőri feladatok végrehajtására kiadott 32/2007. (OT 26.) ORFK utasítás értelmében, ha a családon belüli erőszak körébe tartozó, személy elleni erőszakos (fizikai vagy nemi erkölcs elleni) cselekmény miatt érkezik bejelentés, a rendőr köteles a helyszínen haladéktalanul megjelenni. Ez cáfolja egyben azt a tévhitet is, hogy a rendőrség csak abban az esetben száll ki a helyszínre, „ha vér folyik”.

Kecskeméten a Magyar Máltai Szeretetszolgálat Egyesület Dél-Alföldi Régió Kecskeméti Csoportja - az önkormányzattal kötött ellátási szerződés keretében – működteti a Családok Átmeneti Otthonát 21 férőhellyel. Ebben az intézményben helyezik el azokat a bántalmazott családtagokat (elsősorban nőket és gyerekeket), akik menekülni kényszerülnek otthonukból. Felkészült, megfelelő végzettségű szakemberek foglalkoznak velük, és lehetőség van arra, hogy egy éven keresztül ott tartózkodjanak. Ez az időszak - különösen indokolt esetben - további fél évvel meghosszabbítható. A fenntartással járó költségeket az önkormányzat támogatja.

Az SOS-Gyermekfalu Magyarországi Alapítványa a kecskeméti gyermekfaluban, 12 férőhellyel működteti a Kuckó Gyermek Átmeneti Otthonát, ahol a gyermek mellett kérelemre szülője is elhelyezhető.

A témában a legfontosabb helyi szervezetek és elérhetőségeik:

Bács-Kiskun Megyei Kormányhivatal Gyámügyi és Igazságügyi Főosztály

Cím: 6000 Kecskemét, Deák Ferenc tér 3.

Tel.: 06-76-513-711

e-mail: bacs@kimisz.gov.hu, gyamhivatal@bkmkh.hu

http://bkmkh.hu/gyamugyi_es_igazsagugyi_foosztaly

Magyar Máltai Szeretetszolgálat Kecskeméti Csoportja Családok Átmeneti Otthona

Cím: 6000 Kecskemét, Hoffmann J. u. 11.

Tel.: 76/506-124

e-mail: kmetmalta@kmetmalta.hu

Honlap: www.maltai.hu

SOS-Gyermekfalu Magyarországi Alapítványa

„Kuckó” Gyermek Átmeneti Otthona

Cím: 6000 Kecskemét, Vízmű u. 22.

Tel.: 76/500-580

e-mail: kecskemet@sos

Honlap: www.sos.hu

Rév Szenvedélybeteg-segítő Szolgálat

Cím: Kecskemét, Fecske u. 20.

Tel.: 06-76/415-466; ingyenesen hívható zöld szám vezetékes telefonról: 06/80/204-226

e-mail: revkmet@t-online.hu

Honlap: www.revkecskemet.hu

8.6. A nők szerepe a helyi közéletben

A nemzetközi szakirodalom a nők parlamenti részvételét az esélyegyenlőség mércéjeként használja. A rendszerváltást követően Magyarországon és a térség országaiban is erőteljesen csökkent a női képviselők száma a parlamentekben. Hazánkban az elmúlt 25 évben 10 százalék körül ingadozott, ami európai és világviszonylatban is egyaránt alacsony. A képviselők összlétszámának csökkenése következtében a 2014. évi választás a legkisebb női jelenlétet (nem éri el a 9,5 százalékot, 199 képviselőből 19 nő) eredményezte a parlamentben. A többi országhoz és Európához képest is egyre nagyobb a leszakadás. Sajnos a kelet-európai és a harmadik világ országaival sem tudunk már lépést tartani. Az Európai Parlamentben a 21 magyar képviselőből a nők száma 3, a kecskeméti közgyűlésben a 22 képviselő között négyen képviselik a női nemet. Országos és helyi viszonylatban a közigazgatásban és a közalkalmazotti szférában jóval magasabb a nők aránya, és ezeken a területeken a nők vezető szerephez is könnyebben jutnak.

Forrás: Koncz Katalin: Nők a parlamentben 1990-2014

8.7. A nőket helyi szinten fokozottan érintő társadalmi problémák és felszámolásukra irányuló kezdeményezések

Nagy hangsúlyt kell fektetni a terhes tanácsadásra, a kismamák fizikai és mentális állapotára, hiszen az nagyban befolyásolja születendő gyermek egészségét. Kecskeméten a Család- és Nővédelmi Tanácsadó kíséri figyelemmel a kismamák terhességét. Településünkön ezen felül – az egészségügyi szakellátás keretei között – működik Tinédzser Ambulancia és Gyermek Nőgyógyászat is. Kecskeméten rendkívül ritkán fordul elő, hogy 16-18 év közötti kiskorú lány házasságot köt.

A helyi rendőrség a D.A.D.A. és az ELLENSZER programjaikkal folytat kiemelkedő prevenciós munkát. Az utóbbinak kiemelt témája az interneten, valamint az okostelefonokkal elkövetett bűncselekmények megelőzésének lehetősége. A deviancia, az iskolai erőszak, a

családon belüli erőszak tárgykörökön kívül a diákok részéről külön kérés volt a nemi erkölcs elleni bűncselekmények elhatárolása, ismertetése. Kifejezett igény mutatkozott a külföldi munkavállalással, a külföldi tanulással kapcsolatosan felmerülő veszélyek ismertetésére. Külön figyelmet kapott a kábítószerekre vonatkozó ismeretek oktatása, lehetőség volt tanulóknak részvételére a nyílt bírósági tárgyalásokon, illetve az iskolák tájékoztatást kaptak a kortársképzés lehetőségéről is.

A „Nyár veszélyei” Program keretében Kecskeméten számos iskola vett részt a biztonságos szünidőt előkészítő foglalkozásokon, amelyeken felmerült témaként egyebek között az egyedüllét otthon, közterületeken, szórakozóhelyen, vagy a külföldön eltévedés is. A szakemberek felhívják a figyelmet a különböző veszélyhelyzetekre, s hogy mit tehetnek ezek elkerülése érdekében, vagy kihez fordulhatnak segítségért. Szintén a rendőrség készítette a prostituáltak tájékoztatása céljából a „Van kiút” című kiadványt, amely segélyhívó számokat is tartalmaz, s a járőrözés során maguk a rendőrök terjesztik.

A több éves múlttal rendelkező „Kórházi Esték” programsorozat keretében a rendőrség a Bács-Kiskun Megyei Kórház szakmai támogatásával és a Városi Civil Kerekasztal Egészségügyi Civil Kerekasztalának közreműködésével szakmai fórumot szervezett „Lélekpont” címmel a csecsemőgyilkosságok megelőzése, az örökbefogadások szorgalmazása érdekében. Az esemény szakember-találkozóként (orvos – rendőr – pszichológus – gyermekvédelem) mélyreható témamagyarázattal, lélekbe markoló ok-okozati összefüggések, hatékonyabb megelőzési lehetőségek vizsgálatával hiánypótló volt.

A Kecskemét-Széchenyivárosi Közösségépítő Egyesület családórákat tart a 13-24 éves gyermekeknek és fiataloknak a szerelem, a felelős párkapcsolat témakörökben a családi értéket hirdető „Boldogabb családokért” családi életre nevelés program keretében. A házasságra való felkészülés, a házastársi elköteleződés és hűség, az egymásért való közös felelősségvállalás és a felelős szexualitás köré épülő program mára országos mintaprojekt lett. Az Egyesület családórákat tart a Bács-Kiskun Megyei Büntetés-végrehajtási Intézet Fiatalkorúak Börtönének anya-gyermek részlegében is, valamint fiatalok, jegyespárok és házaspárok körében egyéni tanácsadásokon, jegyeskurzusokon és a családórák keretében is népszerűsítik a természetes családtervezés Sensiplan tüneti-hőmérőzés módszerét. A programot az önkormányzat támogatja.

A helyi Család- és Gyermejjóléti Központ a Baba-Mama Klubján keresztül védőnői közreműködéssel segíti a kismamákat a gyermekneveléssel vagy háztartásvezetéssel kapcsolatos problémáiknak a megoldásában. Ingyenes pár- és családterápia, illetve kapcsolati problémák esetén mediáció is igénybe vehető a Központban.

A Bács-Kiskun Megyei Kereskedelmi és Iparkamara keretein belül Kecskeméten működik a Női Vezetők Klubja, mely kifejezetten női vállalkozók, elsősorban a gazdasági életben vezető szerepet betöltő nők számára szervez fórumokat, rendezvényeket. A 2014-2015-ben megrendezett „Nőnek lenni jó” nőnap konferenciák keretében a jelenlévők megismerkedhettek több, látványosan fejlődő, sikeres vállalkozással, sorsfordító elhatározásokkal és azok megvalósításával. Olyan nőekkel, akik bebizonyították, hogy egy jó ötlettel, sok-sok munkával és kitartással, valamint jól megválasztott munkatársakkal rendkívüli teljesítményekre képesek.

A nők szülés utáni munkába való visszatérését segíti, hogy Kecskeméten a bölcsődei és óvodai ellátás mellett 20 családi bölcsőde működik 5-7 fős férőhely számmal, valamint 3 helyen alternatív napközbeni ellátás-játszóház működik.

8.8. Következtetések: a problémák beazonosítása, fejlesztési lehetőségek meghatározása

A fejezetben tárgyalt célcsoportot érintő legfontosabb feltárt problémák, és a megoldásukra javasolt fejlesztési lehetőségek a következők:

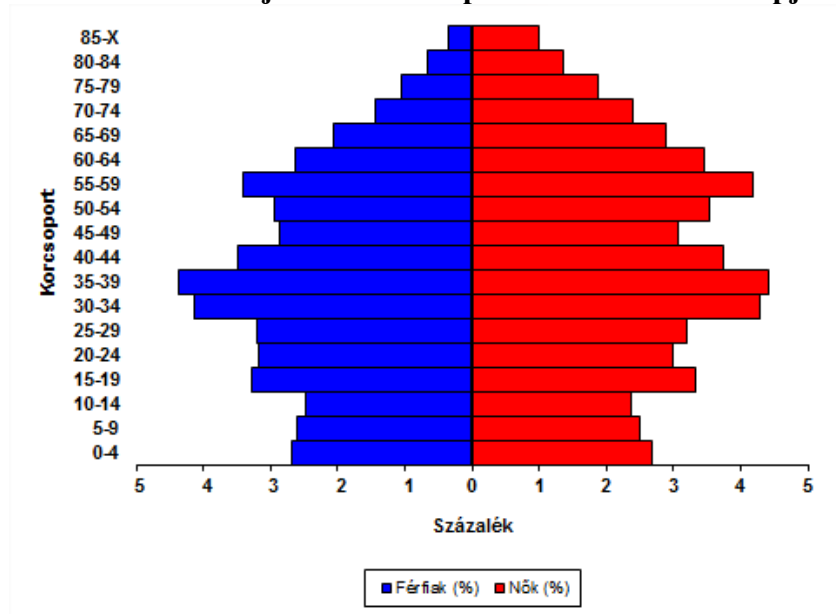
Beazonosított probléma	Javasolt fejlesztési lehetőség
Munka és magánélet egyensúlyának hiánya.	A nők munkaerő-piaci integrációjának elősegítése, alternatív és atipikus foglalkoztatási formák támogatása.

9. Az idősök helyzete, esélyegyenlősége

9.1. Az időskorú népesség főbb jellemzői

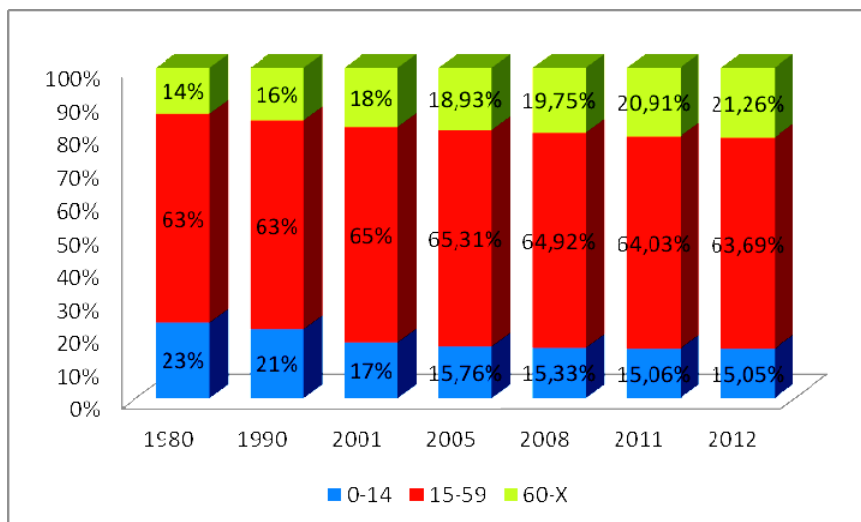
Kecskemét demográfiai adataiból az derül ki, hogy az országos tendenciákhoz hasonlóan folyamatosan növekszik az idősök száma és aránya az összlakosságon belül. Ezt a demográfiai tendenciát szemlélteti a következő két ábra is.

Kecskemét korfája a 2011-es népszámlálási adatok alapján

Forrás: KSH népszámlálás 2011

Kecskemét lakosságának korösszetétele, 1980-2011

Forrás: Népszámlálás 1990, 2001, 2011 és TEIR

A fenti ábrákkal illusztrált társadalmi idősödés természetesen nem kizárólag kecskeméti jelenség, hanem globális tendencia. Az időskorúak arányának növekedése mellett csökken a fiatal korosztályok aránya. Mind az időskori függőségi ráta (a 65 éves és idősebb népesség aránya a 15-64 éves korosztályhoz viszonyítva), mind pedig az öregedési index (amely a 65 éves és idősebb korosztályt a 14 éves és fiatalabb gyermekek létszámának arányában adja

meg) értéke emelkedő tendenciát mutatott az utóbbi évtizedekben, ami többek között azt is jelenti, hogy egy aktív korú állampolgárra egyre több időskorú jut. Ezekkel a folyamatokkal párhuzamosan napjainkban egyre kevésbé jellemző a többgenerációs együttélés, az idősek egyre jelentősebb hányada él magányosan, így fokozatosan növekedik az idősellátás terén a társadalom felelősség- és szerepvállalása.

Az *Országos Nyugdíjbiztosítási Főigazgatóság* által rendelkezésre bocsátott adatok szerint a kecskeméti folyósítási címmel rendelkező ellátottakról készített állománystatisztikai táblázatok a 2015-2016. év azonos időszakára vonatkozóan a következők:

Kecskemét		
2015. január hó		
Ellátástípusok	Nem	Létszám (fő)
1. Öregségi nyugdíjak	együtt	21 494
	férfi	7 696
	nő	13 798
1.1. Korbetöltött öregségi nyugdíjak	együtt	19 673
	férfi	7 621
	nő	12 052
Ebből: Korbetöltött rokkantsági nyugdíjakból átsorolt öregségi nyugdíjak	együtt	2 561
	férfi	1 180
	nő	1 381
1.2. Korhatár alatti öregségi nyugdíjak (1955. előtt született fegyveresek)	együtt	87
	férfi	75
	nő	12
1.3. Nőknek 40 év jogosultsági idő alapján járó nyugdíjak	együtt	1 734
	férfi	-
	nő	1 734

2. Korhatár alattiaknak járó ellátások	együtt	1 102
	férfi	720
	nő	382
2.1. Korhatár előtti ellátások	együtt	534
	férfi	189
	nő	345
2.2. Szolgálati járandóság	együtt	568
	férfi	531
	nő	37
2.3. Átmeneti bányászjáradék	együtt	-
	férfi	-
	nő	-
2.4. Balettművészeti életjáradék	együtt	-
	férfi	-
	nő	-

3. Rokkantsági és rehabilitációs ellátások	együtt	3 440
	férfi	1 506
	nő	1 934

3.1. Korbetöltötté vált rokkantsági ellátások	együtt	278
	férfi	119
	nő	159
3.2. Korhatár alatti rokkantsági ellátások	együtt	2 361
	férfi	1 051
	nő	1 310
3.3. Rehabilitációs ellátások	együtt	801
	férfi	336
	nő	465
3.4. Rehabilitációs járadékok	együtt	-
	férfi	-
	nő	-
3.5. Bányászok egészségkárosodási járadéka	együtt	-
	férfi	-
	nő	-

4. Özvegyi és szülői nyugdíj	együtt	729
	férfi	57
	nő	672
4.1. Özvegyi és ideiglenes özvegyi nyugdíj	együtt	729
	férfi	57
	nő	672
4.1.1. Ideiglenes özvegyi nyugdíj	együtt	78
	férfi	17
	nő	61
4.1.2. Korbetöltött özvegyi nyugdíj	együtt	472
	férfi	8
	nő	464
4.1.3. Korhatár alatti özvegyi nyugdíj	együtt	179
	férfi	32
	nő	147
4.2. Szülői nyugdíj	együtt	-
	férfi	-
	nő	-

5. Árvaellátás	együtt	943
	férfi	462
	nő	481
6. Mezőgazdasági szövetkezeti járadékok	együtt	49
	férfi	4
	nő	45
7. Baleseti járadék	együtt	70
	férfi	60
	nő	10
8. Rokkantsági járadék	együtt	306
	férfi	158
	nő	148

9. Házastársi pótlék, jövedelempótlék	együtt	36
	férfi	-
	nő	36
10. Egyéb járandóságok	együtt	35
	férfi	13
	nő	22

Nyugellátások (1+3.4+4+5)	együtt	23 166
	férfi	8 215
	nő	14 951
Öregségi nyugdíjak és korhatár alattiaknak járó ellátások együtt (1+2)	együtt	22 596
	férfi	8 416
	nő	14 180
Saját jogon járó nyugdíjak és ellátások (1+2+3)	együtt	26 036
	férfi	9 922
	nő	16 114
Hozzá tartozói nyugellátások (4+5)	együtt	1 672
	férfi	519
	nő	1 153
Saját jogon járó és hozzá tartozói nyugdíjak és ellátások (1+2+3+4+5)	együtt	27 708
	férfi	10 441
	nő	17 267
Járadékok, pótlékok, egyéb járandóságok (6+7+8+9+10)	együtt	496
	férfi	235
	nő	261
Ellátások mindösszesen (1+2+3+4+5+6+7+8+9+10)	együtt	28 204
	férfi	10 676
	nő	17 528

Kecskemét		
2016. január hó		
Ellátástípusok	Nem	Létszám (fő)
1. Öregségi nyugdíjak	együtt	21 542
	férfi	7 625
	nő	13 917
1.1. Korbetöltött öregségi nyugdíjak	együtt	19 499
	férfi	7 564
	nő	11 935
Ebből: Korbetöltött rokkantsági nyugdíjakból átsorolt öregségi nyugdíjak	együtt	2 527
	férfi	1 141
	nő	1 386
1.2. Korhatár alatti öregségi nyugdíjak (1955. előtt született fegyveresek)	együtt	72
	férfi	61
	nő	11
1.3. Nőknek 40 év jogosultsági idő alapján járó nyugdíjak	együtt	1 971
	férfi	-
	nő	1 971

2. Korhatár alattiaknak járó ellátások	együtt férfi nő	903 631 272
2.1. Korhatár előtti ellátások	együtt férfi nő	339 104 235
2.2. Szolgálati járandóság	együtt férfi nő	564 527 37
2.3. Átmeneti bányászjáradék	együtt férfi nő	- - -
2.4. Balettművészeti életjáradék	együtt férfi nő	- - -

3. Rokkantsági és rehabilitációs ellátások	együtt férfi nő	3 173 1 398 1 775
3.1. Korbetöltötté vált rokkantsági ellátások	együtt férfi nő	318 133 185
3.2. Korhatár alatti rokkantsági ellátások	együtt férfi nő	2 384 1 074 1 310
3.3. Rehabilitációs ellátások	együtt férfi nő	471 191 280
3.4. Rehabilitációs járadékok	együtt férfi nő	- - -
3.5. Bányászok egészségkárosodási járadéka	együtt férfi nő	- - -

4. Özvegyi és szülői nyugdíj	együtt férfi nő	660 63 597
4.1. Özvegyi és ideiglenes özvegyi nyugdíj	együtt férfi nő	660 63 597
4.1.1. Ideiglenes özvegyi nyugdíj	együtt férfi nő	62 18 44
4.1.2. Korbetöltött özvegyi nyugdíj	együtt férfi nő	428 10 418
4.1.3. Korhatár alatti özvegyi nyugdíj	együtt férfi nő	170 35 135

4.2. Szülői nyugdíj	együtt	-
	férfi	-
	nő	-

5. Arvaellátás	együtt	907
	férfi	442
	nő	465
6. Mezőgazdasági szövetkezeti járadékok	együtt	46
	férfi	4
	nő	42
7. Baleseti járadék	együtt	64
	férfi	55
	nő	9
8. Rokkantsági járadék	együtt	297
	férfi	157
	nő	140
9. Házastársi pótlék, jövedelempótlék	együtt	31
	férfi	-
	nő	31
10. Egyéb járandóságok	együtt	34
	férfi	12
	nő	22

Nyugellátások (1+3.4+4+5)	együtt	23 109
	férfi	8 130
	nő	14 979
Öregségi nyugdíjak és korhatár alattiaknak járó ellátások együtt (1+2)	együtt	22 445
	férfi	8 256
	nő	14 189
Saját jogon járó nyugdíjak és ellátások (1+2+3)	együtt	25 618
	férfi	9 654
	nő	15 964
Hozzá tartozói nyugellátások (4+5)	együtt	1 567
	férfi	505
	nő	1 062
Saját jogon járó és hozzá tartozói nyugdíjak és ellátások (1+2+3+4+5)	együtt	27 185
	férfi	10 159
	nő	17 026
Járadékok, pótlékok, egyéb járandóságok (6+7+8+9+10)	együtt	472
	férfi	228
	nő	244
Ellátások mindösszesen (1+2+3+4+5+6+7+8+9+10)	együtt	27 657
	férfi	10 387
	nő	17 270

Megjegyzés: Aki többféle ellátást kap, több számadatban is szerepel.

Az időskorú népesség általános jellemzéséhez szolgál adalékul a nappali ellátásban, valamint az időskorúak járadékában részesülők számának és arányának vizsgálata is.

65 évnél idősebb népesség és a nappali ellátásban részesülő idős korúak száma

év	65 év feletti lakosság száma	nappali ellátásban részesülő idős korúak száma	
	fő	fő	%
2008	15630	444	2,85
2009	16134	405	2,5
2010	16425	398	2,4
2011	16629	425	2,55
2012	16879	469	2,75
2013	17381	469	2,7
2014	17841	485	2,7
2015	18240	495	2,7
2016	18709	516	2,75

Forrás: TeIR, KSH-TSTAR, Egészségügyi és Szociális Intézmények Igazgatósága

Idős korúak járadékában részesítettek évi átlagos száma

év	idős korúak járadékában részesülők száma (fő)
2008	87
2009	89
2010	81
2011	84
2012	77
2013	93
2014	88
2015	102
2015	92

Forrás: TeIR, KSH-TSTAR, Bács-Kiskun Megyei Kormányhivatal Kecskeméti Járási Hivatala

Kijelenthető, hogy Kecskeméten az idősek ellátása általában megoldott, mivel a kecskeméti szociális ellátórendszer az ellátásba jelentkezőket az engedélyekben szereplő határokig képes ellátni. Kecskemét Megyei Jogú Város Önkormányzata az idősek szociális ellátásán túl is kiemelt figyelmet fordít a városban élő idős emberekre, hiszen az idősebb nemzedék élettapasztalatát és felhalmozott tudását olyan értéknek és erőforrásként értelmezi, amely meghatározó tényezője lehet a város gazdasági növekedésének és versenyképességének is.

9.2. Idősek munkaerő-piaci helyzete

Az idősek általános helyzetének bemutatása során fontos röviden szót ejteni az idősek munkaerő-piaci helyzetéről is városunkban, hiszen ez jelentős mértékben határozza meg az időskori életminőséget és társadalmi aktivitást. Fontos megjegyezni, hogy munkaerő-piaci szempontból az Európai Unióban bevett terminológia szerint már az 50. életévüket betöltötteket is a szenior korosztályba tartozónak tekintjük.

A rendelkezésre álló, munkanélküliséggel és foglalkoztatottsággal kapcsolatos adatok alapján kijelenthető, hogy Magyarországon az 50 év feletti rendkívül nehéz helyzetben vannak a munkaerő-piacon. Hasonló a helyzet Kecskeméten is. A következő táblázat az 50 év feletti nyilvántartott állás keresők számának alakulását mutatja az elmúlt években Kecskemét vonatkozásában.

Az 50 év feletti nyilvántartott állás keresők száma

	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
A nyilvántartott állás keresők száma összesen	6251	5691	5618	5149	5230	4165	4073	3415
51-55 évesek	759	760	692	675	494	471	434	364
56-60 évesek	343	395	389	543	427	450	513	419
60 év feletti	24	26	26	31	61	87	184	262
50 év feletti összesen	1126	1181	1107	1249	982	1008	1131	1045

Forrás: TeIR, KSH-TSTAR, Bács-Kiskun Megyei Kormányhivatal Kecskeméti Járási Hivatala

A táblázat adataiból látható, hogy a nyilvántartott állás keresők száma fokozatosan csökkent a 2013-2016 közötti időszakban, ugyanakkor az 50 év feletti nyilvántartott állás keresők száma 2016-ban 63 fővel volt magasabb, mint 2013-ban. Még figyelemreméltóbb, hogy 2016-ban a nyilvántartott állás keresők 30.6%-a tartozott az 50. életévüket betöltöttök közé. Ugyanez az arány 2015-ben 27.7%, 2014-ben pedig 24.2% volt.

Az idősebb korosztály alacsonyabb fokú foglalkoztatottságát több tényező együttes jelenlétével lehet magyarázni. Az elmúlt évtizedekben jelentősen átalakult a munkaerő-piac, a felgyorsult technikai és technológiai fejlődés miatt számos munkakör szűnt meg és újabbak jöttek létre, ugyanakkor újfajta képességek és kompetenciák váltak szükségessé a sikeres érvényesüléshez. Mivel az idősebb munkavállalók munkaerő-piacra történő belépésekor még kevésbé volt jellemző a gyakori munkahelyváltás, kevesen tartották fontosnak az élethosszig tartó tanulást és a tudás rendszeres frissítését, ami most jelentős hátrányt okoz számukra munkahelyük elvesztése esetén a fiatalabb generációkkal szemben.

A munkaadók gyakran azzal magyarázzák az idősek munkaerő-piaci versenyhátrányának egyre inkább érezhető jelenlétét, hogy az idősek tudása elavult, kevésbé rugalmasak, nem beszélnek idegen nyelvet, fizikai állapotuk már nem kielégítő. Mindezekre a kritikákra megfelelő válasz lehet egy olyan helyi komplex idősügyi program megvalósítása, amelynek célja a szellemi életkor meghosszabbítása, a megfelelő egészségi állapot megtartása és a hasznosság-élmény megerősítése az idősödő és az idős generáció tagjainak körében.

Ennek a javasolt idősügyi programnak fontos eleme, alkotórésze az idősek munkaerő-piaci jelenlétének támogatása. Ennek nem csupán gazdasági relevanciája jelentős, hanem a társadalmi hasznosság érzet megerősítésével hozzájárul az idősek biztonságérzetének, fizikai és mentális állapotának javulásához is. Mindezek érdekében meg kell fogalmazni, hogy melyek azok a területek, ahol ez a korosztály képes segítséget nyújtani a társadalom és egyben a város fejlesztéséhez, hozzá tud járulni a gazdasági élet fellendüléséhez, a kultúra, az egészségügy és a szociális ellátás javításához és a harmonikus családi élet kialakulásához.

A fenti célokat alátámasztják azok a nemzetközi kutatási eredmények is, amelyek szerint az idősebb munkavállalók számos olyan pozitív tulajdonsággal is rendelkeznek, amelyeknek köszönhetően hasznos tagjai lehetnek a társadalmi munkaerő-piacnak. Számos munka esetén többet számít a munkatapasztalat a végzettségnél, valamint az elsősorban a fiatalabb korosztályra jellemző diplomás túlképzés miatt az idősebbek alacsonyabb végzettséggel is előnyben lehetnek több hiányszakma esetében. A nyugdíj felé közeledve az idősebb munkavállalók vonatkozásában kisebb az esélye a rövid időn belüli munkahelyváltásnak, így ez a nemzedék gyakran felelősségteljesebb munkavállaló lehet.

Az idősebb nemzedék tapasztalatai tartalék humán erőforrást jelentenek a város számára. Ez az erőforrás, a felhalmozott tudás és tapasztalati tőke hasznosítandó a város és az idősebb nemzedék tagjai érdekében, hiszen fejleszthető és reaktiválható. Az idősökben rejlő potenciálok kiaknázása érdekében javasolt tehát egy helyi, komplex, szenior tudáshasznosítási modellprogram megvalósítása, amelynek fontos részét képezi az idősök szellemi, fizikai és mentális jóllétének támogatása is.

9.3. A közszolgáltatásokhoz, közösségi közlekedéshez, információhoz és a közösségi élet gyakorlásához való hozzáférés

Kecskemét Megyei Jogú Város Önkormányzata számára az idősüggyel, az idős emberekkel való foglalkozás terén a legfontosabb alapelv az, hogy az idős emberek értéket képviselnek a város szempontjából, ezért kiemelt feladat számukra biztosítani a minőségi öregedés és öregkor körülményeit. Az idősöket érintő feladatok ellátása terén kiemelt szerepet játszik az Egészségügyi és Szociális Intézmények Igazgatósága, mint az önkormányzat szakmai intézménye. Az Igazgatóság, együtt az Ószirozsa Idősök Gondozóházával biztosítja az idősök számára a szociális alapszolgáltatásokat és a szakosított ellátásokat. A kötelezően ellátott idősügyi feladatokat, illetve az egyes szolgáltatásokat igénybe vevő idősök létszámát a lenti, 2016. december 31-i adatokat tartalmazó táblázat mutatja be összefoglalóan.

Kötelező feladat megnevezése	Feladat-ellátási forma megnevezése	Ellátást nyújtó megnevezése	Igénybevevők száma (fő)	65 év feletti igénybevevők száma (fő)
Házi segítségnyújtás	önkormányzati fenntartású intézmény 4 telephelyen végzi a tevékenységet (ellátható személyek száma: 396 fő)	ESZII	391	333
Étkeztetés	önkormányzati fenntartású intézmény 4 telephelyen végzi a tevékenységet	ESZII	923	580
Idősök nappali ellátása	önkormányzati fenntartású intézmény 4 telephelyen 270 férőhellyel	ESZII	516	413

Támogató szolgálat	önkormányzati fenntartású támogató szolgálat működtetése	ESZII	53	6
Jelzőrendszeres házi segítségnyújtás	önkormányzati fenntartású jelzőrendszeres házi segítségnyújtás működtetése	ESZII	110	108
Idősek átmeneti ellátása	két telephelyen önkormányzati fenntartású átmeneti otthon működtetése	ESZII, Ószirózsa Időskorúak Gondozóháza	28	28
Idősek ápoló-gondozó otthona	két telephelyen önkormányzati fenntartású idősek ápoló-gondozó otthona működtetése	ESZII	265	246

Forrás: önkormányzati adatszolgáltatás

Az idősüggyel kapcsolatos, az önkormányzat által vállalt többletfeladatokat, és az azokat igénybe vevők számát a következő, 2016. december 31-i adatokat bemutató táblázat tartalmazza.

A kötelező feladatokon kívül ellátott többletfeladat, program megnevezése	Feladat-ellátási forma és az ellátást nyújtó megnevezése	Az önkormányzat szerepe a megvalósításban	Igénybe vevők száma	
			Összesen	65+
Közművelődés	idősek részére rászorultsági alapon	díjmentesség megállapítása	58	58
Közvetetten támogatott nyugdíjasklubok segítése	helyiség biztosítása, rezsiköltség támogatása a klubok részére	támogatás biztosítása a helyi nyugdíjas szövetség részére	2000	2000

Forrás: önkormányzati adatszolgáltatás

9.3.1. Közművelődéshez való hozzáférés

A közművelődéshez való hozzáférés biztosítása az idősebb korosztály számára nemcsak a kulturális értékek közvetítése szempontjából kiemelkedően fontos, de jelentős szerepet játszik a kulturális esélyegyenlőtlenség és a potenciális marginalizálódás veszélyének

csökkentésében is. A közművelődési szolgáltatások a kultúráközvetítés elsődleges funkciója mellett hozzájárulnak a különböző készségek és kompetenciák fejlesztéséhez, a változó környezethez történő alkalmazkodás megkönnyítéséhez és az életminőség javításához is. Ugyanakkor a kulturális és alkotóközösségek az idős nemzedék szocializációjának, közösségi életének is fontos színterei, komoly segítséget nyújtanak az időskorúak társadalmi integrációjában és a nemzedékek közötti kapcsolat megteremtésében is.

Mindezeket figyelembe véve Kecskemét Megyei Jogú Város Önkormányzata kiemelt fontosságúnak tartja, hogy az általa fenntartott közművelődési és kulturális intézmények által az idős generáció közművelődési esélyegyenlőségének biztosítása garantált legyen. Emellett az önkormányzat azt is fontosnak és kívánatosnak tartja, hogy lehetőségeihez mérten támogassa az idősek öntevékeny kultúramegőrző- és teremtő tevékenységét is, hiszen ezek a közösségek hozzájárulnak a város kulturális sokszínűségéhez, valamint a helyi és egyetemes kulturális értékek fennmaradásához és népszerűsítéséhez.

Az idősek által az egyik legszívesebben látogatott kulturális intézmény a *Katona József Színház*, amelynek bérleteladás során vezetett statisztikai adatai szerint a nyugdíjas bérletesek aránya az összes bérlettel rendelkező több, mint egy harmadát tette ki a legutóbbi, 2016-2017-es évadban.

A színház idősekkel kapcsolatos tevékenysége nem merül ki csupán a nyugdíjasok számára biztosított kedvezményes bérletek árusításában. Kecskeméten évente megrendezésre kerül az Idősek Világnapján egy színvonalas gálaműsor, amelynek megvalósítása a színház művészeinek önkéntes részvételével történik. Különleges színfoltja a színház idősekkel kapcsolatos tevékenységének, hogy a rendőrséggel együttműködve bűnmegelőzési, személy- és vagyonvédelemmel kapcsolatos előadásokat szerveznek az idősek számára, ahol színpadi eszközökkel mutatják be azokat a lehetséges élethelyzeteket, amelyek eredményeképpen az idősek különféle bűncselekmények sértetteivé, áldozataivá válhatnak.

A *Bács-Kiskun Megyei Katona József Könyvtár* ugyancsak számos szolgáltatással járul hozzá az idősek közművelődéséhez, közösségi tevékenységeihez. Ilyen, az esélyegyenlőséget is érintő szolgáltatás az Otthon Könyvtár Szolgáltatás, amelynek keretében olyan idős emberek lakására juttatnak el a könyvtár munkatársai könyveket, akik az épület akadálymentesítése ellenére sem tudnak eljutni a könyvtárba. Ugyancsak együttműködő partnere a könyvtár az Idősek Akadémiája programsorozatnak, amely a nem formális tanulás egyik kitűnő példájaként működik hosszú ideje, a résztvevők nagy meglepetésére. Ugyancsak a naprakész tudás és az élethosszig tartó tanulás jegyében szervezi meg a könyvtár az évek óta nagy sikernek örvendő NagyNet elnevezésű számítógép-kezelői és informatikai tanfolyamát az idősek számára. A magasabb szintű informatikai jártasság hozzájárulhat a korosztály társadalmi kirekesztettség-érzésének csökkenéséhez, az új emberi kapcsolatok létesítéséhez, valamint a meglévő kapcsolatok ápolásához. További előnye ezen ismeretek birtoklásának, hogy elősegítheti a munkaerő-piacon való megjelenés esélyét, támogathatja a társadalmi integrációt, valamint egyszerűsítheti a hétköznapi ügyintézését is.

A *Hírös Agóra Kulturális és Ifjúsági Központ Nonprofit Kft.* (továbbiakban: Központ) programkínálatán és működésén keresztül is kifejezi elkötelezettségét az esélyegyenlőség területén. Amellett, hogy 2005 óta a Központ épülete akadálymentesített, rendszeresen szerveznek és működtetnek nyugdíjasok számára művelődési és ismeretszerző közösségeket, valamint aktívan közreműködik az intézmény a városi Idősek Napja rendezvény megszervezésében is.

Az idősök közművelődéshez, magas szintű tudáshoz való hozzáférése szempontjából nagy jelentőségű a *Kecskeméti Harmadik Kor Egyeteme* elnevezésű előadássorozat, amely a Nyugdíjasok Klubjainak Megyei Jogú Városi Szövetsége, a Pécsi Tudományegyetem és Kecskemét Megyei Jogú Város Önkormányzata együttműködésében vette kezdetét 2014-ben. A két szemesztert felölelő program keretében neves egyetemi kutatók tartottak *kultúra-művelődés-média, gazdaság-pénzügy, politika-történelem-helytörténet; pszichológia-gerontológia-oktatás, egészség-életmód* témakörökben nagy sikerű előadásokat a résztvevőknek. A 2014. évi kezdetek óta töretlen népszerűségnek örvendő programsorozat 2017-ben is folytatódik. A neves és elismert egyetemi oktatók mellett olyan szakmailag ugyancsak kitűnő, tudományos fokozattal rendelkező kecskeméti előadók is szerepelnek a kínálatban, akik a lokálpatriotizmus jegyében a helyi történelemről, kulturális és művészeti értékekről tartanak előadásokat.

9.3.2. A közösségi élet gyakorlásához való hozzáférés

A kecskeméti idősök jelentős része szerencsére rendkívül aktívan, tevékenyen éli meg időskorát. A város egyébként is pezsgő, sokszínű civil életének egyik legnagyobb létszámú és legváltozatosabb tevékenységi kört lefedő részét jelentik az idősök által létrehozott és működtetett nyugdíjas klubok. Ezek közül a nyugdíjas klubok közül az 1994-ben megalapított *Nyugdíjasok Klubjainak Megyei Jogú Városi Szövetsége* (az önkormányzat kiemelt idősügyi partnerszervezete) 35 klubot tömörít, mintegy 2500 fős összesített taglétszámmal. A nyugdíjasklubokban számtalan olyan program valósul meg, amely figyelembe veszi az idősök érdeklődési körét, igényeit. Ezeknek a programoknak nemcsak élvezői, de gyakran megvalósítói is maguk az idősök. A különböző kulturális és szórakoztató rendezvényeken kívül (szavalóverseny, idősök ki mit tudja, humorfesztivál, énekverseny) fontos elemei a programoknak a bel- és külföldi kirándulások, illetve a kapcsolatfelvétel határon belüli és kívüli magyar idősügyi szervezetekkel. Évek óta gyümölcsöző a kapcsolat és az együttműködés a galántai idősökkel, belföldön pedig a balatonfüredi, a szentesi és a hódmezővásárhelyi szépkorúakkal történt meg a kapcsolatfelvétel.

9.3.3. Az információhoz való hozzáférés

Mind a helyi nyomtatott, mind pedig a helyi elektronikus média tájékoztatást nyújt a kecskeméti idősök életét befolyásoló fontosabb fejleményekről, eseményekről, döntésekről. Ugyancsak számos időseket érintő, idősökkel kapcsolatos információ hozzáférhető Kecskemét Megyei Jogú Város akadálymentesített honlapján is, továbbá egyre több időshöz jut el a *Generációk* című lap is, amelyben ugyancsak érdekes, a korosztály érdeklődésére számot tartó hírek, információk találhatóak.

9.4. Az időseket, az életkorral járó sajátos igények kielégítését célzó programok a településen

Kecskemét Megyei Jogú Város Önkormányzata nagy hangsúlyt fektet arra, hogy a városban élő idős polgárok bevonásával, az egyházak és egyéb idősügyi szervezetek együttműködésével minél több színvonalas, a célközönség sajátos igényeit figyelembe vevő és kielégítő programot valósítson meg. E tevékenységében legfőbb partnere a Nyugdíjasok Klubjainak Megyei Jogú Városi Szövetsége, a 2009 óta működő Idősügyi Tanács, illetve az

Egészségügyi és Szociális Intézmények Igazgatósága. A főbb rendezvények, programok az alábbiak:

Idősek Világnapja: évente egyszer a Központban, a Kecskeméti Katona József Színház művészeinek igényes, társadalmi munkájával történik. A város vezetése köszönti a szépkorúakat, elismeréseket adnak át. A résztvevők száma minden évben 600-700 fő körül alakul.

Séta az egészségért: a város arborétuma mellett szervezett három-négy kilométer hosszú séta, melyen az elmúlt években 4-500 fő vett részt, a város több vezetőjének közreműködésével. Itt a résztvevők szendvicset és üdítőt kapnak, vérnyomás-, vércukor- és testsúlymérést végeznek a szakemberek.

Mozdulj! Sportvetélkedő: kifejezetten idősek által idősek számára szervezett játékos sportvetélkedő, amelynek keretében a sorverseny jellegű feladatok mellett már szenior úszóversenyekre is sor került a kecskeméti sportuszodában.

Idősek Tornája: hetente 10 alkalommal, 2 helyszínen kerül megrendezésre önkéntes nyugdíjas testneveléstanárok és edzők vezetésével.

Kulturális vetélkedők: a város életének kiemelkedő eseményei a nyugdíjasok által rendezett kulturális vetélkedők. Ennek anyagi háttérét az önkormányzat biztosítja, ami magában foglalja a helyiség bérletét, a rendezés költségeit, a helyezett díjazását és az étkezést.

Közéleti fórumok, előadások: rendkívül népszerűek az idősek körében a bűnmegelőzési, fogyasztóvédelmi, egészségügyi, kulturális, történelmi és tudományos témájú előadások.

Bálok, mozi- és színházlátogatások, közös kirándulások, magyar és nemzetközi testvérvárosok nyugdíjasklubjaival való kapcsolattartás.

Egy klub-egy iskola mozgalom: ennek lényege az, hogy egy-egy nyugdíjas klub partnerséget alakít ki egy-egy általános iskola tanulóival, és közös kulturális programokat, kirándulásokat szerveznek. A mozgalom keretén belül minden évben sor kerül komolyzenei koncertekre,

amelyeket fiatalok és idősek közösen adnak. Ugyancsak közösen vesznek részt a mozgalom idősebb és fiatalabb tagjai környezetvédelmi, városszépítő tevékenységekben is.

Bibliaismereti vetélkedő: különlegességét az adja, hogy a részt vevő csapatok a nemzedékek közötti együttműködés jegyében oly módon kerülnek kialakításra, hogy mindegyikben két nyugdíjas és két általános iskolai/középiskolás diák kap helyet. A vetélkedő másik sajátossága, hogy ökumenikus, részt vesznek benne katolikus, református, evangélikus és baptista csapatok is.

CédrusNet Kecskemét Szenior Tudáshasznosítási Program: a 2017-ben kezdődő 3 éves program célja Kecskemét és vonzáskörzete idősödő társadalmának foglalkoztatása, társadalmi részvételének elősegítése, valamint a független, egészséges és biztonságos életre való felkészítése a társadalmi innováció új eszközeivel.

9.5. Következtetések: a problémák beazonosítása, fejlesztési lehetőségek meghatározása

A fejezetben tárgyalt célcsoportot érintő legfontosabb feltárt problémák, és a megoldásukra javasolt fejlesztési lehetőségek a következők:

Beazonosított probléma	Javasolt fejlesztési lehetőség
Alacsony foglalkoztatottság, hátrányos munkaerő-piaci helyzet. A szenior lakosság tudás- és tapasztalati tartalékának nem megfelelő szintű kiaknázása.	Egy helyi, komplex, szenior tudáshasznosítási modellprogram megvalósítása, amelynek fontos részét képezi az idősek szellemi, fizikai és mentális jóllétének támogatása is.
Az idősek szociális ellátottsága és egészségügyi alapellátása tovább javítandó.	Az idősek szociális és egészségügyi ellátásának lehetőségei szerinti további fejlesztése.

10. A fogyatékkal élők helyzete, esélyegyenlősége

10.1. A településen fogyatékkal élő személyek főbb jellemzői, sajátos problémái

Fogyatékkal élő népesség összetétele

A fogyatékosági támogatásban részesülő kecskeméti fogyatékos személyek száma a fogyatékoság jellege szerint 2016-ban:

mozgásszervi fogyatékos	516 fő
látási fogyatékos	307 fő
hallási fogyatékos	57 fő
értelmi fogyatékos	126 fő
halmozottan fogyatékos	23 fő

Forrás: Bács-Kiskun Megyei Kormányhivatal Kecskeméti Járási Hivatala

Megjegyzés: A fogyatékos személyek száma valójában ennél több, arról azonban pontos adatokkal nem rendelkezünk. A fogyatékosági támogatásban részesülők száma csak egy iránymutatást jelent, mivel abban nem szerepelhetnek a kiskorú fogyatékos személyek, valamint azok sem, akik a támogatás helyett megtartották a magasabb mértékű családi pótlékot.

A Kecskeméten nappali ellátásban részesülő fogyatékkal élők számáról nyújt áttekintést a következő táblázat:

Nappali ellátásban részesülő fogyatékos személyek száma			
év	önkormányzati fenntartású intézményben	egyházi fenntartású intézményben	civil fenntartású intézményben
2009	20	-	25
2010	20	-	25
2011	20	-	25
2012	25	-	40
2013	25	-	40
2014	25	-	40
2015	25	-	40
2016	25	-	40

Forrás: TeIR, KSH Tstar, helyi adatszolgáltatók

10.1.1. Fogyatékkal élők foglalkoztatottsága

Jelenleg a fogyatékkal élő és megváltozott munkaképességű munkavállalók iránti kereslet nem halad együtt az elsődleges munkaerőpiaccal. Az elsődleges munkaerőpiac munkáltatói nem motiváltak arra, hogy megváltozott munkaképességű, vagy fogyatékkal élő munkavállalókat foglalkoztassanak. Ezen célcsoport munkanélkülisége szociális hátrányt okozó tényező, valamint az intézmények, munkahelyek akadálymentesítettségének hiányában ezek az emberek kirekesztődnek a közösségekből. Integrált munkába helyezésük által nőhet a tolerancia és csökkenhet a szegregáció.

Városunkban az önkormányzat tulajdonában álló Kecskeméti Városüzemeltetési Nonprofit Kft. 100 %-os tulajdonában lévő **Kecskeméti Foglalkoztatási Nonprofit Kft.** (a továbbiakban:

Nonprofit Kft.) tevékenységének középpontjában az egészségkárosodásból, fogyatékból, valamint a társadalmilag hátrányos helyzetből eredő következmények csökkentése áll. A megváltozott munkaképességű emberek foglalkoztatásának biztosításával, munkajövedelem juttatással csökkenti a hátrányos helyzet negatív következményeit, és elősegíti a fogyatékos emberek, a megváltozott munkaképességű emberek, hátrányos helyzetűek társadalmi integrációját. A közhasznú szervezet célja a hátrányos helyzetű társadalmi csoportok esélyegyenlőségének előmozdítása, valamint a munkaerőpiacon hátrányos helyzetű rétegek képzésének, foglalkoztatásának elősegítése.

A foglalkoztatási rehabilitáció célja elsősorban a megváltozott munkaképességű és a fogyatékkal élők alkalmazása akként, hogy a foglalkoztatás a munkaképesség változás mértékét figyelembe vevő munkaköri feladatok ellátásával értékteremtő, sikerélmény orientált tevékenység elősegítésére irányuljon. Jelenleg a Nonprofit Kft. partneregeknek végez bér munkát, valamint a közfoglalkoztatási programok keretében alkalmazott közfoglalkoztatottakkal gondoskodik Kecskemét megyei jogú város zöldfelületeinek tisztántartásáról. A Nonprofit Kft. fő profilja a köztisztaság, szennyeződésmentesítés, szállítmányozás, áram elosztó és szabályozó készülék gyártása, szigetelt vezeték és kábel gyártása, valamint papírcsomagoló eszközök gyártása.

A Nonprofit Kft. a megváltozott munkaképességű és a társadalmilag hátrányos helyzetű embereknek ad lehetőséget munkavégzésre. Jelenleg 43 fő megváltozott munkaképességű dolgozó tevékenykedik a Kft-nél, melyből 2 fő mozgási fogyatékos és 6 fő egyéb fogyatékossgal élő.

Munkaképesség csökkenése %-ban	Fő
32 %	0
40-45 %	22
50-59 %	15
60-65%	4
70 %	1
71%	1
Összesen:	43

A 2015. évben a Nonprofit Kft. a megnyert TÁMOP 5.3.8. pályázat keretében 25 fő megváltozott munkaképességű munkavállaló számára biztosított képzést munkaviszony keretében 8 hónapon keresztül.

Munkaképesség csökkenése %-ban	Fő
40-45%	9
50-59%	9
60%	2
67%	1
71%	2
80%	2
Összesen:	25

A foglalkoztatottak az egészségkárosodás mértékétől, valamint a foglalkozás egészségügyi orvos véleményezése alapján meghatározott óraszámától függően 4, 6, illetve 8 órában dolgoznak.

10.1.2. Megváltozott munkaképességű személyek foglalkozási rehabilitációja

A megváltozott munkaképességű személyek ellátásairól és egyes törvények módosításáról szóló 2011. évi CXCI. törvény 23. § (1) bekezdése alapján a munkaadó a megváltozott munkaképességű személyek foglalkozási rehabilitációjának elősegítése érdekében rehabilitációs hozzájárulás fizetésére köteles, ha az általa foglalkoztatottak létszáma a 25 főt meghaladja, és az általa foglalkoztatott megváltozott munkaképességű személyek száma nem éri el a létszám 5 %-át (kötelező foglalkoztatási szint).

A megváltozott munkaképességű munkavállalók foglalkoztatására – ugyanúgy, mint eddig is – mind az önkormányzati intézmények, mind a gazdasági társaságok a jövőben is kiemelt figyelmet fordítanak.

10.2. Fogyatékkal élő személyek pénzbeli és természetbeni ellátása, kedvezményei

Emelt összegű családi pótlék: A 18 évnél fiatalabb gyermek után, aki a külön jogszabályban meghatározott betegsége, illetve fogyatékosága miatt állandó vagy fokozott felügyeletre, gondozásra szorul, emelt összegű családi pótlék jár.

Közgyógyellátás: Közgyógyellátásra jogosult alanyi jogon az, aki után szülője vagy eltartója magasabb összegű családi pótlékban részesül. Közgyógyellátási igazolvány kiállítható a szociálisan rászorult személy részére is az egészségi állapot megőrzéséhez és helyreállításához kapcsolódó kiadásainak csökkentésére. A közgyógyellátás igénylésére 2013. január 1. napjától a járási hivatalnál van lehetőség.

Parkolási igazolvány: Parkolási igazolvány kiváltására jogosult a súlyos mozgáskorlátozott, a látási fogyatékos, az értelmi fogyatékos, a mozgásszervi fogyatékos, az autista és a vak vagy gyengénlátó. Az igényléshez szükséges kérelem nyomtatványt a kormányablakokban lehet kérni.

Utazási kedvezmények: Utazási kedvezmény igénybevételére jogosult korlátlan számban megváltható kedvezményes menetjeggyel, vagy bármely viszonylatban megváltható, viszonylathoz kötött kedvezményes bérlettel az a személy, aki, vagy aki után szülője vagy eltartója magasabb összegű családi pótlékban részesül, az Országos Nyugdíjbiztosítási Főigazgatóság által kiállított hatósági bizonyítvány alapján, továbbá korlátlan számban megváltható kedvezményes menetjeggyel a fenti személlyel (vak, hallássérült, súlyosan fogyatékos) együtt utazó személy (kísérő).

Utazási költségtérítés: Ha a gyermek beteg, a járóbeteg-szakellátások igénybevételéhez, illetve fekvőbeteg gyógyintézetbe történő beutazáshoz, kísérőjével együtt utazási költségeihez támogatás jár. Az utazási utalvány kiállítására és a szolgáltatás igénybevételének igazolására jogosult a beutaló orvos a szakellátásra, illetve az orvosszakértői vizsgálatra történő beutaláskor, illetve az egészségügyi szakellátás orvosa a vizsgálat, a kezelés, a fekvőbeteg intézményből való elbocsátás és az ismételt kezelés elrendelésekor. A fogyatékos gyermek ellátását biztosító gyógypedagógiai intézmény, korai fejlesztését és gondozását, fejlesztő felkészítését nyújtó intézmény és a fogyatékos gyermek rehabilitációs célú szolgáltatását

biztosító intézmény igénybevételeivel kapcsolatban felmerült utazási költségekhez támogatás jár. A felmerült utazási költség megtérítéséhez utazási utalvány kiállítására a szakértői bizottság jogosult. A szolgáltatások igénybevétele az intézmény vezetője az erre a célra rendszeresített utazási utalványon havonta igazolja. Az utazási költség megtérítését a lepecsételt, felhasznált utazási utalványok alapján a biztosított lakóhelye szerinti illetékes egészségbiztosítási pénztári feladatkörben eljáró kormányhivatalok végzik.

Gépjárműadó kedvezmény: a gépjármű adóról szóló 1991. évi LXXXII. törvény alapján mentes a gépjárműadó alól a súlyos mozgáskorlátozott vagy egyéb fogyatékossgal élő személy, valamint a súlyos mozgáskorlátozott vagy egyéb fogyatékossgal élő személyt rendszeresen szállító, vele közös háztartásban élő közeli hozzátartozó egy darab 100 KW teljesítményt meg nem haladó, nem személytaxiként üzemelő személygépkocsija után, legfeljebb 13.000,-Ft/adóév erejéig. A kérelmet a helyi adóhatóság felé lehet előterjeszteni, és mellékelni kell a mozgássérültség fokát igazoló szakorvosi igazolást.

Akadálymentesítési támogatás: A súlyosan mozgássérült személy a műszakilag akadálymentes lakás kialakításához állami támogatást vehet igénybe. A támogatás összege az akadálymentes új lakás építéséhez, vásárlásához legfeljebb 300 000 Ft (ha a vásárló vagy a közeli hozzátartozója, élettársa mozgássérült), meglévő lakáson végzett akadálymentesítéshez legfeljebb 300 000 Ft (ha a lakás tulajdonosa, vagy az önkormányzati lakásra határozatlan idejű bérleti jogviszonnyal rendelkező személy, vagy vele közös háztartásban élő közeli hozzátartozó, élettárs mozgássérült). Az akadálymentesítési támogatásra való jogosultság elbírálását hitelintézet végzi a Mozgáskorlátozottak Egyesületeinek Országos Szövetsége álláspontjának figyelembevételével.

Rendkívüli települési támogatás: Jogosultak rá azok a személyek, akik létfenntartásukat veszélyeztető rendkívüli élethelyzetbe kerültek, és önmaguk illetve családjuk fenntartásáról másféle módon nem képesek gondoskodni, vagy alkalmanként jelentkező többletkiadások, különösen betegség, elemi kár miatt anyagi segítségre szorulnak. A rendkívüli gyermekvédelmi támogatás megszűnésével ez a támogatási forma alkalmas a gyermekes családok átmeneti jellegű anyagi problémáinak kezelésére is. A helyi önkormányzat rendelete határozza meg a támogatás összegét és adható gyakoriságát. Kecskemét esetében Kecskemét Megyei Jogú Város Önkormányzata Közgyűlésének a szociális támogatásokról szóló 3/2015. (II.19.) önkormányzati rendelete 21-22-23. §-a tartalmazza a rendkívüli települési támogatás nyújtásának részletes szabályait.

Települési támogatás lakhatáshoz kapcsolódó rendszeres kiadások viseléséhez: Az önkormányzat a lakhatáshoz kapcsolódó rendszeres kiadások viseléséhez települési támogatást nyújt annak a családnak vagy személynek, aki a lakásával kapcsolatos költségeit nehezen vagy egyáltalán nem képes fedezni, és a helyi rendeletben meghatározott feltételeknek eleget tesz. Ugyanarra a lakásra csak egy jogosult részére állapítható meg támogatás, függetlenül a lakásban élő személyek és háztartások számától. A kérelmet a polgármesteri hivatalában kell benyújtani a helyszínen ingyenesen beszerezhető nyomtatványon. Amennyiben a kérelmet megalapozottnak ítéli meg az önkormányzat, a támogatást havonta folyósítja. A támogatás részletes szabályait Kecskemét Megyei Jogú Város Önkormányzata Közgyűlésének a szociális támogatásokról szóló 3/2015. (II.19.) önkormányzati rendeletének 7-10. §-a tartalmazza.

Települési támogatás a 18. életévét betöltött tartósan beteg hozzátartozójának az ápolását, gondozását végző személy részére: A méltányossági ápolási díjat felváltó helyi támogatási

forma, amely a 18. életévét betöltött tartósan beteg személy hozzátartozójának támogatási lehetőségét teremti meg. A támogatás részletes szabályait Kecskemét Megyei Jogú Város Önkormányzata Közgyűlésének a szociális támogatásokról szóló 3/2015. (II.19.) önkormányzati rendelete 11-13. §-a tartalmazza.

Gyermekgondozási segély (GYES): Gyermekgondozási segélyre jogosult a szülő, a nevelőszülő, a gyám a saját háztartásában nevelt gyermek harmadik életévének a betöltéséig ikergyermekek esetén a tankötelessé válás évének végéig, tartósan beteg, illetve súlyosan fogyatékos gyermek 10. életévének betöltéséig. A fent említetteken kívül jogosult még a gyermekgondozási segélyre a nagyszülő, ha a gyermek az első életévét betöltötte, és gondozása, nevelése a szülő háztartásában történik, valamint szülei írásban nyilatkoznak arról, hogy a gyermekgondozási segélyről lemondanak, és egyetértenek a gyermekgondozási segéllyel a nagyszülő részéről történő igénylésével.

Rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény: A rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre való jogosultság megállapításának célja annak igazolása, hogy a gyermek szociális helyzete alapján jogosult a gyermekétkeztetés normatív kedvezményének, a pénzbeli támogatásnak, az ingyenes tankönyvnek, egyéb kedvezményeknek az igénybevitelére. A rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre való jogosultságot a lakóhely szerint illetékes önkormányzat jegyzője állapítja meg egy év időtartamra.

Étkezési térítési díjkedvezmény: Bölcsődei, óvodai ellátás keretében ingyenes intézményi étkezésre jogosult az a gyermek, aki tartósan beteg vagy fogyatékos, vagy olyan családban él, amelyben tartósan beteg vagy fogyatékos gyermeket nevelnek. 50%-os normatív kedvezményre jogosult az 1-8. vagy azon felüli évfolyamon nappali rendszerben tanuló tartósan beteg vagy fogyatékos gyermek.

Ingyenes tankönyvellátás: A gyógypedagógiai nevelés-oktatásban az állam biztosítja, hogy a tankönyvek a tanulók számára térítésmentesen álljanak rendelkezésre. A nappali rendszerű oktatásban résztvevő minden olyan tanuló részére, aki tartósan beteg, illetve a szakértői bizottság szakértői véleménye alapján mozgásszervi, érzékszervi, értelmi vagy beszéd-fogyatékos, több fogyatékoság együttes előfordulása esetén halmozottan fogyatékos, autizmus spektrum zavarral vagy egyéb pszichés fejlődési zavarral (súlyos tanulási, figyelem- vagy magatartásszabályozási zavarral) küzd, biztosítani kell, hogy a tankönyvek ingyenesen álljanak rendelkezésre (normatív kedvezmény). A jogosultságot igazolni a magasabb összegű családi pótlékról kiállított igazolással, fogyatékoság esetén a szakértői és rehabilitációs bizottság szakvéleményével kell. Az igényjogosultságot az iskolai tankönyvrendelés elkészítése előtt, az iskola által meghatározott időben kell bejelenteni.

10.3. A közszolgáltatásokhoz, közösségi közlekedéshez, információhoz és a közösségi élet gyakorlásához való hozzáférés lehetőségei, akadálymentesítés

10.3.1. Közszolgáltatásokhoz való hozzáférés

A fogyatékos személyek hozzáférnek mindazon szociális és gyermekjóléti szolgáltatásokhoz, amelyeket a szakmai jogszabályok alapján az intézményfenntartók működtetnek. Kifejezetten fogyatékos személyek számára jöttek létre a támogató szolgálatok, amelyek személyi segítséget végeznek a fogyatékos személy otthonában, illetve szállító szolgálatot működtetnek a fogyatékos személy egészségügyi intézménybe, munkába, iskolába történő eljuttatásának segítésére.

A fogyatékos személyeket segíti a Kecskeméten működő két nappali intézmény, amelyeket az *ESZII*, valamint a *Humán-Rehab Közhasznú Egyesület* működtet 25, illetve 40 férőhellyel. Ezekben az intézményekben elsősorban a bentlakásos intézményi ellátást nem igénylő, értelmi fogyatékos személyek ellátása történik.

A fogyatékos személyek ápoló-gondozó otthona az önmaguk ellátásáról gondoskodni nem képes személyek tartós bentlakásos, teljes körű ellátást biztosítja. Ilyen bentlakásos otthon Kecskeméten 2016. augusztus 31. napjáig az *ESZII* működtetett 100 férőhellyel. 2016. szeptember 1. napjától a bentlakásos intézmény működtetését a Szociális és Gyermekvédelmi Főigazgatóság fenntartásában levő Bács-Kiskun Megyei „Platán” Integrált Szociális Intézmény látja el.

10.3.2. Önálló életvitel

Kecskeméten a *Humán-Rehab Közhasznú Egyesület* működtet fogyatékosok gondozóházát 30 férőhellyel, illetve rehabilitációs célú lakóotthont 8 férőhellyel. A fogyatékosok rehabilitációs intézménye azoknak a fogyatékos, valamint mozgás-, illetve látássérült személyeknek az elhelyezését szolgálja, akiknek oktatása, képzése, átképzése és rehabilitációs célú foglalkoztatása csak intézményi keretek között valósítható meg.

A fogyatékosok rehabilitációs intézménye előkészíti az ott élők családi és lakóhelyi környezetbe történő visszatérését, valamint megszervezi az intézményi ellátás megszűnését követő utógondozást. Az Egyesület a rehabilitációs otthonokban élő személyek fejlesztő foglalkoztatását is megszervezi, munkajövedelmet biztosítva számukra.

10.3.3. Akadálymentesítés

Az önkormányzati intézmények felújítása során minden esetben a jogszabályi előírásoknak megfelelően megtörténik az akadálymentesített környezet kialakítása. Sajnos még mindig vannak a városban olyan középületek, amelyek akadálymentesítését a megfelelő források hiánya, vagy a középületek műemléki védettsége miatt még nem sikerült megfelelő minőségben megoldani. Az önkormányzat jelentős eredményeket ért el ugyanakkor az elmúlt években a közterületek, utak és járdák akadálymentesítése kapcsán, ami főleg a belvárosban érzékelhető.

10.4. Következtetések: a problémák beazonosítása, fejlesztési lehetőségek meghatározása

A fejezetben tárgyalt célcsoportot érintő legfontosabb feltárt problémák, és a megoldásukra javasolt fejlesztési lehetőségek a következők:

Beazonosított probléma	Javasolt fejlesztési lehetőség
A középületek, közterületek, közszolgáltatások akadálymentességének nem kielégítő volta.	Az akadálymentesített középületek, közterületek számának növelése. A fogyatékos személyek fizikai és infokommunikációs akadálymentesítésével kapcsolatos, az esélyegyenlőséget és a társadalmi integrációt biztosító helyi együttműködési megállapodás létrehozása az önkormányzat és a helyi érdekképviseleti szervezetek között.
A köznevelési rendszerből kikerülő felnőtt autisták ellátásának hiánya. Szükséges a szociális és az egészségügyi ágazat munkavállalóinak autizmus specifikus érzékenyítése.	Felnőtt autisták nappali ellátását szolgáló intézmény létrehozása, az autizmus specifikus ellátás biztosítása az említett célcsoport számára. Autizmus-specifikus továbbképzéseken való részvétel lehetővé tétele a szociális és az egészségügyi ágazat munkavállalói számára.
A fogyatékkal élők nappali ellátását végző intézmények kapacitáshiánya és infrastrukturális hiányosságai.	Kapacitás- és infrastruktúra fejlesztés a jelzett ellátás vonatkozásában.
A fogyatékkal élők és családjaik közszolgáltatásokhoz és információhoz való hozzáférési lehetősége fejlesztendő.	Tanácsadói pont létrehozása a Család- és Gyermekjóléti Központ keretében.

11. Helyi partnerség, civil szervezetek társadalmi felelősségvállalása

11.1 Az önkormányzati és civil szektor partnersége, társadalmi innováció

Az állami-önkormányzati és az üzleti-piaci szektor mellett napjainkban egyre fontosabb szerepet játszik a demokratikus társadalmak életében a civil szféra. Alapvető jelentőségű a helyi társadalom fejlődésében, a közösségi élet és értékrend melletti erős elkötelezettség kialakulásában és az önkéntesség megerősödésében. Fontos szerepet töltenek be egy városi közösség életében azok a civil szervezetek, amelyek annak érdekében intézményesülnek, hogy olyan feladatokat lássanak el, amelyet sem az állam, sem a piac nem akar, vagy nem tud felvállalni. Haszonelvűség nélkül, a közjó érdekében cselekszenek oly módon, hogy gyakran hatékonyabban, költségkímélőbben és humánusabban látják el az általuk vállalt feladatokat, mint az olykor ereje határáig terhelt önkormányzati intézményrendszer. A perifériára szorult rétegekkel való foglalkozás és az esélyegyenlőség minél szélesebb körű biztosítása egyaránt olyan területek, amelyek vonatkozásában a civil szervezetek aktív tevékenységet fejtenek ki, és amely területeken alternatívák és többletlehetőségek nyújtására alkalmasak.

Kecskemét Megyei Jogú Város Önkormányzata a kezdetektől fogva figyelemmel kísérte és a lehetőségeihez mérten támogatta a városban működő civil szervezeteket. Mivel az önkormányzat és a helyi civil szféra képviselői egyaránt felismerték, hogy a hangzatos jelszavak helyett a valódi, hasznos, tartalommal megtöltött kapcsolatfelvételek és problémamegoldások, valamint a konkrét ágazati együttműködések szolgálják a város polgárainak érdekeit, mindkét fél törekedett a minél szélesebb körű kapcsolatrendszer kialakítására és aktív működtetésére. Ennek a felismerésnek az eredményeként jött létre Kecskeméten a *Városi Civil Kerekasztal*, amely 2007 óta fogja össze a városban tevékenykedő, a közéletben aktív társadalmi szervezeteket és alapítványokat. A Városi Civil Kerekasztal 2008. július 4-én együttműködési megállapodást kötött Kecskemét Megyei Jogú Város Önkormányzatával. Ennek megfelelően a civilek képviselői részt vehetnek a megfelelő önkormányzati bizottsági üléseken, a civilekkel kapcsolatos pályázatok előminősítésében, így a lakossági érdekeket jobban képesek megjeleníteni már a döntés-előkészítés szakaszában is. A civilek nyilvánosságot kapnak a Városházán évente megrendezett *Városi Civil Fórumon* és az önkormányzat honlapján. Az önkormányzat pénzbeli és természetbeni támogatással segíti számos civil szervezet működését és programjainak megvalósítását.

Az említett Városi Civil Kerekasztal 8 szakmai kerekasztalból épül fel, amelyek mindegyike magas színvonalú szakmai tevékenységgel járult hozzá a város életkörülményeinek, a polgárok esélyegyenlőségének javításához. A szakmai kerekasztalok a következők:

- Egészségügyi Szakkerekasztal
- Gyermek, Ifjúsági és Oktatási Szakkerekasztal
- Kulturális Szakkerekasztal
- Hagyományőrző Szakkerekasztal
- Műszaki, Tudományos és Innovációs Szakkerekasztal
- Nyugdíjas Szakkerekasztal
- Sport és Szabadidő Szakkerekasztal
- Szociális Szakkerekasztal

A Városi Civil Kerekasztal és az évente megrendezésre kerülő Városi Civil Fórum széles körű nyilvánosságot biztosít a helyi civil szféra számára, ugyanakkor az önkormányzat egyértelmű szándéka, hogy még szélesebbre tárja az együttműködés kapuit azon civil szervezetek előtt is,

amelyek egyelőre nem képviseltetik magukat a fenti érdekképviseleti fórumokban. Ennek a kívánatos, még szélesebb körű önkormányzati-civil együttműködésnek a kiszámítható anyagi keretfeltételeit a Kecskemét Megyei Jogú Város Közgyűlése 7/2011. (II.9.) KH. számú határozatával létrehozott Városi Támogatási Program teremtette meg. Ez egy olyan pénzügyi támogatási konstrukció, amely pályázati forrásokon keresztül biztosít finanszírozási lehetőséget a helyi civil szervezetek számára kezdeményezéseik megvalósítására és tevékenységük támogatására.

2017-ben a Városi Támogatási Program éves szinten 100.000 E Ft előirányzatot biztosít a közgyűlés által meghatározott célokra. Az előirányzatonként rendelkezésre álló megpályázható keretösszegek 2017-ben a következők voltak:

Oktatási programok:	8.500 E Ft
Kulturális programok:	21.000 E Ft
Szociális programok:	4.000 E Ft
Egészségügyi programok:	3.000 E Ft
Ifjúsági programok:	5.000 E Ft
Sport és szabadidős programok:	38.500 E Ft
Idősügyi programok:	7.000 E Ft
Környezetvédelmi programok:	5.000 E Ft
Mezőgazdasági programok:	2.000 E Ft
Műemlékvédelmi programok:	6.000 E Ft

Az említetteken kívül az önkormányzati-civil partnerség fontos, a párbeszédet és a társadalmi innovációt elősegítő szereplői azok a konzultatív, tanácsadó, véleményező, javaslattevő és esetenként döntéshozó szervezetek, amelyek a városban élő idősök és fiatalok által képviselt értékeket, erőforrásokat csatornázzák be, és amelyek alkalmasak arra is, hogy azok a problémák, kihívások és feladatok, amelyek ezeket a nemzedékeket érintik, közvetlenül megjelenhessenek a döntéshozók előtt.

Kecskemét Megyei Jogú Város Közgyűlése a 217/2009. (V.28.) KH. számú határozatával döntött az *Idősügyi Tanács* megalakulásáról. Az Idősügyi Tanács az önkormányzat idősügyi és civil politikájának kialakítását, e területek összehangolását, az itt megfogalmazott célok megvalósítását és továbbfejlesztését segítő, a polgármester elnökletével ülésező, speciális összetételű, javaslattevő, véleményező, illetve egyes esetekben döntéshozó testülete. Az Idősügyi Tanácsban megvalósuló együttműködés fő célja az idős emberek érdekeinek képviselete, az idősöket közvetlenül érintő határozatok, koncepciók, javaslatok véleményezése és a városban élő idősök által felvetett igények minél hatékonyabb kielégítése.

Kecskemét Megyei Jogú Város Önkormányzata Közgyűlése a 37/2015. (III.26.) határozatával döntött a *Kecskeméti Ifjúsági Tanács* megalakításáról. A Tanács legfontosabb feladatai közé tartozik, hogy konzultációkat, programokat szervezzen a fiatalok érdekképviselete érdekében; támogassa a fiatalok önszerveződéseit; összegyűjtse a fiatalokat érintő problémákat és továbbítsa őket a helyi ifjúsági szervezetek felé; véleményezze az ifjúságpolitikai tárgyú stratégiai dokumentumokat; javaslatokat tegyen a fiatalokat érintő tervezett intézkedésekkel kapcsolatban és konzultációt kezdeményezzen az intézkedések végrehajtásának tapasztalatairól.

11.2. Civil és egyházi szervezetek célcsoportokkal kapcsolatos esélyegyenlőségi tevékenysége

A kecskeméti civil aktivitás egyik legnagyobb potenciált magában rejtő területe az esélyegyenlőség minél szélesebb rétegek számára való biztosítása. A következőkben – természetesen a teljesség igénye nélkül – bemutatjuk az egyes célcsoportok esélyegyenlőségének javítását célzó legfontosabb civil tevékenységeket városunkban.

A *mélyszegénységben*, illetve nehéz anyagi helyzetben élő embertársaink számára több kecskeméti civil szervezet nyújt segítséget. Kiemelkedik ezek közül a karitatív tevékenységet végző civil szervezetek közül a **Magyar Máltai Szeretetszolgálat Dél-Alföldi Régió Kecskeméti Csoportja**, amelynek az egyik legfontosabb tevékenysége a hajléktalan emberekkel való elhivatott, magas szakmai színvonalon végzett foglalkozás. A hajléktalan-ellátás nemzetközi szintű központja Kecskeméten a Matkói út 20. szám alatt található *Magyar Máltai Szeretetszolgálat Komplex Hajléktalanellátó és Rehabilitációs Központ*, amely a szociális szolgáltatások rendszerébe illeszkedő, személyes gondoskodást nyújtó integrált intézmény. A központban a következő szolgáltatásokat vehetik igénybe a rászorulóok:

- Nappali melegedő, amelynek napi kapacitása 45 fő. 2016-ban 16.486 volt az ellátott esetszám.
- Éjjeli menedékhely, amelynek napi kapacitása 39 férőhely. Ez a kapacitás november 1. és április 30. között további 20 krízisférőhellyel bővül. A tavalyi év folyamán az összes ellátott eset száma 12.288 volt.
- Átmeneti Szállás napi 13 férőhelyes kapacitással. 2016-ban az átmeneti szállást 44 fő vette igénybe, a gondozási napok száma 4.782 volt.
- A Hajléktalanok Rehabilitációs Intézménye 21 férőhelyes kapacitással működik, 2016-ban 36 főnek volt érvényes megállapodási szerződése az intézménnyel.
- A Hajléktalanok Otthona 28 fő engedélyezett férőhelyszámmal működik, a gondozási napok száma 10.296 volt 2016-ban.

A fent felsorolt szolgáltatások mellett a **Magyar Máltai Szeretetszolgálat Dél-Alföldi Régió Kecskeméti Csoportja** a Hoffmann János utca 11. szám alatt is működtet *nappali melegedőt*, amely napközbeni ellátást biztosít a városban életvitelszerűen tartózkodó hajléktalan, valamint egyéb, szociálisan rászoruló személyek számára. Célja, hogy az ellátotti körnek olyan gyakorlati és komplex szolgáltatásokat nyújtson, melyek az egészségesebb életvitelüket és a periférikus élethelyzetből való kikerülésüket segíthetik elő.

A Szeretetszolgálat *népkonyhát* is fenntart ugyanezen a címen, amely feladatát a Kecskeméti Megyei Jogú Város Önkormányzatával 2004. január 10-én megkötött ellátási szerződés alapján látja el. A népkonyhai étkeztetés keretében azoknak a rászorultaknak a legalább napi egyszeri meleg étkezéséről gondoskodnak, akik azt önmaguk részére tartósan vagy átmeneti jelleggel nem képesek biztosítani. A népkonyha napi adagszáma 100, mely ételnek meg kell felelni egy átlagos felnőtt ember napi energia és tápanyagszükségletének. (1080 kcal)

A legnehezebb sorsban élő kecskeméti polgárok jelentik a Szeretetszolgálat által ellátott *utcai szociális munka* célcsoportját is, hiszen egyik fő feladata az utcán tartózkodó hajléktalan személyek életkörülményeinek figyelemmel kísérése, szükség esetén ellátás biztosításának kezdeményezése. 2016-ban 6.601 volt az ellátott esetek száma az utcai szociális munka keretében.

Hasonlóan fontos szerepet tölt be a kecskeméti szegények karitatív ellátásában a **Wojtyła Ház Szociális Ellátó és Szolgáltató Nonprofit Kft.** Ez a szervezet ugyancsak szervez rendszeres étkeztetést, adománygyűjtést, közösségi és lelki programokat, valamint rendezvényeket a rászorultaknak.

A **Silencio Hitközösség** egyházi szervezetként ugyancsak nyújt a rászorulóknak részére szociális étkeztetést, valamint a hajléktalan ellátás terén is tevékenykedik városunkban.

A mentális gondozás, különösen a szenvedélybetegekkel való szakszerű foglalkozás terén ér el kiemelkedő eredményeket Kecskeméten a Római Katolikus Főplébánia fenntartásában működtetett **Rév Szendélybeteg-segítő Szolgálat**, amely szenvedélybetegek közösségi és alacsonyküszöbű ellátását, pszichiátriai betegek közösségi ellátását, elterelést, prevenciószolgáltatást, valamint pszichiátriai és szenvedélybetegek nappali intézményének működtetését vállalja Kecskeméten.

Fontos szereplője a kecskeméti szenvedélybeteg gondozásnak a **Kecskeméti Református Egyházközség Kékkereszt Csoportja** is, amely új értékek felmutatásával kíván segíteni a függőséggel küzdő embereken. Az egyház emellett alkoholológiai intézetet is tart fenn Dömösön, ahol a háromhetes kúrán való részvétel térítésmentes, csupán egy háziorvosi beutaló szükséges hozzá.

A mélyszegénységben élők, illetve különösen is a romák társadalmi integrációja és képviselése érdekében kiemelkedő tevékenységet végez Kecskeméten az **Egészséges Életmódotért Hit és Sport Alapítvány**. Az alapítvány által szervezett programok között található kulturális, egészségügyi és történelmi jellegűek egyaránt. A Mezei utcai Községi Házban megrendezett Arany János emlékest a költő születésének 200. évfordulója alkalmából, illetve a holokauszt roma áldozataira emlékező képzőművészeti kiállítás egyaránt nagy sikert aratott. Ugyancsak kiemelkedően népszerű volt a szintén a Községi Házban megszervezett Egészségügyi Szűrőnap, amelynek keretében a megjelentek testtömeg index, vércukorszint és koleszterinszint mérésen, valamint diabetikus tanácsadáson vehettek részt. 2017. április 8-án, a Romák Világnapja alkalmából konferenciát és kulturális műsort tartottak az Otthon Mozi épületében az Alapítvány szervezésében. A rendezvényen a helyi városvezetésén kívül az Emberi Erőforrások Minisztériuma is magas szinten képviseltette magát.

A **Nők a Nemzet Jövőjéért Egyesület** által működtetett **Bács-Kiskun Megyei Család, Esélyteremtési és Önkéntes Ház** ugyancsak kiemelkedő szerepet játszik a társadalom leghátrányosabb helyzetű rétegeinek támogatásában. Programjaikat az esélyegyenlőség jegyében, a hátrányos megkülönböztetés csökkentése érdekében szervezik. Információkkal, tanácsadással és különféle programok megvalósításával nyújtanak segítséget a családokat, a gyermekeket, a fiatalokat, a nőket, az időseket és a fogyatékkal élőket képviselő, valamint az őket támogató közösségeknek, intézményeknek.

A **Bács-Kiskun Megyei Család, Esélyteremtési és Önkéntes Ház** konkrét tevékenységei, programjai közül kiemelkedő jelentőségű az immár hagyományossá váló **Városi Esélynap** rendezvény, amelynek célja, hogy ráirányítsa a figyelmet a különböző hátrányos helyzetű célcsoportokra, ugyanakkor pedig megmutassa értékeiket is, ily módon érzékenyítve a társadalmat.

Fontos, a társadalmi befogadást támogató kulturális program a Bács-Kiskun Megyei Család, esélyteremtési és Önkéntes Ház szervezésében a *Roma - Magyar Diák Kulturális Fesztivál* Kecskeméten. A fesztivál célja a roma kultúra értékeinek szélesebb körű megismertetése és az előítéletek csökkentése. Ez a rendezvény elősegítheti a másság tiszteletét, elfogadását és megbecsülését, miközben erősíti a roma gyerekek identitástudatát is. Egymás értékeinek felfedezése kölcsönösen közelebb hozhatja a roma és nem roma diákokat.

A *gyermek*ek érdekképviselete, az őket érintő hátrányok kiküszöbölése, életkörülményeik javítása, valamint testi-lelki-szellemi egészségük megőrzése ugyancsak olyan célok és feladatok, amelyek közmegelegedésre szolgáló megvalósításában számos civil szervezet működik közre Kecskeméten.

Kecskemét kiemelkedő értékei közé tartozik az *SOS Gyermekfalu Magyarországi Alapítványa* fenntartásában működő, kiváló infrastrukturális háttérrel és magas szakmai színvonalú humán erőforrással rendelkező SOS Gyermekfalu, amely 1990. szeptember 15-én nyitotta meg kapuit. Az SOS Gyermekfalu Program Kecskemét szolgáltatásai közé tartozik a helyettes szülői ellátás biztosítása, a nevelőszülői hálózat fenntartása, illetve lakásotthon, utógondozó otthon és a gyermekek átmeneti otthona működtetése. Kecskemét Megyei Jogú Város Önkormányzata és az SOS Gyermekfalu Magyarországi Alapítványa között példás szakmai együttműködés és partnerség alakult ki az említett ellátások és szolgáltatások biztosítása érdekében.

A *Szeged-Csanád Egyházmegye Szent Ágota Gyermekvédelmi Szolgáltatója* különleges gyermekotthont működtet a Lórántffy Zsuzsa utca 1. szám alatt, illetve nevelőszülői ellátás keretében otthont nyújtó és utógondozói ellátást nyújt Kecskeméten.

A *Silencio Hitközösség* egyházi szervezatként a városközpontban 48 férőhelyes bölcsődei szolgáltatást működtet.

Nemzetközi hírű civil aktivitása a városnak az *Európa Jövője Egyesület* által megálmodott és megszervezett Európa Jövője Nemzetközi Gyermektalálkozó (ismertebb nevén a Csiperó Fesztivál), amelynek létrehozói a kezdetektől nagy figyelmet fordítanak arra, hogy a programokba bevonják mind a kecskeméti, mind pedig a határon túli hátrányos helyzetű gyermekeket is.

Rendkívül fontos a gyermekek esélyegyenlősége biztosítása szempontjából a testi-lelki egészség védelme, az ezt célzó prevenció is. Ennek egyik leghatékonyabb eszköze a családi életre nevelés, az önkép és az önismeret fejlesztése. Az önkormányzat anyagi és erkölcsi támogatását egyaránt élvező *Széchenyvárosi Közösségépítő Egyesület Kecskemét* által működtetett „*Boldogabb családokért*” családi életre nevelés program az elmúlt években számos helyi oktatási intézménybe eljutott már. A tanulók körében nagyon népszerűek a „Család-órák”, melyek a családi életre való felkészülést segítik. Ezeket az órákat az Egyesület a Bács-Kiskun Megyei Büntetés-végrehajtási Intézet Fiatalkorúak Börtönében, 2011. szeptember óta pedig az anya-gyermek részlegben is tartja. A természetes családtervezés népszerűsítése a fiatalok, jegyespárok és házaspárok körében is folyik.

A gyermekek és fiatalok esélyegyenlőségének biztosítása terén kiemelkedő fontosságú stratégiai partnere az önkormányzatnak a 2010. március 6-án megalakult *Kecskeméti Ifjúsági Kerekasztal*. A kerekasztal ernyőszervezatként és érdekegyeztető fórumként magába foglalja mindazokat az ifjúsági szakmai intézményeket, valamint az ifjúsággal kiemelten foglalkozó

civil szervezeteket, amelyeknek célja a fiatalok számára a hasznos szabadidő eltöltés biztosítása, a kiskorúak veszélyeztetettségének és esélyegyenlőtlenségének csökkentése, a gyermekjogok képviselése, illetve a gyermekszegénység elleni küzdelem.

Több olyan civil szervezet is található Kecskeméten, amelyek a *nők* esélyegyenlőségének elérését igyekeznek támogatni. A már az előzőekben is említett ***Nők a Nemzet Jövőjéért Egyesület*** számos karitatív, tudományos, kulturális és hagyományőrző program megszervezése mellett a *Női arcok, női élethelyzetek* című programsorozatával is a nők közéletben betöltött szerepére kívánja felhívni a figyelmet.

A családok esélyteremtésének egyik nélkülözhetetlen intézményi háttere a 21 engedélyezett férőhellyel működő *Családok Átmeneti Otthona* is, amit Kecskeméten a ***Magyar Máltai Szeretetszolgálat Dél-Alföldi Régió Kecskeméti Csoportja*** üzemeltet. A családok átmeneti otthonában nyújtott segítség célja, hogy az ideiglenesen lakhatási gondokkal küzdő családok számára lehetőséget biztosítson a család egységének megtartására, és a szociális munka eszközeivel támogassa a családot önálló életvitelük megtartásában, vagy annak visszaállításában. A Családok Átmeneti Otthonának szerves részét képezi az *Anyák Klubja* is, amelynek programjai az otthonban lakó édesanyák testi, lelki, szellemi egészségének megőrzésében, a szabadidő hasznos eltöltésében és a mentális gondozásban töltenek be fontos szerepet.

Az *idősekkel* foglalkozó kecskeméti civil szervezetek célja az idősök érdekeinek védelme, társadalmi megbecsülésük erősítése, egészségi szükségleteik kielégítésének támogatása. Ezek a civil szervezetek kiemelkednek szervezettségükkel, folyamatosan nagy létszámban képviseltetik magukat a különböző városi rendezvényeken. Az idősök érdekeit védő és a magukat az időseket tömörítő civil szervezetek városi ernyőszervezete a ***Nyugdíjasok Klubjainak Megyei Jogú Városi Szövetsége***, amelynek 35 klub, és mintegy 2500 idős kecskeméti polgár a tagja. Az önkormányzat 2007 decembere óta a Városházán biztosít ingyenesen irodát a Szövetség számára. Az önkormányzat anyagi támogatást is biztosít a Szövetség számára programjaik megvalósítására, ez az összeg 2017-ben 2 millió forint. További számottevő összeg áll rendelkezésre a Városi Támogatási Programon keresztül egyéb idősügyi programok támogatására, amelyre bármely civil szervezet pályázhat.

A város magas színvonalú idősellátásához járul hozzá a Kecskeméti Református Egyházközség fenntartásában működő ***SION Nyugdíjsház és Gondozási Központ***, amely idősök nappali ellátásával, házi segítségnyújtással és szociális étkeztetéssel áll a szépkorúak rendelkezésére.

Az *Idősök Leleki Támogató Szolgálat*a keretében a *Nők a Nemzet Jövőjéért Egyesület* önkéntes tagjai, valamint a CsEÖH egyik munkatársa rendszeresen hetente-kéthetente egy alkalommal felkeresnek egy-egy egyedülálló nyugdíjast. A segítségnyújtás beszélgetésből, felolvasásból, társasjátékozásból, sétából áll. A program önkéntesei mindig ugyanazt az idős embert látogatják. Ebben az évben 10 egyedülálló nyugdíjas támogatására volt lehetőségük.

A ***Free Line Sport Egyesület*** évek óta térítésmentesen biztosítja az idősök tornáján részt vevő szépkorúak számára a tornatermet, hozzájárulva ezzel az aktív, tartalmas szabadidő eltöltéshez és az egészséges életmód idős kori népszerűsítéséhez.

A *fogyatékkal élők* esélyegyenlőségét támogató civil szervezetek között is számos olyan található Kecskeméten, amely komoly tevékenységet fejt ki az egyes célcsoportok

érdekképviselete terén. A *Siketek és Nagyothallók Országos Szövetsége Bács-Kiskun Megyei Szervezete*, a *Magyar Vakok és Gyengénlátók Bács-Kiskun Megyei Egyesülete*, az *Értelmi Fogyatékosok Kecskeméti Érdekvédelmi Szervezete*, a *Mozgássérült Fiatalokért Alapítvány*, az *Alapítvány a Fogyatékos Sportolókért* vagy az *Autista Gyermekekért Egyesület* mind olyan civil szervezetek, amelyek célként és feladatként fogalmazták meg az általuk képviseltek társadalmi integrációjának elősegítését és az őket érintő előítélet, elutasítás csökkentését.

Fontos kiemelni a szakterületen működő civil szervezetek közül a *Humán-Rehab Közhasznú Egyesületet*, amely fogyatékosok számára működtet rehabilitációs intézményt kecskeméti telephelyén, valamint külső foglalkoztató általi fejlesztő-felkészítő foglalkoztatással segíti a fogyatékkal élők társadalmi integrációját. Kecskemét Megyei Jogú Város Önkormányzata együttműködési megállapodást kötött az egyesülettel a kecskeméti fogyatékos fiatalok ellátása érdekében 2012-ben.

12. A Helyi Esélyegyenlőségi Program célcsoportjait érintő legfontosabb önkormányzati fejlesztési projektek

A Terület- és Településfejlesztési Operatív Program (a továbbiakban: TOP) pályázati rendszerhez benyújtott sikeres, támogatásban részesülő projekteknek köszönhetően számos olyan infrastrukturális fejlesztés valósul meg a közeljövőben Kecskeméten, amelyek jelentős pozitív hatást gyakorolnak a városban élő egyes esélyegyenlőségi célcsoportok életminőségére, illetve a számukra nyújtott szolgáltatások szakmai színvonalára. A következőkben ezeket a beruházásokat mutatjuk be röviden.

A TOP-6.2.1-15 „Családbarát, munkába állást segítő intézmények, közszolgáltatások fejlesztése” című pályázati felhívás keretében **új, 4 csoportos, 52 férőhelyes bölcsőde** épül a Homokbányán. A tervezett fejlesztést indokoltá teszi, hogy a Homokbányán megvalósítani tervezett városrészi alközponti fejlesztések keretében bérlet- és fejlesztésekre is sor kerül, amelyek célja a fiatalok, fiatal családok lakhatásának támogatása. A Petőfivárosban, Felsőszéktőn és Kadafalván jelenleg nincs bölcsőde, ugyanakkor sok fiatal család választja lakóhelyül az említett városrészeket. A 2018-ban megnyíló bölcsőde ezeket a hiányokat orvosolja, elősegítve ezzel a gyermekek, a családok és a nők esélyegyenlőségének javulását.

A Homokbányán felépülő új bölcsőde látványterve

Ugyancsak a Homokbányán valósul meg 2018-ban a TOP-6.6.2-15 „Szociális alapszolgáltatások infrastruktúrájának bővítése, fejlesztése” című pályázati felhívásra benyújtott nyertes pályázat eredményeképpen egy **új, enyhe és középsúlyos értelmi fogyatékosok, illetve autizmussal élők nappali ellátását biztosító intézmény**. Mind az értelmi fogyatékosokat, mind pedig az autistákat ellátó intézményrész 24-24 fő számára fog színvonalas, komplex ellátást nyújtani. Az intézmény megnyitásával egy új, eddig hiányzó ellátás és szolgáltatás, az autizmus-specifikus nappali ellátás lesz elérhető mindazok számára, akik már nem maradhatnak tovább a köznevelési intézményekben. A fejlesztés így közvetlenül hozzájárul a családi terhek csökkentéséhez és a foglalkoztatottsági szint növeléséhez, közvetlenül pedig a fogyatékkal élők és családtagjaik esélyegyenlőségének javulásához.

A Homokbányán felépülő fogyatékosok nappali intézményének látványterve

Az új homokbányai bölcsőde megépítésén kívül további komoly bölcsődefejlesztések is megvalósulnak a városban a TOP pályázatok révén. A **Széchenyi sétányi Bölcsőde** például jelentős felújításon és bővítésen megy keresztül. Ennek eredményeképpen egy korszerű, a szakmai igényeket kielégítő intézményt kap a város legnagyobb, sok fiatal családnak otthont adó lakótelepi városrésze, ami természetesen elősegíti az itt élő gyermekek, családok és nők esélyegyenlőségének növekedését is. A beruházás nyomán férőhelyfejlesztésre is sor kerül, a bölcsőde egy csoportszobával, összesen 14 férőhellyel bővül.

A megújuló Széchenyi sétányi Bölcsőde látványterve

Hasonló jelentőségű, csak még nagyobb anyagi ráfordítást igénylő fejlesztés történik az **Árpádvárosi Bölcsőde** tekintetében is, szintén a Terület- és Településfejlesztési Operatív Program pályázati forrásából. E projekt keretében a **Klapka utcai Bölcsődében** eszközbeszerzésre (berendezési tárgyak és udvari játékok) is sor kerül majd.

Ugyancsak a gyermekek, a családok és a nők esélyegyenlőségét érinti előnyösen a TOP-6.6.2-15 „Szociális alapszolgáltatások infrastruktúrájának bővítése, fejlesztése” című pályázati felhívás keretében a Rudolf-laktanya területén létrejövő **új család- és gyermekjóléti központ** is. A beruházás révén egy olyan, modellértékű szakmai műhely jön létre, amely alkalmas a modern, családfókuszú szociális munka szakmai követelményeinek teljesítésére.

Fontos szegmensét jelentik az esélyegyenlőségi célcsoportokat érintő önkormányzati fejlesztési projekteknek az idősek életminőségét, esélyegyenlőségét javító beruházások is. Ezek közül a legfontosabb a **Margaréta Otthon energetikai fejlesztése**, ami a TOP-6.5.1-15 „Önkormányzati épületek energetikai korszerűsítése” című pályázati felhívás keretében valósul meg. Az utóbbi évek során az intézményben bekövetkezett jelentős állagromlás miatt ez a beruházás különösen fontos.

Jelentős infrastrukturális beavatkozás történik a **Posta u. 7. szám alatti időseket ellátó, étkeztetést és házi segítségnyújtást is biztosító telephely** vonatkozásában is, amelynek eredményeként megújul az intézmény fűtésrendszere, kazáncsere valósul meg, és új nyílászárók, valamint szigetelés kerül majd az épületre.

A fogyatékkal élők és családjaik esélyegyenlősége vonatkozásában az említett új homokbányai nappali ellátó intézmény mellett további fejlesztésekre is sor kerül. Az Ipoly utca 1. szám alatti **Értelmi Fogyatékosok Napközi Otthonának rekonstrukciójával** javul az ellátás minősége, és megteremtődnek a családközpontú gondozás feltételei, a **Támogató Szolgálat számára beszerzésre kerülő új személygépkocsi** pedig elősegíti a mozgáskorlátozottak független életvitelének javítását.

13. A Helyi Esélyegyenlőségi Program Intézkedési Terve

A Helyi Esélyegyenlőségi Program intézkedési tervének kidolgozása során fontos alapelv az, hogy olyan intézkedésekre, beavatkozásokra van szükség az egyes célcsoportok tekintetében, amelyek releváns választ, megoldást kínálnak a helyzetelemzésben feltárt esélyegyenlőségi problémákra. Ugyancsak lényeges szempont, hogy az önkormányzat olyan célokat tűzzön ki maga elé, amelyek a partnerek és az érintettek minél szélesebb körének bevonásával valósíthatók meg, és amelyek kézzelfogható hatással, eredménnyel járnak az egyes célcsoportok tagjainak hétköznapjaiban. A Helyi Esélyegyenlőségi Program az esélyegyenlőséget komplexen igyekszik kezelni, hiszen az egyes célcsoportok között átfedések is előfordulhatnak, illetve vannak olyan alapvető fontosságú területek – mint például a képzés, a munkaerő-piaci aktivitás növelése vagy a szegregáció és a hátrányos megkülönböztetés bármilyen formája elleni küzdelem, és ezen keresztül a célcsoportokba tartozók életminőségének és társadalmi megítélésének javítása -, amelyek átfogó szemléletet igényelnek.

Ezt a komplex, átfogó szemléletmódot tükrözi a Helyi Esélyegyenlőségi Program Intézkedési Tervének a 13.1 pontban található összegző táblázata is, amely összefoglalóan mutatja be azokat a tervezett beavatkozásokat és intézkedéseket, amelyeket Kecskemét Megyei Jogú Város Önkormányzata a Helyi Esélyegyenlőségi Programban foglaltak szerint, a meghatározott határidőig az egyes esélyegyenlőségi célcsoportok érdekében meg kíván valósítani.

13.1. A felülvizsgált Helyi Esélyegyenlőségi Program Intézkedési Tervének összegző táblázata

	A	B	C	D	E	F	G	H	I	J
Intézkedés sorszáma	Az intézkedés címe, megnevezése	A helyzetelemzés következtetéseiben feltárt esélyegyenlőségi probléma megnevezése	Az intézkedéssel elérni kívánt cél	A célkitűzés összhangja egyéb stratégiai dokumentumokkal	Az intézkedés tartalma	Az intézkedés felelőse	Az intézkedés megvalósításának határideje	Az intézkedés eredményességét mérő indikátor(ok)	Az intézkedés megvalósításához szükséges erőforrások (humán, pénzügyi, technikai)	Az intézkedés eredményeinek fenntarthatósága
I. Mélyszegénységben élők, romák esélyegyenlősége										
1.	Társadalmi Felzárkózási Stratégia létrehozása.	A helyi roma közösség társadalmi felzárkózása szorosan összefügg képzési és gazdasági integrációjuk szükségességével és lehetőségeivel.	A célcsoport képzettségi és foglalkoztatási szintjének növelése, az iskolaelhagyók számának és arányának csökkentése, a célcsoport gazdasági és társadalmi integrációjának növelése, és a fentiek eredményeként a város versenyképességének javítása.	A célkitűzés összhangban áll Kecskemét Megyei Jogú Város Önkormányzatának Integrált Településfejlesztési Stratégiájával.	Társadalmi Felzárkózási Stratégia, középtávú akcióterv és konfliktuskezelési protokoll kidolgozása.	Kecskemét Megyei Jogú Város Önkormányzata	2018.03.01.	1 db kidolgozott társadalmi felzárkózási stratégia. 1 db kidolgozott középtávú akcióterv. 1 db kidolgozott konfliktuskezelési protokoll.	Önkormányzati önerő.	Az intézkedés eredményeképpen széleskörű együttműködési platform és struktúra jön létre, amely garantálja a stratégiában megfogalmazott helyi társadalmi modell működését.
2.	Szegregált vagy szegregációval veszélyeztetett területet érintő komplex városfejlesztési program végrehajtása.	Az érintett területeken élő, többnyire alacsony státuszú lakók számára nem biztosított az egyenlő hozzáférés a közszolgáltatásokhoz, a munkaerő-piaci lehetőségekhez, a magas színvonalú oktatáshoz, valamint az itt élők életkörülményei és lakókörnyezete is	Cél a szegregáció oldása az adott területeken, annak megakadályozása, hogy ezeken a területeken tovább növekedjen az alacsony státuszú népesség koncentrációja. További cél az életkörülmények és a lakókörnyezet állapotának javítása, a társadalmi kohézió	A célkitűzés összhangban áll Kecskemét Megyei Jogú Város Önkormányzatának Integrált Településfejlesztési Stratégiájával.	Az érintett terület közszolgáltatási és infrastrukturális hiányosságainak és az ott élők társadalmi hátrányainak csökkentése különböző beruházások és a társadalmi kohéziót erősítő beavatkozások, fejlesztések által.	Kecskemét Megyei Jogú Város Önkormányzata	2020.12.31.	Pályázatban meghatározott számú önkormányzati bérlakás felújítása az akcióterületen. Pályázatban meghatározott számú szociális szakember alkalmazásával a társadalmi kohézió erősítése, a célcsoport	Pályázati támogatás, önkormányzati önerő.	A projekt fenntartási követelményt ír elő az elért eredmények tekintetében.

		infrastrukturális fejlesztéseket igényelnek.	erősítése, a közösségi szolgáltatások bővítése, a helyi társadalom képzése és a szegregátumok minőségi környezetjavítása infrastrukturális fejlesztések által.					élethelyzetének javítása és nyomon követése.		
II. A gyermekek esélyegyenlősége										
1.	A bölcsődei infrastruktúra fejlesztése.	A bölcsődei infrastruktúra különösen rossz a Széchenyi sétányi bölcsődében, valamint az Árpádvárosi bölcsődében. A Klapka utcai Bölcsőde eszközparkjának egy része elavult. A Petőfivárosban, Felsőszéktón, Kadafalván és Homokbányán nincs bölcsőde, holott ezekben a városrészekben egyre több fiatal család él.	A gyermekek napközbeni ellátása magasabb színvonalon legyen biztosított Kecskeméten a jelenleginél.	A célkitűzés összhangban áll Kecskemét Megyei Jogú Város Önkormányzatának Szociális Szolgáltatástervezési Konceptiójával.	A Széchenyi sétányi és az Árpádvárosi bölcsőde infrastrukturális fejlesztése, valamint egy új bölcsőde építése a Homokbányán.	Kecskemét Megyei Jogú Város Önkormányzata	A Széchenyi sétányi bölcsőde tekintetében: 2017. 12.31. Az Árpádvárosi bölcsőde és a Klapka utcai Bölcsőde tekintetében: 2018.12.31. A Homokbányai bölcsőde tekintetében: 2018.08.31.	A Széchenyi sétányi bölcsőde egy csoportszobával bővül (14 férőhely) és teljesen felújított állapotba kerül. A Klapka utcai Bölcsőde új berendezési tárgyakat és udvari játékokat kap. Az Árpádvárosi bölcsőde teljesen felújított állapotba kerül. Új, 52 férőhelyes bölcsőde a Homokbányán.	Pályázati támogatás.	Az intézmények folyamatos fenntartása önkormányzati feladat.
2.	Új család- és gyermekjóléti központ létrehozása.	A jogszabályi háttér megváltozása miatt megnövekedett munkateher hárul a család- és gyermekjóléti központ munkatársaira.	Olyan infrastrukturális fejlesztés megvalósítása, amelynek eredményeképpen az intézmény alkalmas lesz a modern, családfókuszú	A célkitűzés összhangban áll Kecskemét Megyei Jogú Város Önkormányzatának Szociális Szolgáltatástervezési	Új, a megnövekedett feladatok ellátására, és a modern szociális munka feltételeire alkalmas család- és gyermekjóléti központ	Kecskemét Megyei Jogú Város Önkormányzata	2019. 12.31.	Új család és gyermekjóléti központ megépülése a Rudolf-laktanya területén.	Pályázati támogatás.	Az intézmény folyamatos fenntartása önkormányzati feladat.

			szociális munkára, illetve arra, hogy szakmai műhelyként tudja segíteni a nehéz vagy hátrányos helyzetű gyermekeket és családjaikat.	Koncepciójával.	megvalósítása a Rudolf-laktanya területén.					
III. A nők esélyegyenlősége										
1.	A nők munkaerő-piaci integrációjának elősegítése, alternatív és atipikus foglalkoztatási formák támogatása.	A nők az átlagosnál rosszabb pozíciót foglalnak el a foglalkoztatási struktúrában, a munkaerő-piacon gyakran éri őket hátrányos megkülönböztetés.	Alapvető cél az, hogy az önkormányzat lehetőségei szerint támogassa azokat az alternatív és atipikus foglalkoztatási formákat, amelyek hozzájárulnak a munka és a magánélet egyensúlyának megteremtéséhez, hogy a nőknek ne kelljen választani a munka világa és a család között. Hosszú távú cél, hogy növekedjen a családbarát munkahelyek száma Kecskeméten.	A célkitűzés összhangban áll a Nők és Férfiak Társadalmi Egyenlőségét Elősegítő Nemzeti Stratégia - Irányok és célok (2010-2021) dokumentum stratégiai céljaival.	A női munkavállalók arányának szinten tartása, lehetőségek szerinti növelése az önkormányzati intézményrendszeren belül. Alternatív és atipikus foglalkoztatási formák létrehozásának támogatása az önkormányzati intézményrendszeren belül.	Kecskemét Megyei Jogú Város Önkormányzata	2021.12.31.	Az önkormányzati intézményrendszeren belül a női foglalkoztatottak száma/aránya. Az önkormányzati intézményrendszeren belül az atipikus foglalkoztatási formákban dolgozó nők száma/aránya.	Intézményi költségvetés.	Az intézkedés eredményeinek fenntartása önkormányzati feladat.
IV. Az idősek esélyegyenlősége										
1.	Szenior tudáshasznosítási program megvalósítása.	Az 50 év feletti nemzedékek tagjainak rosszak a foglalkoztatási mutatói, hátrányt szenvednek a munkaerő-piacon. A szenior lakosság tudás- és tapasztalati tartalékának kiaknázása nem megfelelő szintű. Az	Kecskemét és vonzáskörzete idősödő társadalmának foglalkoztatása, társadalmi részvételének elősegítése, valamint a független, egészséges és biztonságos életre való felkészítése a	A célkitűzés összhangban áll Kecskemét Megyei Jogú Város Önkormányzatának Idősügyi Koncepciójával.	Az aktív idősödés helyi, modellértékű mintaprojektjének megvalósítása.	Kecskemét Megyei Jogú Város Önkormányzata	2019.12.31.	1 db tudáshasznosítási program kidolgozása és megvalósítása.	Pályázati források, önkormányzati önerő.	A program a várakozások szerint önfenntartásra képes lesz.

		idősödők és az idősek olyan erőforrást jelentenek, akik képesek hozzájárulni a társadalmi problémák kezeléséhez és a város versenyképességéhez. Ehhez azonban szükséges az idősek hasznosság érzésének támogatása a társadalmi piacon való részvételük elősegítésével.	társadalmi innováció új eszközeivel.							
2.	Az idősek szociális és egészségügyi ellátásának lehetőségei szerinti további fejlesztése.	Az idősek szociális és egészségügyi ellátásának szervezeti keretei jelenleg is megvannak, ugyanakkor némely elemeinek fejlesztése tovább javítaná az idősek esélyegyenlőségét Kecskeméten.	A kecskeméti idősellátó rendszer egyes intézményeinek infrastrukturális fejlesztése.	A célkitűzés összhangban áll Kecskemét Megyei Jogú Város Önkormányzatának Idősügyi Konceptiójával.	A Margaréta Otthon energetikai korszerűsítése, továbbá a Posta u. 7. szám alatti időseket ellátó, étkeztetést és házi segítségnyújtást is biztosító telephely fejlesztése.	Kecskemét Megyei Jogú Város Önkormányzata	A Margaréta Otthon tekintetében: 2019.03.31. A Posta u. 7. szám alatti telephely tekintetében: 2019.03.31.	A Margaréta Otthon homlokzat- és tetőszigetelésének felújítása, a homlokzati nyílászárók cseréje, a fűtési rendszer rekonstrukciója és napelemes rendszer telepítése. A Posta u. 7. szám alatti telephely teljes korszerűsítése, felújítása, beleértve a nyílászáró- és kazáncserét, a fűtőkorszerűsítést és a szigetelést.	Pályázati támogatás.	Az intézkedés eredményeinek fenntartása önkormányzati feladat.

V. A fogyatékkal élők esélyegyenlősége										
1.	Az akadálymentesített középületek, közterületek számának növelése, valamint egy, a fogyatékkal élő személyek fizikai és infokommunikációs akadálymentesítésével kapcsolatos stratégiai együttműködési megállapodás megkötése Kecskemét Megyei Jogú Város Önkormányzata és a helyi érdekképviseleti szervezetek között.	A középületek, közterületek akadálymentesítése nem minden esetben megoldott Kecskeméten. Szükséges a fogyatékkal élő személyek társadalmi integrációját és esélyegyenlőségét támogató stratégiai együttműködés megkötése Kecskeméten.	Az akadálymentesített középületek és közterületek számának növelése, továbbá az esélyegyenlőség lehető legszélesebb körű biztosítása a fogyatékkal élő emberek számára.	A célkitűzés összhangban áll Kecskemét Megyei Jogú Város Önkormányzatának Integrált Településfejlesztési Stratégiájával.	Fizikai és infokommunikációs akadálymentesítés, illetve stratégiai együttműködési megállapodás.	Kecskemét Megyei Jogú Város Önkormányzata	A fizikai és infokommunikációs akadálymentesítés folyamatos A stratégiai együttműködési megállapodás tekintetében: 2017.12.31.	1 db stratégiai együttműködési megállapodás megkötése.	Pályázati támogatás, önkormányzati önerő.	Az intézkedés eredményeinek fenntartása önkormányzati feladat.
2.	Új, nappali ellátást biztosító telephely létrehozása autisták, valamint enyhe és közepes súlyos értelmi fogyatékosok részére a Homokbányán.	A fogyatékkal élők nappali ellátását végző intézmények kapacitáshiánya, valamint a köznevelési rendszerből kikerülő felnőtt autisták ellátásának hiánya.	Az ellátórendszer fejlesztése, az ellátottak családjainak tehermentesítése és foglalkoztatottságuk elősegítése.	A célkitűzés összhangban áll Kecskemét Megyei Jogú Város Önkormányzatának Szociális Szolgáltatástervezési Konceptiójával.	2X24 fő ellátását biztosító nappali intézmény megépítése a Homokbányán.	Kecskemét Megyei Jogú Város Önkormányzata	2018.12.31.	Új, 48 férőhelyes nappali ellátó intézmény a Homokbányán.	Pályázati támogatás, önkormányzati önerő.	Az intézkedés eredményeinek fenntartása önkormányzati feladat.
3.	Az Értelmi Fogyatékosok Napközi Otthonának fejlesztése.	A fogyatékkal élők nappali ellátását végző intézmények infrastruktúrális hiányosságai.	Az ellátás minőségének javulása, illetve a családok központi gondozás feltételeinek megteremtésével hozzájárulás a családok ellátásokba történő bevonásához,	A célkitűzés összhangban áll Kecskemét Megyei Jogú Város Önkormányzatának Szociális Szolgáltatástervezési Konceptiójával.	A 25 férőhelyes otthon teljes korszerűsítése, beleértve a nyílászárócsere, a fűtőkorszerűsítést és a szigetelést.	Kecskemét Megyei Jogú Város Önkormányzata	2019.03.31.	Az Ipoly u. 1. szám alatti Fogyatékosok Napközi Otthona teljesen felújított állapotba kerül.	Pályázati támogatás.	Az intézkedés eredményeinek fenntartása önkormányzati feladat.

			valamint a családban történő gondozáshoz szükséges feltételek megteremtése.							
4.	Tanácsadói pont létrehozása a Család- és Gyermekjóléti Központ keretében.	A fogyatékkal élők és családjaik közszolgáltatásokhoz és információhoz való hozzáférési lehetősége fejlesztendő.	A közszolgáltatásokhoz való hozzáférés javítása információnyújtással és új szolgáltatások kialakításával.	A célkitűzés összhangban áll Kecskemét Megyei Jogú Város Önkormányzatának Szociális Szolgáltatástervezési Konceptiójával.	Tanácsadói pont infrastruktúrájának, szolgáltatásainak és a szükséges humán erőforrásnak a biztosítása.	Kecskemét Megyei Jogú Város Önkormányzata Fogyatékos Személyek Esélyegyenlőségeért Közhasznú Nonprofit Kft.	2019.12.31.	Tanácsadó pont kerül kialakításra a Család- és Gyermekjóléti Központban.	Pályázati támogatás.	Az intézkedés eredményeinek fenntartása önkormányzati feladat.